

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szobotica, 1926 SZOMBAT május 1.

119. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8-53 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Ressia Fonciéro-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibsch-palota)

Május elseje

Az energiák felpeszülését, az életkedv nekiszilajodásának, a vágyak kivirágzásának, az ifjuság szent mámorának és a boldog balgaságainak évadnyitását ünnepeljük. A fiatalok egetvivő remények diáthirambikus ekstázisával, az öregek a dolgok menetébe bele-törődő rezignáció méla mosolyával. Az érintetlen illúziókkal koszosított boldog gondtalanság szerenádot ad az ablak alatti, amely mögött a fantázia a gyönyörűségek paradicsomát rendezte be s kéjesen merül el az ibolya, orgona és gyöngyvirág illatának narotikumában. Milyen jó az élet poézisének szirmai tépegetni és nem gondolni a realitások fagyoszenjéire. Könyö ig vajkálni a természet ajándékainak hőszarujában és nem érezni a csontig hatoló tüskéket, amelyek az örömek rózsáit védik a szeretlen mohóság ostromától.

De május elsejét, amikor a fiatalság trónra ül és kormány-pálcája intésével térdre kényszeríti a gondot, szomorúságot és kétségbeesést, a társadalom legfiatalabb osztálya, a munkásság is égő piros betűkkel írta be a naptárba. Harmánehét évvel ezelőtt mondta ki a párisi nemzetközi munkáskongresszus, hogy május első napján a szervezett munkásság tegye le a szerszámot és a tavasz megváltó hatalma iránt lerótt hódolatból merítsen új erőt a munka jogáért vívott küzdelme folytatására. Tüntető felvonulásokat nem engedélyeznek, mert soha nem volt olyan nagy szükség arra, hogy a nyughatatlanság fel-felcsapó hullámai hatóságai óvintézkedések Neptun-szigonyával fékezzék meg, mint most, amikor a világ nem gyógyult még ki teljesen a háboru okozta sebléből. Magát a május elsejét munkaszünetet azonban, mint a szak szervezeti mozgalom szimbolikus jelentőségű vívmányát, a szervezett munkások változatlanul megtartják. Csend borul a gyárakra és ipari műhelyekre és a munka háde-regének katonái a pihenést az osztályharc fegyvereinek köszö-rülésére fordítják. Az egyházi és világi törvények által megszabott munkaszüneti napokat egy-gyel megtoldják, hogy munkájuk értékét és szociális törekvéseik súlyát annál nyomatékosabban demonstrálják. — Dolgozni kell, hogy megélhessünk, de rendes megélhetés kell ahhoz, hogy rendes munkát végezhesünk — hirdeti a proletariátus akaratos hit-tel és célkitűzéseinek bátorító példáját látja a telmegpróbáltatásából diadalmasan kibontakozó májusi tenyészet pompájában.

Hányan vannak azonban, meny-nyire kiszélesedett az utóbbi év-tizedben azoknak a frontja, akiket sem a fiatalság pogány vi-dámsága, sem a munkásság ma-gabizó előretörésének lendülete nem emel ki a katasztrófia vi-szonyok rabságából. Hányan van-nak, akik idő előtt megöregedtek és a gyermekség mésevilágából egyenesen az élemedett kor al-konyi pesszimizmusába zuhantak.

Hányan vannak, akiket a normá-lis medréből kiöntött fejlődés szökőárja sorsközösségbe mosott össze a proletariátussal, anélkül, hogy a burzsoáziára nehezedő óriási terhektől megszabadította volna. Kereskedők, iparosok, me-zőgazdák és honoráciorok ful-doklanak a gazdasági válságban és nem tudnak partra uszni az adók vagy az agrárreform rájuk koloncolt mázsás köveitől. Tiltá-

kozó meeting, uccai tüntetés, sztrájk: a munkásság egész arze-nálja igazolást nyert előttük, de nem találják meg helyüket a tra-gikus eltolódásban.

Az idők jele, hogy a május elsejéből kiáradó vigasztalásra és biztatásra most éppen azoknak az osztályoknak nagy tömegei vannak ráutalva, amelyek mentá-litása ellen a munkásünnephez fűződő tradíciók irányulnak.

Uzunovics miniszterelnök Nisbe utazott

Pasic Abbáziába készül — A kormány egy tagja névtelenül éles hírlapi támadást intézett Nincsic és Makszimovics ellen — Még nem biztos a kormány parlamenti többsége — Miletics Szlavko dr. közegészségügyi miniszter nyilatkozata a vajdasági radikális képviselők magatartásáról

Husvéti szünet a politikában

Beogradból jelentik: A nagypéntekkel megkezdődött pravoszláv husvét ünnepek teljes eseménytelenséget idéztek elő a politikai életben. Ez annál is inkább érthető, mert normális körülmények között is eseménytelenül szokott lefolyni a kormányválság megoldásának másnapja.

A csütörtöki eseményekkel a válság első fázisa lezárult és most a parlament összeüléseiig — ha csak valami váratlan fordulat nem történik — nem kell különösebb eseményektől tartani. A váratlan fordulat azonban a mai feszült atmo-szférára idején mindig bekövetkezhetik. Ez alkalommal nem Radics Istvántól lehet az indító lökést várni, mert Radics csütörtökön megmutatta, hogy szükség ese-tén tud takarzkodni is a szavakkal, hanem

a radikálisok széles jobb oldalának Makszimovics és Nincsic ellen in-dított akciója ejt aggodalomba azokat, akik a radikális-párt megren-dült egységének helyreállításán fá-radoznak.

Sem Nikics, sem Makszimovics nem mutatnak hajlandóságot, hogy napi-rendre térjenek a támadások felett és várható, hogy a kölcsönös nyilatkozatokkal és sajtókampánnyal még jobban kiélezik a helyzetet. Ez a körülmény megnehezíti Uzunovics miniszterelnök helyzetét, annál is inkább, mert

a miniszterelnök legutóbbi nyilatko-zatából kiderül, hogy Uzunovics sincs tisztában azzal, hogy Pasic tá-mogatni óhajtja-e a kormányt, vagy nem.

Mindenesetre megállapítható, hogy Uzu-novics miniszterelnök a válság eddigi le-folyása során olyan államférfiúi képes-ségekről és olyan politikai elaszticitás-ról tett tanúságot, amelyet töle, aki ed-dig mint reszortminiszter meglehetősen háttérbe szorult, senki sem várt és a miniszterelnök ilyen módon megnyil-rántott politikai képességei némi reményt nyújtanak arra, hogy Uzunovicsnak sikerül biztosítani a helyzet fenntartását.

Az ellenzék a maga részéről a kivül-álló szemléltető pozícióját foglalja el. El-határozó lépések az ellenzék részéről

nem történtek, sőt a komplikált helyzet-re való tekintettel

azok a kulisszamögötti tanácskozá-sok is, amelyek egyes ellenzéki pár-toknak a kormányba való belépésé-ről folytak, félbeszakadtak.

Az ellenzék ugyanis arra az állás-pontra helyezkedik, hogy a mostani vál-ságos események között a kormányba való belépéssel nem érdemes kockáztat-ni más kombinációban való részvétel le-hetőségét. Az ellenzék egyelőre csak arra szorítkozik, hogy továbbra is sür-geesse a korrupció elleni törvény napi-rendre tűzését.

Az ünnepek miatt egyébként ugy a kormánypartok, mint az ellenzék részé-ről a legtöbb politikus elhagyta Beogra-dot, vagy a közzel elutazásra készül. Uzunovics miniszterelnök már elutazott Nisbe és szombaton valószínűleg elhagy-ják a fővárost a kormány többi tagjai

is, az új miniszterekkel együtt, akik péntek délelőtt átvették hivatalukat.

Az ellenzéki vezeték közül *Pribicevics* a Bánáthba utazott, hogy résztvegyen a független demokrata-párt Novibecsejben tartandó nagygyűlésén.

Valószínűnek tartják, hogy Pasic Nikola a legközelebbi na-pokban Abbáziába utazik

ott nyaraló családja látogatására. Ninc-sic kizárva azonban, hogy Pasic megvárja a parlament ülését, hogy személyes je-lenlétével befolyást gyakoroljon a radi-kális klub elhatározására.

A helyzet súlypontja ugyanis a ra-dikális klubban van, amelynek első ülése elé az egész politikai világ fe-szült érdeklődéssel tekint.

A radikális klub előreláthatólag május 4. és 6. közötti időben fogja ülését meg-tartani.

Uzunovics miniszterelnök nem tudja, hogy Pasic bizalommal van-e a kormány iránt

Pénteken délelőtt Uzunovics minisz-terelnök felkereste Pasicot. Amikor Pasic-tól visszatért a miniszterelnökség-re, Uzunovics az újságíróknak a követ-kezőket mondta:

— Pasicnál voltam és kellemes ünne-pekot kívántam neki. Elutazom Nisbe,

ahol családom körében fogom eltölteni a husvétot.

— *Bizalommal van-e Pasic a kor-mány iránt?* — kérdezték az újságírók.

— *Ezt nem tudom. Majd meglátjuk május 5-ikén* — felelte rá a miniszter-elnök.

Nincsic és Makszimovics lemondását és a radikális párthól való kizárását követeli egy aktiv miniszter

Nincsic külügyminiszter és Makszi-movics belügyminiszter ellen most már Miletics Krszta volt miniszter után a kormány egy aktiv tagja is sorompóba lépett. Ez az aktiv miniszter egyelőre névtelenül nyilatkozik a Politika pénteki számában.

Kijelentette a nyilatkozó miniszter, hogy Nincsicet és Makszimovicsot ki kell zárni a radikális-párthól, mert — mondotta — a radikálisok nem engedhetik meg, hogy a párt bármely tagja, pártpolitikai célokra, bármilyen

formában is felhasználja öfelsége a ki-rály nevét.

De a kizárást megelőzőleg a nyilat-kozó szerint a két megvádolt miniszter-nek másformában is le kell vonnia a konzekvenciákat.

— Állami miniszterek, akik ellen ilyen súlyos vád hangzott el egy ra-dikális vezér részéről, aki nemrég még kollégájuk volt, ne a miniszteri társnonszékéből válaszoljanak és vé-dekezzenek

— mondotta nyilatkozatában az aktiv

miniszter.

A megtámasztott miniszterekhez közlő körökből a Politika ezt a választ kapta Miletics Krszta legutóbbi nyilatkozatára:

— Ezek az urak mernek nyilatkozni

Grol Milán feltűnést keltő cikke a Politikában

Megszólalt erről a kérdésről Grol Milán demokrata képviselő is, aki cikket írt a Politikába »Panaszra a királyhoz« címen.

— Pasic a valóságban már három évvel ezelőtt megbukott — írja többek között Grol — és azóta vonszolta magát után az összezavart, elernyedt országot. Az utolsó két évben kisebbsége volt és Pribicevics, vagy Radics segítségével tartotta magát hatalmon, merőben ellenlétes politikai jelszavakkal.

— A pártfőnökök meghallgatása folytán megállapítást nyert, hogy Pasic az ország általános hangulata, valamint ama személyi körülmények következtében, amelyek legutóbbi bukását előidézték, nem képes a parlamentben, egyetlen csoporttal sem, munkaképes többséget alkotni.

— Mit lehetett elvárni az uralkodótól ilyen helyzetben? Azt, hogy alkotmányos döntőbírói szerepében, miután meghallgatta a radikális klub főnökét és a radikális-párt főnökét, akik nem nyújtottak felelősséget más személyi kombinációra, tovább menjen és a radikális-párton kívül keresse a megoldást.

A korona azonban, hogy elkerülje a választásokat, a pártatlanságába vetett hit kockáztatásával is, teljes jóakarattal azon volt, hogy a kibontakozásban a radikálisok maradjon a döntő szó.

— A válság ilyen megoldása újabb

a radikális képviselőklubban azal a követelésükkel, hogy Nincsic, Makszimovics és Szrskeics ellen interpellációt nyújtsanak be. Szépen fog elszólni a tervek, hiszen semmi betolyásuk sincs a képviselőklubban.

kegy volt a radikális-párt számára, de ők elvesztettek minden mértéket s csak így érhető az a követelésük, hogy amikor senki sem akar Pasiccsal tartani, a királyi tarison Pasiccsal és ültesse meg egyszer az ország nyakára, a közhangulat és a közérdek ellen.

— Pasic elégedetlenjei pedig, akár közvetlenül felhasználták a király nevét Pasic ellen, akár nem, már magával a hatalomra való törekvéssel bizonyos befolyást gyakorolhattak abban a körben, amely olyan érzékeny, ha a hatalomról van szó. De ha közvetlenül kihasználták volna is pozíciójukat a »legmeggyőződésebb monarchisták« zárt körében, az is jelentéktelen epizód volna, ha arra a rendszerre gondolunk, amelyet a radikálisok nyíltan és kiméltlenül kiépítettek a király nevének felhasználásában.

— A február 8-iki választásokon a radikális-párt vezetői és a hatalom vezetői a király nevével agitáltak. Nem volt olyan kerület, ahol a radikálisok ne »a király urnáját« mutogatták volna a szavazóknak. A szubotical kerületben a radikális-párt vastagbetűs plakátokon »a király, a hadsereg és a nemzet nevében« hívta fel a szavazókat. Embereket leirtottattak és holtra vertek ezzel a jelszóval.

Grol Milán cikke általános feltűnést és a radikálisok körében nagy megütközést keltett.

Radics Zagrebben

Radics István Pucelj földművelésügyi miniszter társaságában pénteken reggel megérkezett Zagrebba. A horvát pártvezér a szombatot otthon tölti, vasárnap pedig Celjébe utazik, ahol résztvesz a szlovén Radics-párt és a Pucelj-féle

Kmet-párt közös népgyűlésén, amelyen nagy beszédet fog mondani. Pucelj miniszter még a pénteki napon továbbutazott Szlovéniába, hogy a vasárnapi gyűlésre a szükséges előkészítő munkálatakat irányítsa.

Trumbics nyílt levele Pasicshoz

Pasic volt miniszterelnök a radikális-párt főbizottságának ülésén tudvalevőleg azt mondotta, hogy a föderalista eszmét külföldről importálták az országba. A kijelentésre válaszképpen Trumbics Ante, a horvát föderalista horvát paraszt-

párt elnöke pénteken nyílt levelet intézett Pasicshoz, amelyben felszólítja, hogy cáfolja meg beszédének azt a részét, vagy pedig nevezze meg, hogy honnan és milyen módon importálták az országba a föderalista eszmét.

Dr. Miletics Szlávkó kijelenti, hogy a vajdasági radikálisok közt nincs Jovanovics Ljuba-csoport

Dr. Miletics Szlávkó közegészségügyi miniszter, a noviszadi kerület nemzetgyűlési képviselője a Politikában választotta arra a Bácsmegeyi Naplóban is megjelent nyilatkozatra, amely Lalozevics Joca dr. szombori képviselő és társai álláspontját körvonalazta a Pasic-Jovanovics-afférral kapcsolatban. Dr. Miletics Szlávkó válasza a következő:

— Kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a vajdasági képviselők »Jovanovics Ljuba-féle csoportja« soha sem állt fenn, vagy legalább is mint ilyen sohasem jelentkezett s azt hiszem, hogy a főbizottság ülése után a radikális-párt kebelében nem is állhat fenn. Nem tudom, hogy mit fog csinálni Lalozevics Joca nemzetgyűlési képviselő, akit ez a nyilatkozat említ és azt sem tudom, hogy milyen álláspontra fog helyezkedni a klubban és a radikális-pártnak, mert ezt nem közölte velem, de tudom, hogy a vajdasági képviselők, akik közül ezekben a napokban csak kevesen voltak együtt, senkit sem hatalmaztak fel arra, hogy nevében nyilatkozzanak

adjon a vajdasági radikálisok magatartásáról, sem arra, hogy bírálatot mondjon a főbizottság ülésén történt szavazásról, amelyről ez a névtelen nyilatkozat nem háven számol be. Eddig a vajdasági radikális képviselők között nem volt többség és kisebbség és remélem, hogy a Vajdaság és a radikális-párt érdekében van, hogy ezentul se legyen s ezért hibát követett el a nyilatkozat írója, amikor valamely állítólagos többség nevében, amely őt nem hatalmazta fel — a fentartás mellett is — amelyet a nyilatkozat elején a politikai illem nevében tett, olyan otrombán beavatkozott egy vitába, amelyet nem a nyilvánosság előtt elhangzó nyilatkozatokkal, hanem illetékes pártfórum előtt intéznie el. Eppen azok miatt a súlyos feladatok miatt, amelyeket a pártnak a Vajdaság szándéka érdekében kell teljesítenie, kötelességünk, hogy megőrizzük a radikális-párt erejét és hogy ne rohanjunk ki nyilatkozatokkal bizonyos csoportok nevében, amelyeknek a pártgyűlés érdekében nem kell és nem lehet felelősséget

Dr. Lalozevics Joca nyilatkozata

Dr. Lalozevics Joca pénteken a Bácsmegeyi Napló szombori munkatársai előtt kijelentette, hogy vállalja a lapokban megjelent nyilatkozat szerzőségét. Meg-

nyízi azonban, hogy nem valamely csoport nevében beszélt, hanem a saját felelősségét fejtette ki és azokat, akikről gondolja, hogy vele hasonló véleményen

vannak a Jovanovics-Pasic-féle politikai nézeteltérés ügyében. Felhatalmazást senkitől sem kért, ezt annál kevésbé tette, mert nem egy csoport nevében beszélt, a nyilatkozatában nem állította,

hogy valamely csoport részéről felhatalmazása van és azt sem állította, hogy a vajdasági radikálispárti képviselők között különféle, ellenétes irányú csoportok vannak.

Rohanok a mentőkért!...

Szenzációs trüffel megszökött a főtárgyalásról egy két és fél évi fegyházra ítélt magánhivatalnok

Budapestről jelentik: Detektívfilmből beillő izgalmak jelenet játszódott le pénteken délelőtt a budapesti büntető-törvényszéken. Weisz Sándor magánhivatalnok és társai állottak a törvényszék előtt. A vádlottak több papirkereskedésben és textilüzletben csalásokat és lopásokat követtek el, amiért Weisz Sándort a bíróság két és fél évi fegyházra ítélte.

Amikor az ítéletet kihirdették, valószínűsíthető halálra ítélt a teremben. Weisz Sándornak a hallgatóság részére fentartott padsorokban ülő édesanyja

felugrott és sikoltozva eszméletlenül végődött el. Ebben a pillanatban a védőtök padjáról felugrott az elítélt Weisz Sándor és »Rohanok a mentőkért!« kiáltással kiszaladt a tereméből.

Weisz Sándor természetesen nem a telefonhoz szaladt, hogy a mentőköt hívja, hanem még mielőtt az utána-rohanó foghórok megakadályozhatták volna, elhagyta a törvényszék épületét és eltűnt az utcán. Az örök hiába keresték, már nem sikerült megtalálni.

A megszökött Weisz Sándor ellen az ügyészség körözőlevelet bocsájtott ki.

Csauljev komitácsi vajda gyilkosát felmentette a milánói bíróság

Azért őt, mert halállal fenyegették

Milanóból jelentik: A milánói bíróság három napig tartó ígalmak tárgyalás után ítélezte Csauljev Petár macedon komitácsi vezér gyilkosa, Sztéfanovics Dimitrije fölött, aki 1924 decemberében egy milánói kis varieté előtt megölte és öt revolverlövessel megölte a komitácsvezért. A gyilkos a tárgyaláson beismerte tettét és azzal védekezett, hogy a gyilkosságot végre kellett hajtania, mert társai megfenyegették, hogy őt ölik meg, ha nem hajtja végre a gyilkosságot.

A bíróság több magasrangú bolgár tisztet hallgatott ki tanúként, akik igazolták a vádlott állításait. Sakolo Paolo

varieté-tulajdonos eladta, hogy hallotta, amikor Sztéfanovics Csauljevra elszul rákiáltott:

— Meg kell halnod, mert megölted Alekszandrov Todor!

Amikor ezeket a szavakat kimondotta, ötször elsütötte a revolverét és Csauljev holtan rogyott össze.

A tanúkihallgatások, valamint a perbeszéd után a bíróság a vádlottat felmentette. Az ítélet indokolásában a bíróság kimondotta, hogy a főtárgyaláson beigazolást nyert, hogy a vádlott életveszélyes fenyegetés ellenállhatatlan kényszerre állt követve el a gyilkosságot.

Álarcos rablók kirabolták a sibeniki postaautót

Egy utast megölt a rablóbanda

Zagrebból jelentik: A zagrebi postaigazgatóság pénteken távirati értesítést kapott, hogy

a hajnali órákban egy álarcos rablóbanda kirabolta a Sibenik és Gracsac közt közlekedő postaautót.

A rablók, akik hatan voltak egy utkeresztelésnél tartóztatták fel az

autót, fegyvert szereztek az utasokra és postaszemélyzetre, aztán a hivatalos pénzküldeményt magukhoz vették, kizsebelték az utasokat és elmenekültek.

Az egyik utas ellenállt, mire az egyik rabló lelőtte. A hatóságok megindították a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

Felfüggesztették állásától Szentá város bűnügyi kapitányát

Öt vádpontot tartalmaz a felfüggesztő határozat

Szentáról jelentik: A belügyminisztérium B. B. B. osztályának rendelete alapján dr. Knezzevics Milos polgármester március huszonegyedikén rendelte el Lukavac Tane bűnügyi rendőrkapitány ellen a fegyelmi vizsgálatot. A fegyelmi bíróság tagjai: Mátics Szlávkó rendőrfőkapitány, dr. Pecárszky Branislav városi ügyész, dr. Vitas Szvetozár főjegyző és Vorigics Szlávkó főszámvevő a napokban fejezték be a vizsgálatot, a felmerült adatokat terjedelmes jegyzőkönyvbe foglalták és átadták Branovacski Steván helyettes-polgármesternek. Branovacski tanácsnok pénteken felfüggesztette állásától Lukavac alkaptányát.

A határozat öt vádpontot tartalmaz: 1. A bűnügyi kapitány a hozzá került iratokat hanyagul kezelte tízezer hószapi hivataloskodás alatt, s hivatald-

hoz utalt aktáknak több mint felét nem intézték el.

2. A pénzbírságokat és bélyegilletékeket Lukavac beszédre ugyan, de hónapok óta magával hordta anélkül, hogy ezekkel az összegekkel elszámolt volna. Ezért az államügyészség is 1746. és 323. számú átirattal elrendelte az alkaptány ellen az eljárás megindítását.

3. Az elítélt, de büntetésüket ki nem töltött egyének elővezetését az ügyészség többszöri sürgetésére sem fogadtosította.

4. Több ismerősének olyan igazolványt adott, hogy az illetők rendőrhatalmát egyének. Az igazolványok alapján Lukavac ismerősét ingyen utaztat. A rendőrkapitány ezzel rosszhiszeműen megkárosította az államkincstárt.

5. Sok bűnügy az akták késedelmes elintézése miatt alérvült.

KISEBBSÉGI ÉLET

A felekezeti rendbontók ellen erélyes lépésre szánta el magát az erdélyi magyar párt szatmári tagozata. A határozott fellépésre az adott okot, hogy a szatmári Olasz páter, a híres jezsuita az utóbbi időben lapjában és a szószék-ről példátlan uszítást folytatott a zsidók ellen. A szószék-ről többek közt ilyeneket prédikált a hívőknek:

— *Leköpnöm a zsidókat, mert bűbösök és gyalázatosak.*

A szatmári tagozat ülésén **Bakó Ignác** tette szavát a páter antiszemita tevékenységét és kifejtette, hogy a magyar zsidókat méltatlanul éri a bántalom, mert ők a hatalom ellenkező irányu megfélemlítése ellenére is kitarítottak magyarságuk mellett és a magyar ügy gyilkosa az, aki az Olasz páteréhez hasonló működést fejt ki. Határozati javaslatot terjesztett be, melyben a magyar párt a legmélyebben tiltja az Olasz páter magatartását és felszólítja, hogy zsidó-ellenes prédikációt hagyja abba. A javaslat mellett felszólalt **Hosvay Lajos** kanonok is és bejelentette, hogy Olasz páter működése egyéni akció volt, amelyről a püspökség is, ő is a katolikus hívők panaszaiból szerzett tudomást, egyáltalán közölte, hogy Olasz páter egyelőre eltiltatták a nyilvános szerepléstől és a szószék-től. A javaslatot az ülés egyhangulag fogadta el.

Új párt alakítását vette tervbe **Koós Károly** az erdélyi magyar kispárosok vezetője, aki eddig a magyar párt vezetője volt. Az új párt neve: Magyar Kispárosok Pártja lesz és csatlakoznak hozzá állítólag mindazok az elégedetlen magyar elemek, melyek főleg a képviselőjelöltek ellen emeltek kifogást. A magyar párt, melyhez a disszidensek ultimátumot intéztek, mindent elkövet, hogy a készülő akciót lezserelje és megakadályozza a pártszakadást. **Koós** az újságíróknak kijelentette, hogy az új párt osztályérdek alapján fog megalkulni, az eseményeket a kiszegedések látószögéből figyeli és együttműködést fog keresni a román kiszegedésekkel.

Széke'udverhelre is miniszterjárás volt. Bukson kisebbségi miniszter látogatott el a városba. A magyarság ünnepléses keretek közt fogadta a minisztert, aki az üdvözlések során megígérte a felekezeti középiskolák képviselőinek, hogy az Anghelescu-féle partikuláris iskolatörvényt parlamentáris uton fogja a felekezetek megelégedésére módosítani a kormány.

Groza román közmunkáügyi miniszter a napokban Déván járt és az ottani magyarság vezetőivel hosszas tanácskozást folytatott. A tanácskozás során, amikor a magyarság séfelméiről és az erdélyi közigazgatás anomáliáiról volt szó, a miniszter a következő jellemző történetet mesélte el:

— Elmondom, mi történt velem ma itt Déván. A törvényszék folyosóján állottam többed magammal, mikor egy ismeretlen ur akként tört utat magának, hogy két oldalról félrelökte az embereket. Mikor velem is azt tette, ezen eljárását helytelenítettem és udvariasságot ajánlottam figyelmébe. Ekkor az ismeretlen ur a következő szavakkal ordított reám:

— Ki vagy, hogy így beszélsz egy vizsgálóbíróval? Azonnal gyere velem a vizsgálóbírói hivatalba, hogy ellenőrizni lássuk!

— En erre bementem az elnöki irodába. De az ismeretlen bíró oda is utánam rohant és nagy lármá között ragaszkodott ahhoz, hogy velem tegyek könyv felvétele céljából irodájába menjek. Csak később fedtem fel eldte ki-

létemet és így sikerült egy esetleges letartóztatástól menekülnöm. Ezek engem még jobban meggyőztek arról, hogy a polgárság milyen zaklatásoknak van kitéve mindennapi életében és ezért lesz gondom róla, hogy ilyen tisztviselőktől az országot megtisztítsam.

Kerenszkvul beszélgetést folytatott egy francia újságíró, akinek az orosz emigráció egyik vezetője igen érdekes nyilatkozatot tett a kisebbségi kérdésről. — Mi általában önmek a véleménye a közep európai és az utódállamok nemzeti kisebbségi politikájáról? — kérdezte az újságíró.

— Erre a kérdésre precizen nem válaszolhatok. Így speciálisan nem ismerem a dolgokat, mint demokratikus po-

litikusnak azonban ezt a kérdést illetően az a felfogásom, hogy a nemzeti kisebbségi kérdés demokratikus alapú való megoldása a komoly európai konszolidációnak egyik alapkövét képezi. Locarno, Genf, a felegyverzési konferencia, mindaddig nem lehet a béke biztosító, amíg negyvenmilliónyi néptömegnek a legelementárisabb emberi jogokért kell küzdenie. — Még egy kérdést, mit tart ön az orosz emigráció legitimista csoportjainak megmozdulásáról? — Mit? — teljesen komolytalan, mert minden olyan törekvés, amely kívülről akarja a diktatúrát megdönteni, hiábavaló erőpazarlás. Ezenkívül pedig ezek a csoportok nem támaszkodnak nagy tömegekre, tehát minden megmozdulásuk a gyerekeség jegyét hordja magán.

Friedrichet kihallgatták a frankügyben

Nem halasztják el a május 7-ikére kitűzött főtárgyalást

Budapestről jelentik: **Friedrich István** pénteken délelőtt vallomást tett a rendőrségben a szoko hamisítási ügyben. A rendőrségről **Friedrich** a parlamentbe ment és hosszan tárgyalta **Rakovszky Istvánnal**, **Sigray Antal** gróffal és **Örgróf Palavicini Györggyel**. Ezekkel az eseményekkel kapcsolatban az a hír terjedt el a Ház folyosóján, hogy a frankhamisítási ügynek május 7-ikére kitűzött főtárgyalást elhalasztják, mert a több irányban kiegészített nyomozás újabb eredményei szükségesek az új vádirat készítéséhez.

I. letékes he yen kijelentették a Bács-

megyei Napó budapesti munkatársa előtt, hogy a főtárgyalás elhalasztásáról szó sincs. Sok kombinációra adott alkalmat az a hír, hogy illetékes he yen **Tecki Pál** gróf v d alá helyezésének gondolatával foglalkoznak. Ezt a hírt szintén megcáfolták és megállapították, hogy a francia bank megbízottai is beegyeztek abba, hogy **Tecki Pál** ellen az ügyészség nem emelt vádat, mert ha a főtárgyaláson olyan momentumok merülnének fel, amelyek szűk égensé teszik a vádemelést, azt a tárgyalás folyamán is módjában van az ügyészségnek megtenni.

Albánia felhagy az olasz orientációval

Achmed Zogu francia támogatást keres

Beogradból jelentik: Az Albániával folyó kereskedelmi tárgyalások kedvező mederben haladnak. Előreláthatólag már a legközelebbi ülésen véglegesen fogják a kereskedelmi egyezmény tartalmi részének szövegét is. Az albán delegáció körében nagy nyugtalansággal fogadják a hazuról érkezett híreket, amelyek arról szólnak, hogy az olaszok újabb tért hódítanak az albán közigazgatási életben. Nem tartják kizártnak, hogy az olaszok túlzott igényei miatt **Achmed Zogu** bég, az albán köztársaság elnöke, aki egyúttal Albánia miniszterelnöke is, kénytelen lesz az utóbbi időben tanúsított olaszbarát politikájával felhagyni és francia orientációt keresni.

Ennek oka különösen az, hogy Musso-

lini fiúve legutóbbi beszédében hangsúlyozta, hogy az olaszoknak az albán petróleummezők kihasználásában élenkér részt kell venniük. Minthogy az olasz petróleumtársaságok az angol Shell-koncern érdekltségébe tartoznak, Anglia támogatására Olaszországgal szemben Albánia nem számíthat, így más lehetőség nem marad számára, mint Franciaországhoz folyamodni.

Az albániai helyzetet élénk érdeklődéssel kísérik a jugoszláv politikai körök, különösen a szerb politikusok, akik között nagy eszalódást keltett **Achmed Zogu** olasz politikája, amál is inkább, mert az albán elnök száműzetése idején teljes mértékben élvezte a jugoszláv által vendégszeretetét.

A francia kormány diplomáciai lépésre készül Berlinben

Németország az orosz szerződéssel visszatért Bismarck politikájához

Párisból jelentik: Mértékadó politikai körök nagyon kedvezőtlenül fogadják a berlini szerződést. Németország — hangoztatják Párisban — azért, hogy külön szövetséget kötött Oroszországgal, tulajdonképpen *kettős játékot játszik*, a melynek éle elsősorban *Genf ellen irányul*. A szerződésnek különösen egy pontja ad vitára okot. Ez pedig Németországnak Oroszországgal szemben vállalt semlegességi kötelezettsége. Erről a pontról általános a vélemény, hogy ellentétben áll a szövetségi egyezmény szellemével, mert *leheteillenné tesz minden diplomáciai vitát oly esetben, amikor a szövület rösszhiszemüen megindít egy konfliktust, amelyről aztán azt fogja hirdetni, hogy ellene indították*.

A *Matin*-nek az a véleménye, hogy Németország ezzel a lépés-

vel *nyíltan visszatért a bismarcki gondolatához*, amely az európai politikát a különféle szövetséges csoportok egyensúlyára alapította. Ezzel azonban — írja a *Matin* — a Népszövetség halálra is van ítélve, mert a locarnói egyezménynek és Genf egész erőfeszítésének az a célja, hogy a régi európai egyensúlyt, amely a nyers erőn és a fegyvereken nyugodott, egy új rendszertel váltsa fel, döntőbírói egyezmények, biztonsági paktumok alapján, az *általános felegyverzés* végső céljával.

A *Homme Libre* biztos forrásból arról értesül, hogy a francia kormány meg fogja keresni az angol kormányt és közep európai szövetségeseit, hogy *Németországtól irásban kérjen választ bizonyos számú határozott kérdésre a berlini szerződést illetően*.

Noviszed ex-lexben

Futball a város költségvetésével

A noviszedi városi szabályrendelet szerint a város a költségvetést minden év szeptember havi közgyűléséig tartozik elkészíteni, hogy a belügyminiszternek két hónap idő álljon rendelkezésre, azt áttanulmányozni, kormányhatósági jóváhagyással ellátni, vagy azon változtatásokat eszközölni.

Noviszed városa költségvetésével csak december 30-iki közgyűlésén készült el és azóta *négy teljes hónap* telt el, anélkül, hogy a belügyminiszter a költségvetést jóváhagyta volna. Noviszed városa eszerint törvényesen jóváhagyott költségvetés nélkül van és így négy hónap óta a városházán *ex-ex állapot* állt be.

A belügyminiszterium a noviszedi városi költségvetést a legutóbbi tizenkettedekről szóló törvény rendelkezése szerint áttette a pénzügyminiszterhez, mert mindazok a községi és városi költségvetések, ahol a pótdadój meghaladja a 300%-ot vagy új közvetett városi adók kivetését tartalmazza, a belügyminiszterterületen kívül a pénzügyminiszter jóváhagyását is igénylik. Ilyen képen a noviszedi költségvetés is, amely új fenyűzési adók kivetését tartalmazza, szintén megírta a pénzügyminiszterterület, illetve a noviszedi pénzügyigazgatóságot is.

A tartományi pénzügyigazgatóság a költségvetés számos tételét kifogásolta és állást foglalt néhány fenyűzési adó ellen is, mert azoknak magassága veszélyezteti a lakosság állami adózóképességét.

A költségvetés pár nap előtt visszakérült a pénzügyminiszteriumba és onnan a belügyminiszteriumhoz teszik át.

Dr. **Miovanovic Milovan** polgármester esütörtökön a belügyminiszteriumban megsürgette a költségvetés elintézését.

Felmentették mert rágalmazott

Orvos és ügyvéd becsületsértési pör a szombori törvényszéken

Szomborból jelentik: A szombori törvényszék büntetőtanácsa a csütörtökön délelőtt tárgyalta **Racics Szima dr.** szombori orvosnak **Bugarszki Nenád dr.** szombori ügyvéd ellen indított sajtóperét. A vid szerint **Bugarszki Nenád dr.** a **Somborski Gasnik** című hetilapban a múlt év nyarán, amikor a radikális párt helyi szervezetében belső harcok folytak, *„Mi és ők”* címmel cikket írt, amelyben **Racics Szimát** hazugnak nevezte.

A csütörtöki tárgyaláson **Bugarszki Nenád dr.** vállalta a cikk szerzőségét, de jogi képviselője utján kifogást jelentett be a törvényszék tanácsa ellen, mert — mint mondotta — a tanácsnak tagjai az előkészítő eljárás során is funkciót végeztek. Ezért kérte, hogy új tanácsot delegáljanak ügyének főtárgyalására. A törvényszék az elfogultsági kifogást elvetette és megkezdte az ügy érdemleges tárgyalását, amelynek során a feleket kibékülésre szólította fel. **Racics Szima** megfelelő elégtétel ellenében hajlandónak mutatkozott kibékülni a váddal, aki kijelentette, hogy ő a „hazug” kifejezést nem általában, hanem csak bizonyos konkrét állításokkal kapcsolatban használta **Racics Szimára** vonatkozólag. Miután a felek kibékítése nem sikerült, a törvényszék előtt megkezdődtek a perbeszédék, amelyek elhangzása után a bíróság határozathozatalra vonult vissza. A törvényszék hosszas tanácskozás után **Bugarszki Nenád dr.** *se mentette* a sajtó utján elővetet becsületsértési vádjától és kimondta, hogy mivel **Bugarszki Nenád dr.** csak bizonyos konkrét esetekre használta a sértő kifejezéseket, ezért ezek rágalmazásnak minősítendők, a rágalmazási pör azonban csak a sértett újabb feljelentésére folytatható le.

Jegyzők a községi törvény ellen

A bácskai és baranyai jegyző-
egyesület közgyűlése

Szomborból jelentik: A bácskai és baranyai jegyzők egyesülete a szombori vármegyeháza nagyteremben közgyűlést tartott, amelyen több fontos kérdést tárgyaltak le.

Az elnöki jelentést Stejanovics Zsivojin terjesztette elő, aki rámutatott arra, hogy az egyesület vezetősége a legnagyobb jóakarat és munka mellett sem tudott eredményt elérni, pedig igen sok kérdés vár megoldásra. Részletesen ismertette a múlt év decemberében Szentán megtartott jegyzőkongresszus célját, az ott hozott határozatokat és azt a memorandumot, melyet átnyújtottak a belügyminisztériumnak azzal a kéréssel, hogy a készülő községi törvénytervezetbe vegyék be a községi jegyzők kéréseit és javaslatait.

— Nekem módomban volt — mondotta Stejanovics — a községi törvénytervezetbe betekinteni és csak egy-két paragrafusáról akarok megemlékezni. A javaslat szerint a községi jegyzői iroda főnöke a mindenkori bíró, ő vezeti a hivatalt, ő állapítja meg a munkarendet és a munkamegosztást. A javaslatban nincsen szó községi hivatalnokokról, tisztviselőkről, hanem községi alkalmazottakról és ebbe a kategóriába tartoztak a régi törvények szerint a rendőrök, kisbírák, szolgák.

Az elnök végül rámutatott a törvénytervezet egyéb hibáira és felszólította a jegyzőket, hogy minden erejükkel legyenek azon, hogy a javaslat a jegyzőkre nézve súlyos rendelkezései ne emelkedjenek törvényerőre.

Az elnöki jelentés után Tutorov

titkár a választmány évi jelentését olvasta föl, majd megválasztották az új vezetőséget. Elnök lett Stejanovics Zsivojin (Szrboran), alelnö-

kok: Lalin Jován (Tital), Branovacki Szima (Sztari-Szivác), titkárok: Tutorov Miladin (Csonoplja) és Iskruljev Tóso (Bácska-Petrovoselő).

Földrengés és hamueső Zelenikán

Abnormis időjárás Dalmácia déli részében

Zelenikáról jelentik: Dalmácia déli részén, különösen a cattarói öböl nyílásánál, Zelenika környékén csütörtökön reggel hat óra husz perckor erős földrengés volt észlelhető, amely öt másodpercig tartott. A földrengés, amelyet állandó moraj kísért, keletről húzódtott. A lakosság körében nagy nyugtalanságot idézett elő a földrengés, amelynek azonban nincsenek komolyabb következményei.

A földrengést már napokkal megelőzően, sűrű köd borult a cattarói öböl fölé, amely csak a déli órákban engedte át a napsugarakat. A

geológiai vizsgálat megállapította, hogy a köd tulajdonképpen rendkívül finomságu szürke por, amely egy két nap alatt lerakódott és az egész környéket bevonta. A hamueső valamilyen közeli, valószínűleg olaszországi vulkánikus kitörés következménye.

Érdekes jelenség az is, hogy egész Dalmáciában abnormis az időjárás. Már a kora reggeli órákban is nagy a hőség és árnyékban huszonkilenc Celsius mutató, míg déli órákban, árnyékban átlag harminnégy fok Celsius a hőmérséklet, ami csak este hül le kevésbé.

Felmentették a férjgyilkos asszonyt

A hallgatóság lelkesen tüntetett a bíróság és a felmentett vádlott mellett

Budapestről jelentik: A büntető törvényszék Valentin-tanácsa előtt pénteken folytatták a férjgyilkossággal vádolt Jakabházy Lászlóné bűnyüvének főtárgyalását. Az ügyész vádbeszédében elismerte, hogy a szerencsétlen asszony kétségbeesett helyzetbe juttatta férjének gonoszúsága, de még sem lett volna szabad egy emberéletét kioltania. Könyöröltes, de igazságos ítéletet kér. A védő felmentést kért.

Félőrai tanácskozás után hirdette ki Valentin Károly tanácselnök az ítéletet. A bíróság Jakabházy Lászlónét felmentette.

A vádlott asszony zokogva hallgatta az ítélet kihirdetését és a főtárgyalási teremben összegyűlt tömeg lelkesen

éljenezni kezdte a bíróságot.

Az elnök csak nagy nehezen tudta lecsendesíteni a hallgatóságot és folytatta az ítélet kihirdetését. Az indoklásban megállapította a bíróság, hogy Jakabházy támadt feleségére és fojtogatni kezdte az asszonyt, aki így önvédelenből használta revolverét.

Miután az ügyész bejelentette felebezését és ezzel a főtárgyalás hivatalos aktusa véget ért, a hallgatóság, amely csupa jól öltözött férfiből és nőből állott, lelkesen tüntetett a bíróság és a felmentett asszony mellett.

— Ejen a független magyar bíróság! — kiáltották sokan. Mások odarohantak a felmentett vádlotthoz, ölelgették, kezét csókolták és azt ígérték neki, hogy

Hidd el, hogy ez is szerelem

Írta: Vak Béla

A dolog tulajdonképpen roppant egyszerű. Meg fogja csókolni. Igen, meg fogja csókolni...

Most itt a parkban. Hiszen lehetne holnapra is halasztani az egészet. Nem olyan sürgős. Most úgy sincs megerőltetve és a szakálla szurki fogja a lány arcát.

Nem baj. Úgy kell neki. Csak semmi huzavona. Már megint gyáva vagy, — mondja magának szigorúan.

Csakugyan titokban abban reménykedik, hogy holnap... és holnapután... mindig közebe fog jönni valami. A barátnője hazakiséri majd Violát és akkor természetesen nem lehet, ha nem egyedül jön végig a sötét allén. Vagy holdfölte lesz és nem lehet úgy megközelíteni a lányt, hogy ne vegye észre. Esetleg történik valami, meghal, mondjuk, a nagynénje és átharcolnak emiatt a másik hotelépületbe... Arra a fősztányon kell hazamenni a tópartról, ott pedig égnék az ivámpák, amik csak el nem indul vissza az utolsó villamos a városba.

Pedig nagyon szomjas már erre a csókra. Ez bizonyos. Azért ácsorog itt és várja a lányt. De megsemm bálná, ha elmaradna a szerénylet. Persze, rajta kívül álló okokból, hogy ne kellett szemrehányást tenni magának amiért gyáva volt és nem mert...

Tavaly tudnillik ezen mult, tagadhatatlan. Junius elcséjtől kezdve minden nap végérvényesen és halaszthatatlanul és becsületesszóra eltökélte, hogy ma este, lesz ami lesz, az akácok út fordulójánál lecsókolja a lányt. Tudja isten, a végén mindig úgy alakultak a körülmények, hogy másnapra hagyta. És szeptemberben meg október elején folyton esett az eső, úgyhogy a lány sose jött ki este a parkba és hamarabb is beköltöztek a városba. Ha még egy hétig... nem, akkor még két napig kint maradnak, akkor megtörtént volna. Addigra

megjött volna a bátorsága.

De hiszen most is hiányzik... A fiu szinte helespirul a sötétben, amikor erre rájön.

Mi az istent félek ettől a fekete dögöt? — gondolja. Jelentéktelen vidéki tanítóné. Most megcsókolom, ha addig élek is.

Ki van zárva, hogy a lány valaha is megtudja, ki volt. Itt a sűrűben az orráig se lát az ember. Csak amikor a világosról bejön valaki a fák közé, azt lehet látni. Aztán majd beleütközik a sötétben, az ut olyan keskeny, hogy nem kerülhetik el egymást.

Ne féll, egyszer tul kell esni rajta, biztatja magát a fiu, és majd gyorsan ellökök. Egész életében törheti a fejt rajta, hogy ki csókolta meg.

Ki fogja találni. Annál jobb. Bizonyítani azért ugysem lehet. Persze, hogy ki fogja találni. Hiszen már két éve tart ez a szerelem. És Viola tudja ezt... a mult héten is, este a vendéglőben, odébbtolta a székét, hogy átláthasson az ő asztalához. Sok ilyen apró fel van, amiből következtetni lehet. Mert vörössződik el mindig, ha meglátja? Tavaly, amikor három hétre elutazott, délelőtt a strandon bangosan megkérdezte — hogy ő is hallja — az umokanővérétül: sugye félháromkor indul a vonatom? Ez csak kértégtelen, hogy nem volt véletlen. Hiszen valóságos tolvainyely alakult ki köztük. Soha az életben nem beszéltek még, de azért mindent tudnak egymásról. A télen Viola két hétig nem jött ki a korzóra, ez azért volt, mert hátagban voltak. Még a vasárnapi szagmisést is elbicelelte. Amikor aztán megbékült, megint ott volt a szokott helyeken és köszöntötték egymást a szemükkel.

Azaz... ezt nem lehet mondani. Viola nagyon gögös és szereti adni a megközelíthetlent. Egy kicsit affektál. Ha találkoznak, elfordítja a fejét, nagyónis aláhuzza, hogy ő nincs bent a jétekban. A fiu azonban tudja, hogy csak szimulál. Különbön is jól áll neki

ez a büszkeség. Más, mint a többi lányok. Nem mázolja be ruzsával a száját és sose fogja levágnai a haját bubisra.

Komoly

Azért éppen lehetne egy kicsit kedvesebb. Nincs itt társasága. Egy fiatalember se mer szóbaállni vele. Okosabb náluk és műveltebb is, nem tudnak ezek miről beszélgetni egy intelligens lánnyal, azért kerülük. Ezt tulajdonképpen a javára kell írni. Mindamelllett nem esne le újjáról a karikagyűrű, ha rendszeren visszaközönné az embernek. Ez már nem zárkózottság, ez neveltség. És az is, hogy valósággal megszokott, amikor őt be akarják neki mutatni. Pedig csak neveltségessé tette magát vele, mert mindenki tudja, hogy érdeklődnek egymás iránt.

Nagyon szerelmes vagyok, sajnó a iuban és nyomasztó butaságot érez. És kiles az utra, hogy jön-e már?

Senki. Ő még font ül a terrazon, valószínűleg Podorral beszélget. Kurta válaszokat ad, csak annyit: »igen.« Meg: »gondolja?« De ez az ember gazdag és biztos, hozzá is menne, ha megkérné. Podorra az ember nem lehet féltékeny, olyan ostoba. Viola is mondta ezt a varrónőnek, aki a nyári kosztümöt csinálta neki. A varrónő aztán elmesélte valakinek, hogy Violának a fiu tetszik, de azért szeretné, ha Podor elvenné.

Bestia, sziszegi a fiu maga elé a feketeségbe, bele fogok harapni a szádba. És talán nem is lóg el... Lehet, hogy a lány rögtön kitalál mindent és visszahadja a csókot. Esetleg.

Mert, ő sincs fából.

Ki tudja, hogy várja már, hogy egyszer megcsókolják. Mióta várja már. Körülbelül huszonkét éves. A fiu tízennyolc. Illetve, ha úgy vesszük csak tizenhét, de tízennyolc lesz.

Az évszámokra nem szeret gondolni, most megint elbátortalanodik. Erősebb eszközökhöz kell nyulnia magával szemben. Nem adog több haladékok,

örök életére gondoskodni fognak állatásáról.

A tömeg a törvényszék folyosóján egészen a fogház ajtóig elkísérte Jakabházyt, aki kijelentette, hogy de után, amint elhagyja a fogházat, első dolga lesz virágot vinni férje sírjára, hogy kiérdemelje az elhunyt bocsánatát.

Reménykednek a nyugdíjasok

A pénzügyminisztériumban a nyugdíj-
kérdés rendezésével foglalkoznak

Azok a vajdasági nyugdíjasok, akiknek a nyugdíját még mindig a régi koronaértékben folyosítják, már több ízben indítottak akciót az iránt, hogy dinár értékben fizessék ezentul őket. A mozgalom azonban éveken keresztül eredménytelen maradt, a pénzügyminisztérium részéről semmi intézkedés nem történt. Nemrégben a Tisztviselők Országos Szövetsége vállalta magára, hogy eljár az érdekelt nyugdíjazottak érdekében és memorandumot nyújtott át a pénzügyminiszternek. A memorandumban részletesen ismertette a Szövetség a nyugdíjasok helyzetét és rámutatott arra, hogy a legfőbb ideje, hogy a kormány rendezze a nyugdíjasok ügyét.

A pénzügyminiszterium előreláthatólag kedvezően fogja most elintézni ezt a régen húzódo ügyet, amire abból is lehet következtetni, hogy a minisztérium részéről már megérkezett a szubotivai pénzügyigazgatósághoz is egy leirat, amelyben a pénzügyminiszterium utasítja a pénzügyigazgatóságot, hogy nyolc napon belül terjessze fel mindazon nyugdíjasok névsorát, akik eddig korona értékben kaptak nyugdíjleteményüket.

A pénzügyminiszterium rendeletét nagy reménykedéssel fogadták az érdekelt nyugdíjasok, akik ennek alapján most már biznak benne, hogy régóta húzódo ügyük végre elintéződik és nyugdíjukat dinárban kapták meg.

terrorozálja magát, ha ma sem csókolód meg, akkor nincs más hátra, mint az öngyilkosság.

A gyávaságról halálbüntetés jár. Agyon fogja löni magát. Majd kikölcsebzni Pistától a revolvert. De erre nem kerülhet sor, mert ma... Ezt ünnepelesen megfogadja.

De, ha nem szegyelelné, már vissza is vonná az ígéretet. Mert a lány jön. Egyedül. A szökőutig ugyan van remény, hogy talán a másik uton megy haza, a sin mellett, igaz, hogy az nagy kerülő, de arra legalább égnék a lámpák.

A járása csodálatosan könnyed és finom. Mindig siet egy kicsit. Már ezért se lehet az uccán odamenni hozzá és megszólítani. És az arca olyan, mintha márványból lenne. Nem lehet szemtelenkedni, aszfaltbetyárkodni vele...

A fiut elfújja a forróság. Majd felolvasztom, mindjárt nem leszel jég-tömb, drága...

Nem jön erre? De igen, befordult az alléba. Mindjárt ideér. A fiu megremeg. Most már mindegy. Az ösvény olyan keskeny, hogy nem lehet kitérni. Visszatartja a lélegzetét. A lány cipője alatt zörögnek a kavicsok.

Három-négy lépésre lehet. Hol van? A fiu tapogatózva, félig védekezve kinyújtja maga elé a balkariát. Keze a lány kariát éri. Belemarkol. Viola elcsókoltja magát.

Ostoba dolog. Egyszerre elment minden kedve a csóktól. Hiszen, ha ez a nő szeretné őt, nem kellett volna mindig elutasítania a közeledését. De a haját ezért nem engedi el...

Orosz kölniviz.

A bőre a nyakán sima, mint az üveg. És hideg, mint az üveg.

Mi lesz? Viola megmozdul, segítségért fog kiabálni. Kitépi magát mindjárt a kezéből. Mi lesz?

A fiu elengedi. Bizonytalanul hátralep. Összeszorul a szíve és leken egy pofont a lánynak, hogy csak úgy durran.

NOTESZ

Női Descartes. A férjem gondolkodik — tehát vagyok.

Hipnózis, akaratátvitel. Nem értem az egész rejtélyes bűhöt a dolog körül. Hát nem veszik észre, hogy az akarat, vagy gondolat közvetlen átvitele egyik egyénről másikra régebb, alacsonyrendűbb stádiuma a fejlődésnek, mint a beszéd? A rovarok így érintkeznek (Fabre!) rádiószertűen — de az ember? Csodálkozva néztem a világhírű hipnotizőrt: elaltatta a médiumot, aztán rettentő hókusz-pókusszal rávette, hogy hozzon egy pohár vizet! Nem egyszerűbb lett volna elaltatás nélkül azt mondani neki: legyen szíves, hozzon egy pohár vizet, szomjas vagyok.

Shakespeare tudott magyarul. Egyik darabjának a címe: »Winter's Tale.« Magyarul ejtve »Winter iz tél«, vagyis mindjárt lefordította a magyar közönség számára.

Pech. Olyan pechem van, hogyha millió dolláros pályadíjat tűznének ki a legpechesebb ember számára a világon — azt se én nyerném meg.

Lelkiismeretes humorista. Humorban nem ismer tréfiát.

Férfi és nő. Hogy érthetők meg egymást? Hisz mindkettő mást akar — a férfi nőt — a nő férfit.

Itt a béke. Törökország hadat üzent Görögországnak.

Tudomány és költészet. Egyik avval foglalkozik, amit még nem ismer — a másik avval, amit már ismer.

Eszmék alkonyán. Csak a lélek halandó — a test halhatatlan.

Nem megy. Persze jó volna, ha szárnyad volna — de ha már egyszer nincsen, semmire se mérsz vele, ha kétszáz méter magasságban elereszted magad. Inkább maradj a földön.

Élet és halál. Mindkettő rossz — egyeds miatt. És csak a két rossz közt választásunk — de akkor miért nevezgük rossznak? Van valami jó, amikor viszonyítunk? egy harmadik állapot?

Ismerkedj, hogy legyen valaki, aki az embernek embernek jobban megérti.

Kétfelm. Egy héttel ezelőtt leírtárogatóm a feleségem értelmes, tudományos tárgyalással. Reggel kaján leírásommal jött be. »Mile... anyuka... becsaptál!... Nem igaz, hogy a kis gyermek anyuka szíve alatt nő — becsaptál — tudom már — golyó hozzá!

Kultúra póréda. — Halálraítéltem mi az utolsó kívánság?

— A börtönben megtanultam a nyelvtanok osztály anyagát. Szeretnék leírni róla.

Hogy monok? Mások így — X. Y. Magam így: én.

Világ folyása. Szükségszerűen — költészetből bűn.

Jócsig. Nem vagyok halandó rá, míg a komiszak malmára hajtom a vizet. Csak ott vagyok gyöngéd, ahol tudják, hogy nem vagyok gyöngé.

Kritikusok. esztétik! Ne tévesszék össze az egyszerűséget a banalitással! Óriási különbség van a kettő közt, egyik közönséges, a másik csak elcsépett — egyik eredeti, a másik egy elmúlt kultúrkorszak hagyománya. »A szemed olyan, mint a csillag« ez egyszerű, »a szem a lélek tükré« ez banális.

Analízis. Valóban a múlt század tudománya sikeresen szétszede az embert. Jöhete már valaki, aki megint összerakja.

Szerénység. De milyen fiatal Ön!

— Hát kérem — ebben a korban az embernek egyébe se marad már, mint az a kis fiatalsága!

Erről senki se gondol marasztal.

— Milyen évek?

— Huszonnégy.
— Fiatalabbnak gondoltam.
Igazán? Milyen kedves Ön! Szóval fiatalabbnak látszom.
— Ja, nem a külseje miatt — attól öregebb is lehetne. Az értelmi fejlettségére való tekintettel gondoltam fiatalabbnak.

Örök forgás. Az emlék azt mondja: aludj! A pillanat azt mondja: ébredj!

Tragédiának. Nem azt akarjuk, amit gondolunk — nem azt gondoljuk, amit mondunk — nem azt mondjuk, amit tesszünk. Végeredményben mégis azt tesszük, amit akarunk.

Nők. Egyféléo etika mégis érdekli őket — a kozmetika.

A moralista vesüméje. Egész életem abban az erőfeszítésben telt el, hogy a kutyát nyávogni és a macskát

ugatni tanítsam.

Meggondolandó. Senkinek nem kötelessége, hogy szeressen — de senkinek nincs joga hozzá, hogy gyűlöljön.

Irodalom. Nem mondhatom el senkinek — elmondom hát mindenkinek.

Karoly Fűr

Borzalmas vasuti katasztrófa Spanyolországban

A szerencsétlenségnek öt halottja és husz súlyos sebesültje van

Madridból jelentik: Borzalmas vasuti katasztrófa történt pénteken Bevrás és Monte Mayor között.

A plascencia-madridi gyorsvonat a nyílt pályán kislított és lezu-

hant a töltésről.

A gyorsvonat négy kocsija teljesen összetört, a bent ülők közül

ötön szörnyethaltak és huszan súlyosan megsebesültek.

A szerencsétlenséget az idézte elő, hogy az esőzések alámoták a pályát és a sínek meglazultak. A hatóságok széleskörű vizsgálatot indítottak.

Küszöbön az angol bányászsztrájk

A titkostonács felhatalmazta Baldwin miniszterelnököt a rendkívüli intézkedések megtételére — Általános szimpátiásztrájkra készül az angol munkásság

Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök csütörtök éjszaka teljes tizenégy óra hosszát tárgyalta felváltva a bányatulajdonosok képviselőivel és a bányamunkások megbízottjaival, majd a bányász-szakszervezet kiküldöttjeivel és mikor éjjel után két órakor már le akart felelni, újabb értesítést kapott, amely a dolgoknak rosszra fordulását jelentette, úgyhogy ismét magához kérte a tárgyaló feleket.

A tanácskozás után a miniszterelnök rövid nyilatkozatot tett a sajtó képviselői előtt. Csak annyit mondott, hogy

minden reménysége megvan a békére és szentül hiszi, hogy május elsején nem fog kitörni a sztrájk.

Távolról sem ilyen optimista Thomas munkásvezér, aki azt mondta a hírlapíróknak, hogy

a sztrájk valószínűsége ezer az egyhez.

mert a bányászok szövetsége semmi szin alatt nem fogadja el a bányatulajdonosok legutolsó javaslatát, hogy visszaállítsák az 1923. évi bérminimumot az egész országra kiterjedőleg, ha a bányászok napi hét óra helyett 8 órát dolgoznak.

Ez volt az az üzenet, amelyet éjjel félután hét órakor adtak tudtára Baldwinnek, mikor éppen pihenőre akart térni s ennek következtében a miniszterelnök feláldozta éjszakai nyugalma.

Már világos reggel volt és még mindig tanácskozott a bányatulajdonosok megbízottjaival.

Közben a dolgok ismét rosszra fordultak, a szakszervezet hallani sem akart a bányavállalatok ajánlatáról s Baldwin újból hívatta a munkások képviselőit, aki végül azal távozott, hogy pénteken, a délelőtti órákban megadják a választ a miniszterelnöknek.

Éjjel érkezett londoni jelentés szerint

a bányatulajdonosok és bányamunkások közt folytatott tárgyalások pénteken holtpontra jutottak.

A kormány délután minisztertanácsot tartott, amelyen elhatározták, hogy

a királyt Londonba hívják, hogy a titkos tanács ülésén elnököljön.

A rendkívüli intézkedésekre szóló felhatalmazást ugyanis csak a titkos tanács adhatja meg. Baldwin a dél-

után folyamán külön-külön tárgyalta a munkások és a munkaadók megbízottjaival.

A késő délutáni órákban a király elnökléte alatt összeült a titkos tanács, amely a kormánynak felhatalmazást adott a rendkívüli intézkedések megtételére.

A rendkívüli intézkedések a rendfenntartására és a szükségmunkák elvégzésére terjednek ki.

Baldwin a titkos tanács ülése után tárgyalta a szakszervezetek vezetőivel, akik kijelentették, hogy a munkások hajlandók a tárgyalások folytatására, ha a munkaadók eltekintenek a munkászársásoktól. Nem zárkoznak el a bányamunkások a munka folytatásától sem egy ideiglenes béregvezmény alapján.

A szakszervezetek vezetői figyelmeztették a miniszterelnököt, hogy ha a munkaadók a kizárás eszközével élnek, a többi szakszervezet is szimpátiásztrájkot rendez.

A kormányhoz közelálló körökben remélik, hogy a bányászsztrájkot az utolsó pillanatban sikerül megfékezni.

Okolicsányi gyakran felkereste Leirer Amáliát

Leirer Lőrinc súlyosan terhelő vallomása — Izgalmas jelenetek a pénteki tárgyaláson — Elhangzottak a perbeszédék Hétfőn hirdetik ki az ítéletet

Budapestről jelentik: A Leirer-ügy pénteki tárgyalásán történt meg Leirer Lőrinc, Leirer Amália ajánlata a kihallgatása. Vallomása újabb terhelő adatokat szolgáltatott Okolicsányi ellen, aki előbb nevetve figyelte Leirer Lőrinc vallomását, később azonban elvesztette hidegvérét és gorombán utasította vissza a vádakát. A tárgyalás megnyitása után előbb Okolicsányi sikkasztási ügyét vették elő. Azt akarta tisztázni a bíróság, hogy Okolicsányi valóban kölcsönpenzt kapott a MEFHOSZ-tól, amelyen, mint ismeretes, külföldre szöktette Pödört, vagy sikkasztás révén jutott az összeghez. Több tanu kihallgatása után megállapították, hogy a pénzt Oláh Béla, a MEFHOSZ elnöke adta ki Okolicsányi számára.

Leirer Lőrinc kihallgatása

A bíróság ezután Leirer Lőrincet szöktetésre idézte.

Az elnök: Mikor beszélt utoljára a leányával?

Leirer Lőrinc: 1924 december 22-ikén. Akkor fent voltam nála látogatóban. Szegény lányom még ott akart tartani engem. De én beteg voltam, fájt a vesém, hát hazamentem és az ágyba felejttem. Ugy negyedhat óra tájban bucsuztam el tőle.

Az elnök további kérdéseire elmondotta Leirer, hogy Amália ékszerait mind ismerte. Ismerte a rendkívül értékes platina karkötőjét, a nagyértékű briliáns gyűrűt is, ismerte a bőrdöngőt, amelyben az elrablott ezüstöket elhurcolták, ismerte az egész lakást.

Nagy rendetlenség a lakásban a büntény után

— Azt mondja a jegyzőkönyv — folytatja Leirer — hogy a gyilkosság elkövetése után a lakásban a legnagyobb rend volt. Hát az óriási cővedés. A sze-

lőben és a hálószobában a legnagyobb rendetlenség volt. A balfüggöny letéve. A szőnyeg összegyűrve. A fotelek összeszétolva. A zongoraterítő a földre rántva. Az asztalon, amikor beléptünk az ajtón — két likőrös poharat találtunk. Ezek azt tanúsítják, hogy a lányom előzőleg likőrözött valakivel.

Az elnök: Leirer Amália testi erejét ismerte?

Leirer: Hogyne. Roppant erős, izmos nő volt. Eltekintve szépségétől, magas, erős, hogy ugymondiam proporcionális szépség volt. Egy bejelentés van a rendőrségen, hogy Pödörnek Amália lányom nyitotta ki az ajtót és ebben a pillanatban Pödör az ajtó közé tette a lábát, a lányomat torkon ragadta és a száját befogta. Hát kérem, ez ki van zárva. En nem felel meg a valóságnak. Mert az a nő, az a szegény gyermek fél. Én, mint apja, Kerstens Teodor, mint személyné azt parancsoltuk neki, hogy: senkit se

ne engedjen kétség. Így tehát csak valami bonyolult lehetett, amit beengedett.

Leírer ezután Okolicsányiról beszélt. — Amália — mondotta — a villamos-sínekkel ismerkedett meg Okolicsányival, neki panaszotha el, hogy rossz a vezeték. Okolicsányi kijelentette leányomnak, hogy

egy emberével személyesen fog eljönni hozzá és maga fogja emberével együtt megvizsgálni a vezetékét.

— Mikor a következő alkalommal felmentem Amáliához, elmondotta nekem, hogy *ajból beszélt Okolicsányival, aki tanácsokat adott neki arra, hogyan lehet megcsinálni azt, hogy a villanyóra sokkal kevesebbet mutasson, mint amennyi áram fogyott a lakásban.*

Okolicsányi mulat

Mielőtt Leírer Lőrinc ezt a szennázós vallomását tette, Okolicsányi egyre jobb kedvre derült. Eleinte csak mosolygott, később már nevetni kezdett.

— Én nem vagyok kíváncsi erre, felítem a lányomnak — vall tovább Leírer Lőrinc — sőt nagyon furcsának tartom, hogy az Elektromos Művek egy tisztviselője ilyen tanácsokat ad valakinek. Kijelentettem azt is leányomnak, hogy ha megteszi ezt a dolgot, ezt a villanyóracsalást és ezt elmondja Kerstens urnak, Kerstensnek épp olyan véleménye lesz, mint nekem. Őt-hat nap múlva újból elmentem Amáliához, megint csak Okolicsányiról beszélt, hogy Okolicsányi is nagy műkedvelő és ezen a réven összebarátkoztak. Az egyik napon felmentem vacsorára Amáliához és ekkor teljes határozottsággal említette nekem, hogy Okolicsányi úvaról neki és azt mondotta, hogy el fog válni a feleségétől és őt veszi feleségül.

Amint Leírer ezeket mondotta, Okolicsányi állandóan kihívóan nevetett.

— Leírer Amália tehát úgy találta fel ennek a dolgot, hogy *Okolicsányi az ő lakására fog jönni?* — kérdezte az elnök.

— Nem, hogy „fog jönni”, elnök ur — felel Leírer Lőrinc — hanem azt mondotta, hogy

lent volt az ő lakásán. Amália igenis többször mondotta nekem, hogy Okolicsányi megint fenn volt nála.

Okolicsányi háromszor-négyszer lent járt a lakásán.

Tanu és vádlott összehitközése

Az elnök (odafordul Okolicsányihoz): Nos, mit szól Leírer Lőrinc ur vallomáshoz?

Okolicsányi: *Közönséges aláváló hazugság!*

Leírer Lőrinc (indulatosan): *Kérem magamnak. Maga hitvány emberi*

Az elnök: Okolicsányi, meg fogom büntetni magát, ha így viselkedik!

Leírer Lőrinc: Hitvány gazember, most mindent letagadna.

Okolicsányi kijelentette, hogy nem volt Leírer Amália lakásán s a szobalány azért vallott ellene, mert Leírer Lőrinc kitanította.

Okolicsányi védője intézett ezután kérdéseket Leírer Lőrinchez.

— *Igaz-e — fordul Leírer Lőrinc felé — hogy én esztendőnkön a folyosón hosszasan beszélgettem a szobalánnyal?*

Leírer Lőrinc: Igen, beszéltem vele, de egyáltalában nem tanítottam ki, hogy mit valljon.

A védő: *A tegnapi vallomásokból nyilvánvalóan meg lehet állapítani, hogy én és a szobalány összehbeszéltek.*

Az elnök (a védőhöz): Ne tessék hivatkozni.

A bíróság ezután Kerstens Teodort hallgatta ki, aki elmondta, hogy Leírer Amáliával egész a halála napjáig a le-

hető legjobb viszonyban volt s semmi le nem mutatott arra, hogy a lány megunta őt és mással akart viszonyt kezdeni.

Izgalmak a perbeszédék alatt

Az ügyész ezután megtartotta védőbeszédét, amelyben kifejtette, hogy a vallomások és nyomozás adatai alapján kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy rablógyilkosság történt, amelynek tettesei Pödör és Okolicsányi. A vádirat értelmében kérte a büntelékmenyek minősítését, csak Ács Andrásné ellen el-tette el a vádat.

A védők beszédei közben izgalmas jelenetek játszódtak le. *Ácsné zokogva hagyja el a vádlottak padját* és kimegy a tereméből. Saguly védőjének beszéde alatt szintén sirva fakadt és zokogva kért bocsánatot hugától, hogy őt is belekeverte az ügybe. Bolla szintén sirt, amikor védője beszélt.

Közben incidens támadt *Leírer Lőrinc és Saguly védője között. Leírer hazugnak nevezte az ügyvédet*, aki a bíróságtól kért védelmet az inzultus ellen. Amikor az elnök megkérdezte Leírertől, hogy valóban megtette-e a kijelentést, Leírer az egész közönség gúnyos nevetése közben *letagadta szavait.*

A perbeszédék után az elnök a főtárgyalást elhalasztotta és az ítélet kihirdetését hétfőre tűzte ki.

TINTA

Sirni

Beszállt az autóba a nő, utána a férfi. Kedves rokonukat temették el, aki hirtelenül halt meg. Mindaketten nagyon szerették. Egy darabg hallgattak. Nézték, hogy repül alattuk az út, hogy közelednek a másik városhoz, melyben az élők laknak. Aztán a férfi így beszélt:

— Te észrevetted? Lásd, ha nem figyelmeztetsz, én észre se veszem. Évekkel ezelőtt még csodálkoztam azon, hogy már nem bírok sirni. Most nem is csodálkozom. Természetesnek tartom, hogy elpusztulunk, nem lep meg többé semmi, hazugság volna sirni. Hisz főképp a meglepetéstől sirunk. Átlag minden évben van ilyen „váratlan esemény”. Amint öregszünk, minden évben több és több. Megszokjuk. Aztán azt hiszem, minden ember csak egyetlen halottat képes igazán megsirítani. Egy igazi halottja van mindenkinek, minthogy egy igazi szerelme is. Mindig az első. Az az ember, akitől először értesülünk, hogy van halál és van szerelem. Ezek nem mindig a legméltóbbak hozzánk, nem is mindig a legközelebbiek. Tudod például, ki volt az én halottam? Egy vendéglős. Sovány, tiszta, ápoltságú volt. Rövidre nyírt ezüsthaján fekete keménykalapot viselt, kezében elefántcsont-fogantyús sétapálcát. Velünk rézsutt szemkört lakott, vidéken, abban az utcában, hol gyermekkoromat töltöttem. Nem rokon. Afféle szomszéd, a szüleim is csak köszöntötték. Ugy emlékszem, mindössze kétszer láttam. Egyszer a piacon, egyszer pedig egy verőfényes, elfeledhetetlenül szép tavaszi reggelen. Kilépett vadszőlővel befuttatott üveges verandájáról, de visszafordult, feleségétől zsebkendőt kért, majd lassan, szelíden tovább ballagott. Cipője furcsán csikorgott a járdán. Ne gondold: mindez akkor nem tetézett ilyen fontosnak. De egy év múlva, amikor 82 éves lettem és első gimnazista, hallottam, hogy az öreg vendéglős halálosan megbetegedett. Másnap már a gyászhuszárok a verandájára kiszögezték az ezüstös, fe-

lete lapieket. Soha életemben sem-némsem hatott rám ily mélyen. *A hic haec hoc* ragozását tanultam s egyszerre elfogtem magamat. Sápadtan bujkáltam egyik szobából a másikba, egész nap sirtam szekrények mögött, diványok sarkában, titokban, hogy ki ne nevéssenek. Mert mivel is magyarázhattam volna hozzátartozóimnak, hogy miért sírok? Nagy szégyen volt ez. Egy ismeretlen sírattam, valakit, aki megsemmisült a szemem láttára. Igen, azelőtt is haltak körülöttem az emberek, de nem vettem észre, olvastam is róla, beszéltek is illyesmíróról, de nem hittem el. Most aztán elhittem. Ugy, hogy még ma is hiszem. Tudtam, hogy ami rávonatkozik, az rám is vonatkozik. Hónapokig, évekig nem bírtam szabadulni ettől a férdönyomástól. Még ma is, kérlek, valahányszor hazautazom s elmegyek a háza előtt és betekintek a kapuján, arra az üveges verandára, valami összeszorítja szívemet, a régi érzés s olyan üresnek tetszik a világ nélküle. Sokszor gondolok arra, hogy ezt az öreg vendéglőt senki, sem a felesége, sem a tulajdon gyermekei nem síratták meg ily őszintén és keservesen mint a tízéves gyermek, aki valamikor én voltam. Akkor még sok könnyem volt és pazaroltam. Mára nem maradt. De ezt nem lehet tartogatni, eltenni, jobb időkre. Vagy mond, kire tékozzunk első csókjainkat? Az élet szeszélyes és nem vár. Milyen nevétségesek is vagyunk... Kosztolányi Dezső

NAPRÓL NAPRA

Az igazságszolgáltatás

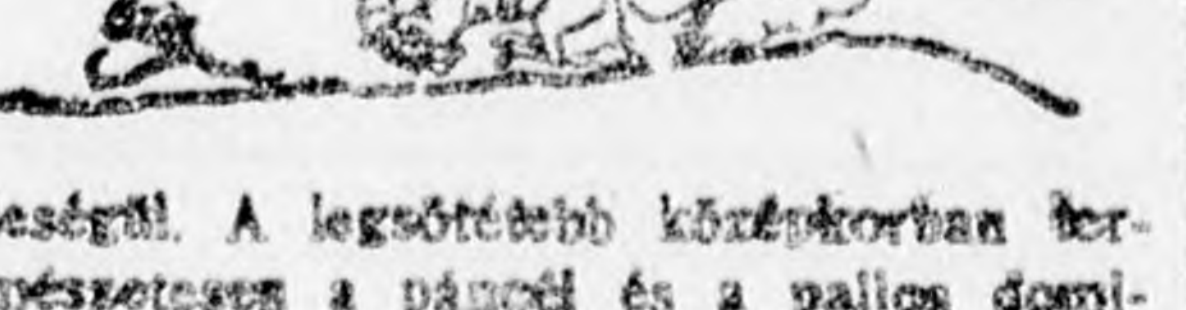
mindig erőlyesen lépett fel a félrelépőkkel szemben, akik nem tisztelték a magántulajdon szentségét és megkivánták a felebarátjuk halm-humját. A szegény rabló, ha tetten érték, nem vitte el szárazon a dolgot, de még a vizen se menekülhetett a törvény sajtó karja elől. Tűzőn-vezén hajkurászták az eltévelyedet és az ókor példáiul sokkal szennázósabb riportokat produkált a maga Ichiosaurusaival, mint ami századunka villamoséigazolásokkal. Nem árt tehát feleleveníteni néhány képen a különböző korszakok speciális üldözési módját, hogy összehasonlítást tehessünk, mennyit fejlődöttunk vissza azóta és hogy melyik század rendőrsége állott a tökély és rafinéria csúcsoraszabóján?

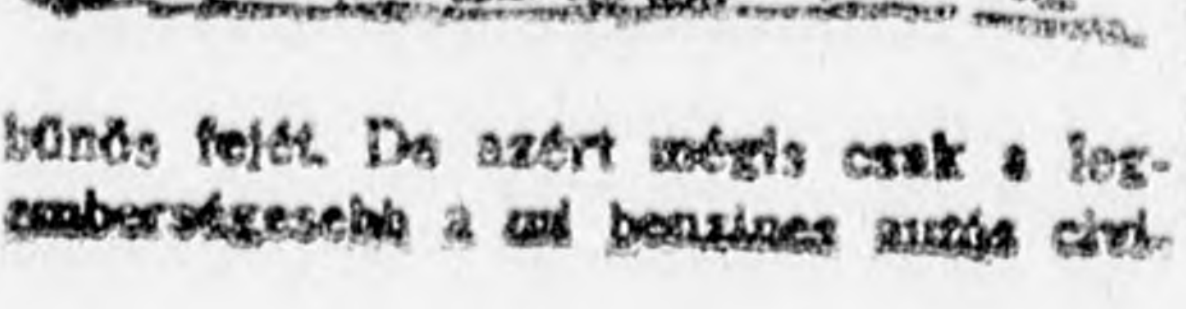
Az emberiség legelső zsebmetszőjét természetesen az ókor legmodernebb közlekedési eszközén, az orrmányos sárkánygyíkon vették úzba, míg a st-

lustuló rómaiak bígán hajkurászták az elvetemült bigámját, aki két nőt vett fe-

leségül. A legsötétebb korszakokban természetesen a páncél és a pallas domi-

lönös fejt. De azért mégis csak a leg-

brációk, amely — az egyenlőség elve alapján — nem tesz olyan sértő megkülönböztetést a gyalogok között, hogy nyomja-e az illető lelkét valami, avagy sem, hanem *livétel nélkül elgázol mindenkit, aki a svungjába kerül...*

En Csillag Anna

száznyolcvan centiméteres Loreley-hajammal... — így dicsekedett a nagy pomádégyárosnő évtizedeken keresztül a hosszú hajával, amelyet állítólag saját találmányu kenőcsével növesztett meg bokáig erővé. A csudálatos koryvalék fogyott is vagontételekben és bizonyára elmeogyintézetbe csúszkál az a rémhírterjesztő, aki ebben az időben bubifrizuráról mer beszélni. De a bubifrizura csak beütött egy napon és szegény Csillag Anna még javában gyártotta a hajnövesztő kenőcsöt, amikor már a nők mind kurta hajjal sétáltak a korzón. Hát a nyakán is maradtak a pomádéstegelyek, a kicsi kutyának se kellett, nemhogy a nőknek és Csillag Anna lassankint unikum lett a Loreley-hajával, egy antik darab, amelyeneket a pannotikumokban mutogatnak a cinkotal rablógyilkossal vizavi.

Ezelőtt félévvel olvastam egy bécsi lapban Csillag Anna kétségbeesett nyilatkozatát, amely szerint a rövid haj hóbortja nem lehet hosszú életű, az eltévelyedett asszonyi állapot majd csak visszatér a copfhöz és elkekeredten meghuszt a bubifrizura fölött a vészharangot. Szegény Unikumon röhögött egész Bécs városa, mert hisz ekkor már minden csitri matróna ostromra kopvasztotta a kobakját és épp úgy nem tisztelték a Csillag Anna pusztába kiáltó jajszavát, a minthogy közderültég tárgya lett az a magáról megieledkezett írő is, aki ilyen képeket használt a regényében: „... egy áruló hajszálat talált a férfi pizsmáján: vagy: »hosszu haj, rövid ész« avagy: »a nő behorította az alvót hajának sátorával«. Az olvasó az íróval joggal gondolta paralizikus aggastyánnak, aki multja emlékein kérődzik. De Csillag Anna ugylátszik megérezte az idők szelét és ez a tisztességben és záros komunkrában megoszott matróna most, betven-hatéves korában, mint Bécsből jelentik, *levágatta a haját bubisra*. A haj-tömeg két méter hosszú volt és öt kilót nyomott. A bécsi fotortporterek valóságos ostrom alá vették a kis horbálybolót, amelyben a nevezetes nyiratkozás történt. A vén dáma kijelentette, hogy bátorozottan *megkönnyebbült*, mert a súlyos halforat állandóan azt az érzést keltesse benne, mintha valaki hátulról belekapaszkozna.

A kiváló közgazdasági úradókat megáldott figaró pedig még aznap új táblát akasztott ki a boltja fölé cégérnek ezzel a szöveggel:

EN
HANS TANZPITIA NEM nyírtam le
Csillag Anna
Loreley-haját bubisra!

Az észvesztő ezüstös-össz Loreley nőrényt ezután művészien preparálták és egy üvegkoporsóba helyezték el, amelyet az agg hölgy *úszó szülingre bízott*. Hogy ja valaki el ne rabolja a pomádétechnikát e csudálatos remekét, amely még Sámsonnak is becsületére vált volna. Mert Csillag Anna és a bíbilial hős tulajdonképen rokonszámát ízték. Sámsonnak erő volt a frizurájában, Csillag Annának hajkenőcs. (L. L.)

GRAND HOTEL „BELLEVUE” SPLIT
1926. tavaszi szüzen az Adrián
Ez a szállás mindenféle szoba. Előremondás
szállás és étkezés.
Egyénen árak. Személyes tájékoztatóhely.

A divatrovatban felismertt anyagok jutányos árban kaphatók a
SZÉKELY ÉS VUJKOVICS
divatárúkereskedésében
Suboticean
Vidékre is szállít megrendelésre!

A BÁCSMEGYEI NAPLO
SZERKESZTŐSÉGE, KIADÓHIVATALA
ÉS A
MINERVA NYOMDA
MÁJUS HÓ FOLYAMÁN
ZMAJ JOVIN TRG 3
SZÁM ALÁ KÖLTÖZIK

HIREK

— **Görög-keleti husvét.** A pravoszlávok vasárnap és hétfőn tartják meg a husvét ünnepeket. Vasárnap hajnalban három órakor lesz a feltámadási körmenet, amely a szuboticei a görög-keleti templomtól kiindulva a Kralj Alekszandrova-uccán keresztül tér vissza. Vasárnap egész napon át munkaszünet van, hétfőn nyitvatartások az üzletek.

— **Miletics Szvetozár-émlékünnep Petrovoszelón.** Petrovoszelóról jelentik: A petrovoszelói állami iskolák Miletics Szvetozár emlékére ünnepélyt rendeztek. Az ünnepi beszédet Szlávics Román igazgató tartotta meg, aki Miletics jelentőségét méltatta a vajdasági szerbség történetében. Az ünnepélyen az ifjusági dalárda népdalokat énekelt.

— **Lemondott a szuboticei bejelentő-hivatal főnöke.** Sztosics Vladimir szuboticei másodosztályú rendőrkapitány pénteken beadta lemondását. Sztosics rendőrkapitány már régóta betegeskedik és betegsége miatt kénytelen megválni állásától. Sztosics lemondásával a bejelentő-hivatali főnöki állás üresedett meg.

— **A kikindai görög-keleti püspök Beeskereken.** Beeskerekről jelentik: Letic György dr. kikindai görög-keleti püspök pénteken délután két órakor Beeskerekre érkezett. Az állomáson a hitközség vezetősége fogadta a püspököt.

— **A horvát Szokoliszövetség nem vesz részt a prágai Szokoliszületen.** Zagrebból jelentik: A horvát Szokoliszövetség végleg elhatározta, hogy nem vesz részt a prágai pánszláv szokoliszületen. A lemondásnak politikai háttérre van.

— **Az új római jugoszláv követ átvette hivatalát.** Rómából jelentik: Balugdzsics Zsivojin, az újonnan kinevezett jugoszláv követ Rómába érkezett és átvette a követség vezetését.

— **Zrínyi- és Frangepán-ünnep Zagrebben.** Zagrebból jelentik: Zrínyi és Frangepán kivégzésének 256-ik évfordulóját nagy ünnepségekkel ülték meg Zagrebben. A Nemzeti Színházban esztendőnk este díszelőadás volt, pénteken Istentisztelet a székesegyházban, délután pedig szokolizáció.

— **Angusztusban országos tanítói kongresszust tartanak.** A jugoszláv tanítók egyesülete elhatározta, hogy augusztus 8., 9. és 10-ikén országos tanítói kongresszust tartanak. A kongresszus ez eddigi tervek szerint Splitben vagy Dubrovnikban lesz.

— **Elgázolták a megvadult lovak.** Noviszadról jelentik: Horn János noviszadi háttárságát szombaton este kocsihajtót a Futaki-úton. A lovak utközben megbekrosodtak és vágtatni kezdtek. Vágtatás közben elütötték Hill István futaki molnárt, aki karakpáron haladt a Futaki-úton. Hill súlyos sérüléseket szenvedett, úgy hogy kórházba kellett szállítani. Horn a rendőrség letartóztatva.

— **Ezer új tanköteles a noviszadi elemi iskolák első osztályában.** Noviszadról jelentik: A noviszadi elemi iskolák első osztályában az elmúlt évben csak 350 új tanköteles volt beiratkozva, ezidén azonban már 850 új noviszadi tanköteles van összeírva úgy, hogy a május elsején megkezdődő beiratkozásoknál a 150—180 beköltözött tankötelessel együtt több mint ezer új tanköteles beiratkozására számítanak.

— **Áthelyezés.** Beogradból jelentik: A postaügyi miniszter Barbulovics jelen a postatisztviselőt Jasa Tomicsról Pansevóra és Milánkovics Kriszta pansevói postatisztviselőt Jasa Tomicsra helyezte át.

— **Antwerpenben épül a világ legnagyobb zsinagógája.** Antwerpenből jelentik: A világ legnagyobb befogadóképességű temploma épül most Antwerpenben. A templomépítés céljaira Albert belga király huszmillió frankot küldött az építő-bizottsághoz. Az új zsidó templom a Glatz de Meeren épül és már május közepén megtartják az ünnepélyes alapkövetelést, amelyen a király is megjelenik.

— **Szenttéavatási ünnepségek a szombori kármelita templomban.** Szomborból jelentik: A szombori kármelita templomban május 15-én, 16-án és 17-ikén ünneplik meg Teréz francia kármelita nővérnek szenttéavatását. Az ünnepségek első napján főpapi mise lesz, a második napon Pellegrinetti pápai nuncius, a harmadik napon Rodics Rafael beogradi érsek pontifikálja az ünnepi misét. A misek alatt a noviszadi „Cecilia” vegyes egyházi énekharog énekelni. A szombori mezői és városi hatóságok már most előkészületeket tesznek a pápai nuncius fogadtatására. A kármelita atyák a szenttéavatási ünnepségekre a Bácsmegyei Napló útján hívják meg a Vajdaság katolikus közönségét.

— **Noviszadon letartóztatott szuboticei kerékpártolvaj.** Noviszadról jelentik: A szuboticei rendőrség megkeresésére a noviszadi rendőrség pénteken letartóztatta Stiptics Joso Joakimot, aki Szuboticeán kerékpárt lopott.

— **Halálozás.** Beeskerekről jelentik: Bundi Miklós kleti téglagyáros pénteken délelőtt negyvenhat éves korában hirtelen meghalt. Temetése szombaton lesz.

— **Új türelő testületek Bácskában és Baranyában.** Szomborból jelentik: A bacska türelőszövetség megszervezése csak pár hónappal ezelőtt történt meg, de az újjászervezett szövetség máris szép eredményekre tekinthet vissza. Az új szövetségnek legfontosabb feladata, hogy az egyes községekben még hiányzó önkéntes türelőtestületeket felállítsák. Popovics Dusan a bacska szövetség titkára sorra járja azokat a községeket, hol eddig még nem volt türelőszövetség. Popovics titkár kezdeményezésére máris több községben alakult meg a türelőtestület, így Filipovon, Krnyaján, Batinán, Dárdán legutóbb pedig Csonoplyán. A szövetség Popovics titkárt bízta meg a szervezések további vezetésével, úgyhogy rövidesen Bácskában és Baranyában valamennyi községben meg lesznek szervezve a türelők.

— **Leszurta haragosát.** Pénteken éjjel Pókai Imre husz éves iparos hazamenet találkozott régi haragosával, Gálfi János husz éves Halasi-szőlőkbe lakossal és összeajálkoztak. A szavaltásból verskedés támadt, Pókai Imre előretolta sebekését és azzal Pálfi Jánost kétszer hasba és egyszer mellebe szúrta. A súlyosan sérült Gálfi János eszméletlenül terült el a földön. A gyorsan előhívott mentők súlyos sérüléseivel a kórházba szállították. Pókai Imrét a rendőrség még az éjszaka folyamán letartóztatta.

— **Szervezkednek a vrsaci magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak.** Beeskerekről jelentik: A vrsaci magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak hétfőn délután a Munkás-Othonban megalakítják a magántisztviselők egyesületét. Az alakuló ülésen résztvesz a beeskereki tartományi vezetőség kiküldöttje is.

— **Razzia Szuboticeán.** A szuboticei rendőrség pénteken éjjel razziat tartott a város területén és mindazokat, akik nem tudták magukat igazolni, a detektívek előállították a rendőrségre. A rendőrfőkapitányságról a kelő igazoltatás után minden előállítottat szabadon bocsátottak.

— **Szombaton nyitják meg Palics fürdőt.** Palics-fürdő igazgatósága szombaton délután ünnepélyes keretek között fogja megnyitni a fürdőszécsont. Délután négy órától hét óráig a városi zenekar fog hangversenyezni. Ugyancsak szombaton nyitják meg a melegfürdőket és a szállodákat is. A szállodákban eddig csak néhány szoba van kiadva.

— **A noviszadi Vöröskereszt hangversenye.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Vöröskereszt huszvéthétfőn félkilenckor a Szibodában a zeneegyesület, a katonai zenekar és Lilek százados közreműködésével filharmonikus hangversenyt rendez. Leoncavallo Bajazzó operájának prólogusa, Massné szerzeményei szerepelnek. Jegyek elővételben a Szilviánál, Ivkovicnál és Lipkovicnál kaphatók.

— **A baranyai menekültek egyesületének szuboticei körzete vasárnap, május hó 2-ikán délelőtt tíz órakor az egyesület helyiségeiben, a Bartalos-féle vendéglőben (Sokoiska-utca 16.) taggyűlést tart, melyre a csoport tagjait azzal hívja meg a vezetőség, hogy a napi-rend fontosságára való tekintettel, okvetlen megjelenni sziveskedjenek.**

— **A szuboticei Népkör táncmulatsága.** A szuboticei Népkör ifjusága az iparos és polgári dalárda közreműködésével május 2-án vasárnap zártkörű táncmulatságot rendez. Belépőjegy este a pénztárnál váltható husz dinárért. Akik tévedésből nem kaptak meghívót, forduljanak a rendezőséghez.

— **Ede- és máshetegnél. enekő és sárgaság eseteiben a természetes »Ferenc József« keserűvíz a hasi szorongás, működését élénkítő tevékenységére serkenti. Kímélő tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a »Ferenc József« vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorran vesszük be. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.**

— **A Végű nővérek modern kozmetikai intézete Beeskereken a Korona-szállóval szemben (Benó-udvar). Arcápolás, kézi és vibrációs villanymasszázs, karcusítás, radiólit-kezelés. Szénsavas pakolás, szemölcsirtás, szepő, májfolt, anyajegy eltávolítás. Szőrsorvasztás szőrhöz végleges eltávolítása villannyal, bokavékonyítás, fogkezelés, izzadás megszüntetése, gyúszmirítás, perzsa hajfestés henna fixátorral, hajhullás és fejbőrkezelés, hámlasztás, arcok művészies kikészítése alkalmakra, manikűr. Rendelés reggel 9-től délig, délután 3-tól este 7-ig.**

— **Felemelték a cukor árát.** A hazai cukorgyárak arra hivatkozva, hogy Cubában megszilárdultak az árak, a cukor árát méter mázsánként tíz dinárral felemelték.

— **A »Hakoach« szuboticei zsidó ifjusági egyesület május 1-én, szombaton este a Lloydban 7-9 órakor Lig. Beomar ünnepélyt rendez. A program kiemelkedőbb színmű: Dr. Handler Zsigmond ur (Noviszad) ünnepi beszéde, Basser József főkantor ur énekszáma, Braun Lilike szavaiata, azonkívül a Hakoach zene- és énekkara, Belépődíj nincs.**

— **Vági Istvánt és a Globus-nyomda igazgatóját nyolc-nyolc havi elzárásra ítélték engedély nélkül lap megjelenése miatt.** Budapestről jelentik: Az V. kerületi rendőrkapitányság pénteken tárgyalta Vági István és társainak ügyét, akik a »Szocialista Munkás« című engedély nélküli lapot a Globus-nyomdában ki nyomatták. Vádiott volt Havas Mór, a Globus-nyomda igazgatója is. Domokos rendőrfőtanácsos Vági Istvánt és Havas Mórt fejenként nyolc havi elzárásra és tizenhárom millió korona pénzbüntetésre, Schömann Lászlót két havi elzárásra és három millió korona pénzbüntetésre ítélte, két vádlottat pedig fölmentett. Domokos rendőrfőtanácsos az ítélet súlyosságára való tekintettel Vági Istvánt, Havas Mórt és Schömann Lászlót letartóztatta és bezáratlatta a toloncházba.

— **Vimolts a szállodában.** Néhány nap előtt a szuboticei fővámbivatal hat közege megjelent évr. dr. M. L-né Beograd-szállóbeli szobájában, ahol korán reggel, amikor az urasszony még ágyban feküdt, házkutatást tartottak s magukkal vitték egy csomó fehérneműt anélkül, hogy megengedték volna, hogy dr. M-né ügyvédjét vagy bárkit értesítsen. A hivatalos komissziótól érhetően megijedt urasszony hiába hivatkozott arra, hogy a házkutatás előtt öt nappal érkezett Szuboticeára, a határon csomagjait átvizsgálták s erre tanukul nevezte meg utitársait, akikkel együtt érkezett Szegedről Jugoszláviába. Hiába mondta, hogy szuboticei illetőségét akarja visszaszerezni, hogy férje utáni nyugdíját is felvehesse, a vámbivatali közegek azt kívánták, hogy azonnal kövesse őket, holmijait elvették s súlyos vámbírságot róttak ki rá. Az egyik szuboticei lap az esettel kapcsolatban azt írta, hogy évr. dr. M. L-né a vonat tetején csempészett be árut Szuboticeára s tettenérték a csempészetten. Ezzel szemben dr. M. L-né a vámbizérgazgatósághoz benyújtott febbezésében azt adja elő, hogy öt nappal megérkezése után indítottak ellene eljárást csempészés miatt s olyan tárgyakat koboztak el tőle, amelyek egy része után vámot fizetett, más része pedig régi, használt dolog volt, legnagyobb része pedig saját szükségleteit szolgálta, a mellyel itteni letelepedése esetén lakását akarta berendezni. Ezek szinte kivétel nélkül már régebb idő óta Szuboticeán voltak. Ennek ellenére a vámbivatalban beteges és lázas állapotban aljattak vele egy jegyzőkönyvet, a melyet nem értett meg s amelynek tartalmát még ma sem ismeri.

— **Májdaganatnál legeredményesebb pontként 2—3 pohár forró Rudeini viz.**

— **Krónikus vastagbél katarhusnál, különösen aranyérbágyatknál legkifejtőbb hatású étkezés előtt egy pohár meleg Rudeini viz.**

ÉHGYOMORRA FEL POHAR
SCHMIDTHAER
FÉLE
»Rudeini«
KESERŰVIZ
10 étvágyat, kellemes közérzetet és munkaközelé bízott. 3987
Főlerakati: Minerva Ila, M. Mutic i Drug Noviad
Ustav: a ulica 29. Telefon 480.

Május 1-én
nyílik meg a **Stara**
Kanižai Csodafürdő

A víz erősen lúgos-bikarbonatos-velesővíz. Indikált: Rheumás és ízületi bántalmaknál, csúszkó, kövesség, leucis, neurasthenia, légy és női bajknál. — A fürdő a város mellett gyönyörű parkban épült. — Szép, olcsó vendégházak, igen olcsó, jó szállás. FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.
3633

Házasság. Fischer Imrus (Szeged) és Sándor Imre (Sombor) a mai napon házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Orvosi hír. Wilhelm Árpádot, néhai Dr. Wilhelm Ignác dorozslovói orvos fiát, a zagrebi egyetemen orvostudorrrá avatták.

A noviszladi zsidó öbzvlet 1. évi május hó 2-án d. e. 10 órakor tartja évi közgyűlését a hitközség kis tanács-termében. A közgyűlés az alapszabályok 10-ik szakasza értelmében tekintet nélkül a megjelentek számára, meg fog tartatni.

O svojoj slavni na dan Sv. Djurdja ne primam posete. Miloš Gavanski.

Hegedűs Péter molli kereskedő 50 dinárt küldött a Pater Vazul gyermekorvosdozó alapra, mit rendeltetési helyére juttattunk.

A suboticei villanygyár értesíti a t. közönséget, hogy május 1-től kezdve az első kocsi reggel 5 órakor, az utolsó pedig 9 órakor indul Palicsra a Rudics kitérőtől. Palicsról az utolsó kocsi 1/2 10 órakor indul vissza.

Dr. Milan Dan. Orelly ügyvéd Beograd, Knjeginje Ljubice 3. sz. alá helyezte ügyvédi irodáját s vállal képviselőket valamennyi beogradi hatóság és minisztérium előtt. Rendez ügyeket felebbez adóügyekben és fizetési lassításokat eszközöl. Állampolgársági és opciós ügyeket elintéző, utlevél-kiadvandorlásti célra szerez. Levelezés szerb, német és magyar nyelven. Külföldi cégek bejegyzését és letelepedési engedélyeket kieszközli.

Figyelmeztetés a malária betegnek. Mivel a forgalomban megjelentek szerek, melyek külsőleg hasonlítanak Dr. Reiner malária elleni »Malarin» orvosságához, figyelmeztetjük a maláriabetegeket, hogy vigyázzanak és a gyógyszer-tárakban is kimondottan Dr. Reiner »Malarin»-jét, eredeti üvegekben Dr. Reiner aláírásával kerlik. »Malarin» a legbiztosabb és leghíresebb szer malária ellen, melyet rendkívüli sikerrel kórházak és több orvos kipróbált, akik elismerik, hogy ez a szer teljesen megfelel a mai orvosi tudománynak és a begrádi Egészségügyi Minisztériumtól engedélyezve van. A jó hatásról tanuszkodnak a malária betegek közönségei, akik a »Malarin» néhány napi használata után tökéletesen gyógyultak.

Klinikai receptkönyv negyedik kiadása új és megnagyobbodott alakban 1100 oldal terjedelemben a közeli hetekben jelenik meg. Az orvosok körében jól ismert Dr. Müller Vilmos-féle klinikai receptkönyv jugoszláviai főbizományosa Mamuzsics A. suboticei könyvkereskedése, ahol már most előjegyezhetők megrendelések. A receptkönyv ára 400 dinár lesz.

Reuma. (Köszönethyilvánítás.) Mélyen tisztelt dr. Rahlejev ur. Nagyon köszönöm hogy volt oly szives nekem az Ön világhírű »Radio Balsamika» orvosságából 3 üveggel küldeni. Nagy reumatikus fájdalmaim voltak, olyannyira, hogy már menni se tudtam, de a fájdalom minden bekenés után alábbhagyott, úgy hogy ma már könnyen járok és hajolni is tudok. Örök köszönettel tartozom tehát Önnek és minden szenvedő emberbarátnak legközelebbben ajánlom ezt a csodaszert. Kiváló üzleteltel Marija Tkauč, pos. Razvanje 120 sz. posta Hoče pri Mariboru — Szlovénia. A Radio-Balsamica gyógyszert készíti, eladja és szétküldi Dr. I. Rahlejev Radio-Basamica laboratorium Beograd, Kosovska 43.

Érdekes látványosság Beogradban. Aki Beogradba jön, ne mulassza el megtekinteni a főváros legújabb látványosságát, a Szlávia I. O. K. Sz. butorierakáját. Nagy választék izéses butorokban. A butorok szolid kidolgozásban és remek kivitelben készülnek. A szövetkezetnek Bukarestben és Milánóban is vannak lerakatai.

Rogaška Slatina a legjobb hírnévnek örvendő gyógyhely gyomor béli, vesés és málmegbetegedéseknél, epékő- és szivbajoknál. Az előadásban rendkívül mérsékelt árak. Kérjen prospektust.

SZINHAZ

Színházi szezon Becskereken

A noviszladi színtársulat becskereki vendégjátéka

A noviszladi szerb nemzeti színház társulatának van egy vándorló truppa, amely hónapok óta járja a Vajdaság városait és falvait, hogy nehéz viszonyok közt, nagy áldozatok árán terjeszse a kulturát. Egy hét óta játszik ez a társulat Becskereken és a vendégjáték két igen kellemes meglepetést jelent. Az egyik, hogy ez nem a régimódi vándor ripacstársulat, ezek kész művészek, kiforrott tehetségek, amelyekkel már nagyon-nagyon régen nem találkoztunk a becskereki közönség. A másik meglepetés pedig az, hogy milyen nagy közönsége van Becskereken az igazi művészetnek. Azt hittük eddig, hogy csak az operett vonz telt házat Becskereken, de lime kiderült, hogy a drámai előadásoknak is akad közönsége: nyolcadik napja telik meg zsúfolásig a becskereki színház nézőtere és nem hogy csökkenne a publikum, ellenkezőleg napról-napra szaporodik az érdeklődők száma.

Két előadásról kell külön is megemlékeznünk. Az egyik Salom Asch, a hírneves zsargon költő hatalmas drámája: »A bosszúálló isten». Ennek a drámának az előadása valóságos ünnepet jelentett Becskereken. A dráma hatalmas alkotás, izgalmas esemény, plasztikus jellemek, mély lélekrajz, finom irodalmi értékek. Az előadás és a rendezés egyaránt tökéletes volt. Jankel szerepére alig lehetne jobb színészt találni Zsivanovicnál. Pompás, harmonikus volt az összjáték is. Igazi irodalmi este volt.

A másik előadás még inkább számíthat érdeklődésre. Egy háromfelvonásos modern társadalmi dráma, amely a Vajdaságban játszódik és a vajdasági társadalmi viszonyokat ostromozza. A darab címe: »Mammon» és szerzőként a színlap M. Milakovicot tünteti fel. Ez a név azonban ismeretlen a szerb irodalomban és sikerült megállapítanunk, hogy a Milakovic név mögött egy vajdasági igen előkelő társadalmi pozíciót betöltő férfi rejtezik: dr. Velickovic-Szvinjarev Miladin noviszladi orvos és politikus.

A »Mammon» cselekménye egy mostanában nagyon divatos lett fogalom: a korrupció körül forog. A dráma hőse erős karakter, a szerb nemzeti eszme önzetlen harcosa, aki a háborúban sokat szenvedett nemzetiességi meggyőződéséért. Az egyesülés után inspektor lesz az agrárminisztériumban, de becsületes munkája nem enyhíti nyomorát. Nem tud ellenállni a kísértésnek, a korrupció behálózza és csakhamar gazdag ember lesz belőle. De a bűnös uton szerzett vagyton csak boldogtalanságot hoz részére, a felesége a fényben megszédül, őt végül teleplezik, de legnagyobb büntetése a kínzó lelkiismeret. A darab végig érdekfeszítő, a szereplők élő emberek, az egész dráma olyan, mint egy dörge-delmes politikai pamflet, mely a mai politikai és társadalmi viszonyokat erőteljesen ostromozza. A szerzőnek nem volt oka álnév mögé rejtőzni.

A társulat tagjai közül elsősorban Markovicné nevét kell kiemelni.

Markovicné rendkívüli tehetség. Hangja, mozgása, kitörései, művészi felfogása kifogástalan. Amellett mint rendező is elsőrangú. Utána mindjárt Almaszics-Szlakudné következik, ez a nagyszerű drámai művésznő, remek színpadi jelenség, szép és kiválóan tehetséges. Dimicsné diszkrét és finom, meleg és közvetlen. Dusanovicné is értékes tehetség. A férfiak közül Zsivanovic és Dusanovic állnak az első helyen. Zsivanovic drámai kitörései tökéletesek. Dusanovic rendkívüli sokoldalú tehetség és szerepeit művészi gondnal dolgozza ki. Egyenrangú velük Raskovic, aki társadalmi drámákban pótolhatatlan érték. Dincic, úgy is mint jellemszínész, úgy is mint direktor elsőrangú. Salom Asch drámájának Reb Aron szerepében tökéleteset nyújtott. Szavics is a legtehetségesebbekhez tartozik. Nagyon jó Sziladzics, Markovic, a kisebbik Dusanovic, Stojcevic és a többiek is egytől-egyig csak dicséretet érdemelnek. Az elismeréssel a becskereki közönség nem is marad adós.

(II. I.)

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1926. április 30.

Zürich deviza 9.11.
Budapest deviza 1255.50—1260.50, valuta 1254—1260.50.
Prága deviza 59.36—59.86, valuta 59.0750—59.5750.
Berlin deviza 739.50—741.50 milliárd márka, valuta 735.50—739 milliárd márka.
Bécs deviza 1244—1248, valuta 1242—1248.
Triest deviza 43.75—43.95.
London deviza 276.

Zürich, apr. 30. Zárót: Beograd 9.11, Páris 17.05, London 25.17, Newyork 517 háromnyolcad, Brüsszel 17.70, Milánó 20.78, Amszterdam 208, Berlin 123.10, Bécs 73 egynyolcad, Szófia 3.75, Prága 11.43, Varsó 50, Budapest 72.40, Bukarest 1.95.

Zagreb, apr. 30. Zárót: Páris 185—187, London 275.54—277.14, Newyork 56.59—56.89, Brüsszel 198—200, Milánó 227.35—228.35, Amszterdam 22.86, Berlin 13.52—13.56, Bécs 800.00, Prága 168.04—169.04, Zürich 1095.50—1099.50.

Noviszladi terménytőzsde, apr. 30. Pravoszláv nagypéntek miatt nem volt hivatalos tőzsdetorgalom.

Budapesti terménytőzsde, apr. 30. A terménytőzsdén nyitáskor az irányzat laryhuó, a kereslet tartózkodó volt. Amerikai tőzsdéken a buza májusra egy és egynyolcad, júliusra 2 és fél centtel esett a roza ára 1 és egynyolcad, a tengeri pedig önyolcad centtel alacsonyabb májusra. A budapesti tőzsdén a kereslet rendkívül gyenge. Bécsből mérsékeltén vásárolnak rozsot és Murakereszturon kisebb tételekben búzát. Nyitáskor 77-es tímai búzáért 2500 koronával alacsonyabb árat kérnek, mint tegnap, azonban 5000—7500 koronával alacsonyabb póztkínálat van rá, mint tegnap.

Rozsot nyitáskor 235.000 koronáért kínálnak, pestvidékit budapesti paritásában.

Nehézfeladat

elállítja az iskolás a gyermekeket, amikor az írás, olvasás, számolás műveletébe vonzati. De még nehezebb feladatokat ró élet a ma emberére, úgy a szellemi, mint a testi munkásokra, sőt nőkre is, amikor ostromniuk kell a férj, az apa, a látvány gondjaiban és részt kell venniük a mindennapi élet küzdelmeiben. Ezeknek a feladatoknak megfelelni csak az erős egészség és munkaképv csorbítatlan birtokában lehet.

Aki tehát meg akarja ővni egészségét, fokozni aká-ja testi és lelki erejét és teljesen fel akarja magát értezeni a létért való nehéz küzdelemre, az egészsége ki mindennapi táplálékát reggeli és uzsonna tejhez 2—3 kávéskanál OVOMALTINE-val, mert az

his terjedelemben koncentráltan juttat a szervezetbe szénhidrátokat, fehérjéket, zsírokat, tepsókat és az élet tartásához nélkülözhetetlen vitaminokat. A szervezetnek nem csokoládéra, nem cukorkára, hanem olyan ediszerű táplálékra van szüksége, mint az Ovomaltine. Az OVOMALTINE kellemes ízű, jól emészthető, tökéletesen tápszer.

Ára dobozonként 18 50 dinár

Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban, fűszer- és élelmiszerkereskedésekben. Mintát és ismertetést ingyen küld: dr. A. Wandler d. d. Zagreb Jurjevska ul. 57

FILM

Hét tenger ördöge

Milyen Sús átgerőltető egy romantikus kalóztörténet, mondani se kell, hogy szerelmekkel és éjjeli esküvővel egybekötve. A látványos és érdekes darabban van minden, mi szem-szájnak langere, lélegzetelállító csatapaták a tengeren és keleti specialitások, amelyek kellemesen elszórakoztatják a nézőt. Külön meg kell még emlékezni Wallace Swanról is, a kitűnő komikusról, aki a humoros elemet képviseli ebben a dráma egyvelegben.

Monsieur Beaucaire

Fülöp herceg, XV. Lajos kedvence halálosan szerelmes Bourbon Henriettebe (Bébe Danizs) és ekörül zajlik le a tíz felvonásos szerelmi história. Rudolf Valentínó meglepően jól alakít és negédes pózaival pompásan beleillik a történetbe, amelyet az ügyes rendezőnek sikerült mindjárt az elején úgy összehoznia, hogy csak a tízedik felvonásban simulnak el a féltőnépek és csattan el a színpadon a zárópuszt. (—)

Értesítom a n. é. közönséget, hogy ÜZLETATKÖLTÖZÉS miatt a raktáron lévő árut minden elfogadható árbán KIÁRUSÍTOM Miška Pančić Subotica, Nuspiac

Az Adria leghíresebb strandfürdője

HOTEL MIRAMARE	CRIKVENICA	HOTEL THERAPIA
130 ÁGY		120 ÁGY
Az államvasutakon fürdővendégeknek 50%-os menetjegymérséklet		
Kérjen prospektust.		A. URBANEZ

SPORT

A BSK huszonegyéves jubileuma

Beogradból jelentik: A beogradi Sport Klub most ünnepli fennállásának huszonegyedik évfordulóját. A jubileumot a görög-keleti busvét három napján tartják meg és nagyszabású futballturnával ünneplik meg. A beogradi csapatokon kívül a krakkói *Krakovia*, a szófiai *Szlávia* és a zagrebi *Gradjanski* lesznek a jubiléus egyenlet vendégei. A körmérkőzések győztesének a BSK értékes ezüst serleget ad. A jubileum programja a következő:

Vasárnap, délelőtt: BSK ifj.—Jedinstvo ifj.; Jadran ifj.—Sunadnja ifj. Délután: Ruszki SC—BSK old boy; *Gradjanski—Szlávia*.

Hétfő, délelőtt: Jugoszlávia ifj.—Soko ifj.; az első napi ifjúsági mérkőzések győztesei. Délután: *Krakovia—Szlávia*, *Gradjanski—BSK*.

Kedd, délelőtt: Jugoszlávia tart.—BSK tart. Délután: az ifjúsági előmérkőzések győztesei; *Krakovia—BSK*.

Katonák és vasutasok futballmérkőzése Szubotica n. Vasárnap délután fél három órai kezdettel a szuboticei Z-AK vendégül látja a 34. gyalogezred katonatisztokból és önkéntesekből álló futballcsapatát, amelyben zagrebi, noviszadi, vukovári és srombori játékosok szerepelnek. A mérkőzés ideje alatt az ezred zenekara fog hangversenyezni.

A srombori kombinált. Sromborból jelentik: Az Aradi AC ellen vasárnap a következő csapat áll ki: Klein — Schmidt, Matarics (Amatőr) — Pavics, Sulyok I., Osztragonác (Sport) — Sulyok II. (Sport), Csillag (Amatőr), Mayer, Kaics, Schwarz (Sport). A csapatban tehát az Amatőr közvetlen védőme és a Sport hátsora előtt a Sportnak Csillaggal megerősített csatártóra látszik.

A jugoszláv atlétikai szövetség meghívást kapott Londonba. Zagreből jelentik: A jugoszláv atlétikai szövetség

meghívást kapott az angol atlétikai szövetségtől, hogy vegyen részt az idei angol bajnokságokban. A szövetség a meghívásról értesítette valamennyi atlétikával foglalkozó egyesületet azzal a megjelöléssel, hogy amennyiben anyagi erejük megengedi, atlétákat nevezzenek be a londoni versenyekre.

Elsimult a noviszadi labdarúgó-alkerület elnökválsága. Noviszadról jelentik: Ifjabb dr. Hadzsi Koszta, a noviszadi labdarúgó-kerület elnöke — amint jeleztük — erről a tisztségéről lemondott. A kerületben összpontosult egyesületek felkérésére dr. Hadzsi visszavonta lemondását és a közgyűlésig ellátja az elnöki teendőket.

A bécsi Wacker Zagrebban. Zagreből jelentik: A bécsi Wacker szombaton Zagrebban vendégszerepel, ahol a HASK lesz az ellenfele.

A ljubljanai líria jubileuma. Ljubljanaól jelentik: A ljubljanai líria május 15-ikén és 16-ikán ünnepli meg fennállásának huszadik évfordulóját. A jubileumi ünnepélyekre nagy sportprogramot állítanak össze.

Lemondtak a Vrbászi SC. elnökei. Vrbászról jelentik: A Vrbászi SC két nemrég megválasztott elnöke: Schwenk Mátyás tanár és Schmidt Frigyes bankigazgató tisztségükről lemondtak. A lemondás oka hír szerint az, hogy a VSC a legutóbbi alszövetségi közgyűlésen nem kapott helyet az igazgatótanácsban.

Split—Zagreb. A Split—Zagreb közötti városközi mérkőzést május 13-ikán rendezik meg Zagrebban.

Megerősödött a zagrebi Viktória. Zagreből jelentik: Premi, a Hask volt válogatott centerhalója, aki legutóbb a BSK ban is szerepelt, átigazolását kérte a zagrebi Viktóriába. Ugyancsak a Viktóriába léptek be Beocsics és Bonacsics, a spliti Hajduk volt kitűnő csatárjátékosa is.

KÖZGAZDASÁG

Nagy riadalom a budapesti gabonatőzsdén a hamis magyar millióso' miatt

Budapestről jelentik: A budapesti tőzsdén nagy riadalmat és idegességet kellett, hogy egyes vidéki pénzüntézetek több gabonabizományos céghez több telefonüzenetet küldtek arról, hogy a tőlük származott, vidéki megbízottjuk által megfizetett, vagy közvetlenül hozzájuk utalt egyes milliós címletek hamisak. Ezek a telefonjelentések nagy izgalmat keltettek a gabonatőzsdén, miután számos gabonacég naponként több száz milliót küld vidékre.

A vidéki pénzüntézetek nem tudják, hogy azok a milliós címletek is forgalomképesek és nem hamistványok, amelyekről hiányzik a nyomdai jelzés. A régi milliós címleteken ugyanis rajta van a Magyar Pénzüngyomoda r.-t. Budapest jelzés, míg az újabb kiadású címletekről ez a jelzés hiányzik. A budapesti pénzüntézetek tisztában vannak azzal, hogy a nyomdajelzés hiánya nem jelenti azt, hogy a milliós bankjegy hamisított volna, feltűnő azonban, hogy vidéken még a Pénzüntézet Központ kötelekbe tartozó nagyobb intézetek sincsevek ezzel tisztában és emiatt a budapesti gabonapiacra pedig alaptalan izgalmat léteznek elő.

A Jugoszláv Bank szuboticei palotája. A Jugoszláv Banka szuboticei fiókja most költözött át a Karadjordjevi palotájába. A régi Vermes-féle két emeletes házat vásárolta meg a Jugo-

szlavenszka Banka s alakította át, úgy, hogy most ez a ház Szubotica főterének egyik igen impozáns palotája. Az épület földszintjén vannak a bank helyiségei, az impozáns pénztárterem s a praktikus elhelyezett irodák. A Horvát Országos Bank, amely később céget Jugoszláv Banka-ra változtatta, 14 évvel ezelőtt 1912-ben nyitotta meg fiókját Szubotican, magába olvasztva az itteni Földművelők Takarékpénztára r.-t.-ot. A bankfiók vezetőül az akkor Oszijeken székelő pénzüntézet Sztankovics Volszátovt és Gedicke Ervint delegálta. Sztankovics röviddel a háboru befejezése után megvált az intézettől, amelyet azóta Gedicke Ervin vezet a legnagyobb szakértelemmel és hozzáértéssel. A Jugoszláv Banka szuboticei fiókja megindulása óta élénk részt vett Szubotica és környékének hiteléletében. Nem egy virágzó vállalat köszönheti fellendülését a Jugoszláv Bankának, amelyet hitelpolitikájában soha sem befolyásoltak nemzetiségi, politikai vagy felekezeti szempontok. A mai gazdasági válságban is becsülettel betölti hivatását a Jugo-bank, amelyről fel kell jegyezni, hogy egyetlen pöre sincs, egyetlen adósától sem vonta meg a hitelt s ennek dacára sem vesztett a hitelezett összegekből.

Megyel árleltések. Szomborból jelentik: Bácsbodrogmezgye nyilvános árleltést hirdet tíz darab külföldi autómobil gummi beszerzésére. Az árleltést május 12-ikén délelőtt tizenegy órakor a srombori vármegyeház kis tanácstermében tartják meg. A gummi mérete 135-185, minősége „Mislyen”. A száz dináros ok-

mánybélyeggel ellátott ajánlatokat az árleltés napján az árleltést vezető bizottság elnökének kell átadni 2000 dinár kaució letétbehelyezése után.

A Duna—Tisza ármentesítő társulat rendkívüli gyűlése. Títeleiről jelentik: A Duna—Tisza ármentesítő társulat Lokon tartotta meg Vajty Milán írási főszolgabíró elnökelete alatt rendkívüli gyűlést, amelyen részt vett Zsdkity Jován társulati igazgató mérnök s a vármegye részéről Martin Adám t. főjegyző, továbbá az érdekelt községek jegyzői és kiküldöttel. Napirenden szerepelt a Duna melletti előtér községek szerinti felosztása. A hosszú tárgyalást eredmény nélkül végződött, mert Salkási Szy. Iván község képviselői nem egyeztek bele a benyújtott felosztási tervzében.

A noviszadi Kereskedelmi és Iparbank tőkeemelése. Noviszadról jelentik: A noviszadi Kereskedelmi és Iparbank r.-t. tőkeemelése hat millió dinárról tíz millió dinárra, teljes sikerrel járt. A kibocsátásra került negyven ezer új részvényt jelentékeny mértékben tuljegyezték. Akik a Kereskedelmi és Iparbank szolid vezetését ismerik, azokat nem lep meg ez az eredmény, amely annál jelentősebb, mert manapság, amikor mindenki üzlettelenségről, keresethiányról panaszkodik, csak elvétve akadnak vállalatok, amelyek tőkeemelési tervekkel lépnek a nyilvánosság elé. A Kereskedelmi és Iparbank tíz millió dináros alaptőkével most már az első helyen áll az ország vidéki pénzüntézetei sorában.

Rádió-műsor

Vasárnap, május 2-ikén

(A városok mellett szám a hallámszámot jelenti)

Bécs (531—582.5): D. e. 10.30: Orgonahangverseny. D. u. 4: Koncert. 6.10: Kamarazene. 8: Operette előadás (Der Orlov).

Páris (333): Este 9.15: Koncert. **London (36)**—**Daventry (1600)**: D. u. 4.30: Hangverseny. 9.25: Áriák.

Prága (368): D. e. 11: Matiné. D. u. 5: Koncert. 8: Vidám-est.

Róma (420): D. e. 11: Egyházi zene. D. u. 5.30: Hangverseny. 8.40: Operette-előadás.

Brünn (521): D. e. 10: Koncert. D. u. 7.15: Opera előadás.

Milano (320): D. u. 4.30: Zene. 9: Koncert.

Budapest (560): D. e. 9.30: Hírek. Kozmetika. 10: Zenésmise. 11.45: Hangverseny. D. u. 12.30: „A virágok kert gondozása” előadás. 3: A Városi Színház előadása. 6: Mesék. 7: Faluszöveg-előadás. 8.30: Chanson-est. 10: Jazz-band.

Berlin (505—571—1300): D. e. 9: Ébresztő. 11.30: Koncert. D. u. 5: Hangverseny. 8.30: Duettek. 10.30: Táncczene.

Hétfőn, május 3-ikén

Bécs (531—582.5): D. e. 11: Koncert. D. u. 4.15: Koncert. 9.20: Koncert-akadémia.

Prága (368): D. u. 4.30: Koncert. 8.02: Hangverseny.

Róma (420): Este 8.40: Koncert.

Brünn (521): Este 7: Orosz zene. 8: Operaelőadás.

Daventry (1600): Este 8.30: Hangverseny. 11: Táncczene.

Budapest (560): D. e. 9.30, 12 és d. u. 3: Hírek. 4: Előadás. 5: Szórakoztató zene. 7: Hírek. 8.30: Hangverseny (St. Thaman). 10: Kamarazene.

Berlin (505—571—1300): D. u. 5.30: Koncert. 8.30: Kabaré.

Kedden, május 4-ikén

Bécs (531—582.5): D. e. 11 és d. u. 4.15: Koncert. 8.15: Girárd-est.

Milano (320): D. u. 4.30: Jazz-band. 9: Koncert.

Beáztatás „Asszonydicséret”-mosóporral, mosás „Szarvas”-szappannal

- fehérneműt tökéletes kímélés mellett fáradtság nélkül
- a legnagyobb takarékosággal
- a legrövidebb idő alatt vakítóan tisztára mosva.

SCHICHT

Páris (333): Este 9.15: Koncert. **Prága (368)**: D. u. 4.30: Koncert. 8: Zenekari hangverseny. **Róma (420)**: D. u. 5.40: Jazz-band. 8.40: Hangverseny. **Brünn (521)**: Este 7: Hangverseny. **Budapest (560)**: D. e. 9.30, 12 és d. u. 3: Hírek. 5: Szórakoztató zene. 6.30: Előadás. 7: A „Róztalovag” előadása. **Daventry (1600)**: Este 8: Hangverseny. 9: Táncczene.

KINTORNA

Az öreg Diamanstein elmegy az orvoshoz és lábfejéről panaszkodik. A orvos felszólítja, hogy vesse le a cipőjét. Az öreg megteszi, mire az orvos felháborodva kiált Diamansteinre: — No hallja, maga disznó! Nem tudja előbb megmosni a lábát, mielőtt idejön? Diamanstein erre diadalmosan felli: — Ezt már a paksi orvosom is mondta, de gondoltam, mielőtt ilyen veszélyes ügybe belemegyek, meghallgatok egy tekintélyes tanárt is.

— Barátom, elvesztettem fél milliót dollárt.

— Hogy-hogy?
— Megkértem egy gazdag özvegy kezét, kinek fél milliója van és kosarát kaptam.

Bíró: Milyen a családi állapota?
Buxbaum: Mbachi Keserves!

— Mondja doktor ur — kérdi egy nő az orvostól — egészséges nyáron a hal?

— Bizony, nagyságos asszonyom, nem tudom, még egyet sem kezeltem.

Azt mondja az ügyvéd a válni akaró férjnek:

— Aztán meggondolta jól ezt a dolgot? Harminc évig hűséges egyetértésben élt a feleségével és most, harminc év után akar elválni?

— Na, ügyvéd ur, azt hiszem harminc év után ennyi csak megérdemelték!

Botot az összes francia fogkrémek királynője

Főlevelet: **D. Pechmajon Zemun**

2513

LEGDIVATOSABB ELEGÁNS NŐI SZALMAHALAPORAT „PARIS” Szendi Jolánka

Magyar és német gyermek részről (bont) keresek négy éves fiam mellé

Marton Andoráné
Vel. Beckerek
Gundalićeva ulica 2.

3907

CREME ECLIPSE Valódi francia

Societe Generale des Cuirages Français

Főlevelet: **D. Pechmajon, Zemun.**

2513

NYILTAK.

Köszönetnyilvánítás

Hálás szívvel mondunk ugy a magam, mint gyermekeim nevében köszönetet mindazoknak, kik áldott emlékü, felejthetetlen jó férjem, illetve édesanyánk elhunytá alkalmából nekünk ösztök s mély-séges bánatunkban osztoztak.

Fogadják drága jó férjem má. szaktársai és alkalmazottaink az irányunkban tanúsított rész-vétükért s virágkukéményeikért leghálásabb kö-szönetünket.

Özv. Vogel Henrikné és gyermekei.

3910

Zalogintezeti árverés

Felhívjuk mindazokat, kiknek zálogtárgya folyó évi február hó 28-ig lejárt és ezideig rendezve nem lett, hogy kiváltás avagy meghosszabbítás iránt haladék-talanul intézkedjenek, mert rendezés hiányában ezen tárgyak

folyó évi május hó 8-án délután három órákor intezeti helyiségünkben (Subotica, Aleksandrova ul. 4.) tartandó nyilvános árverésére el fognak adni.

3923 **Centralna Banka k. Z. Subotica**

Meghívó

Az „Első Vojvodinai Temetkezési Egyesület” 1926 május 3-án délután három órákor a „Moskva” kávéház helyiségében tartja meg

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLESEÉT,

melyre az egyesület tagjait ezennel meghívja.

Tárgysorozai:

1. Kiküldött felhívóvizsgáló bizottság jelentése;
2. Egyesületi elnök választása;
3. Alapszabályok módosítása;
4. Esetleges indítványok.

Megjegyzés: Az alapszabályaink 14. §-a értelmében a közgyűlésen csak az egyesületi tagok vehetnek részt, kik személyazonosságukat lapzáli könyvvél igazolni tartoznak.

3920 **Fató Béla** elnök.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejthetetlen feleségem, édes anyánk Jurics Geróné temetésén részvétük-kel fájdalomukat nyilvánították, ezúton mondunk hálas köszönetet.

Jurics Gerő és gyermekei.

3904

Csödtömegeladás

A közadós Rosenfeld Antal novisadi kereskedő csödtörvényében 1-412. f. szám alatt felvett rövidárak (cérna, pamuk, selyemfonál, gombok, csipkék, horgolóipamuk és cérna, horgolások, üzleti berendezés stb. stb.) zárt írásbeli ajánlat után **folyó évi május hó 8-ik napján** eladottnak.

A beszerzési ár 30%-ának megfelelő becsár 180.000 dinár. A zárt írásbeli ajánlat 30.000 dinár óvadékkal az árverés napjának déli 12 órájáig ahu-ított tömeggondnoknál (Novisad, Visonov trg 1.) nyújtandó be. A csödválasztmány éjnap d. u. négy órákor határoz az ajánlatok felet és ientartja ma-gának a jogot, hogy az ajánlatok el nem fogadása esetén az árut vagy azonnal megajendó szóbeli ár-verésen adja el a legmagasabb ajánlatot tevőnek vagy újabb árverést tűzzön ki.

100.000 dináron alul az ár eladottni nem fog. Árverési revő köteles a vételárat — bánapenzárak kiümbeni elvésztesés mellett — további három nap alatt a tömeggondnok kezéhez a vételi illetékkel együtt kifizetni és az árut elvinni. Megfelelő bank-garancia és 5% kamattérítés mellett a vételárat 3-4 hónapra hitelezem.

Sem a csödválasztmány, sem a tömeggondnok az áru mennyisége és minőségeért nem szavatol. Az áru a tömeggondnok közbenjöttével minden hétköznapon délután 3-5 óra között megtekinthető.

Dr. Balázs Ignác
ügyvéd, csödtömeggondnok.

3410

Csödtömegeladás

Vén András volt molli kereskedő csödtömegében kö-z-hirre teszem, hogy a feltár 1.-441. tétele alatt felvett rövidárakat és üzleti berendezést egy tömegben zárt írásbeli ajánlat után **folyó évi május hó 5-én délelőtt fél 11 órákor** irodámban (Melen) eladom.

A becsérték 125.000 dinár. A zárt írásbeli ajánla-tokat 15.000 dinár óvadékkal az árverés napjának dél-előtű 10 órájáig ahuított tömeggondnoknál kell benyuj-tani. Az ajánlatok felet azonnal fogok határozni és fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok el nem fogadása esetén az árut vagy az azonnal meg-ajendó szóbeli árverésen adjam el a legmagasabb árat ígérőnek vagy ha ezt az árat sem tartom megfelelőnek, ezt is visszautasíthatom.

A revő köteles a vételárat további 3 nap alatt a tömeggondnok kezéhez a vételi illetékekkel együtt kifizetni és az árut elvinni, mert különben elveszti bánatpenzét.

Az áru minőségéért és mennyiségéért nem szava-tolok.

Az árut előzőleg minden nap meg lehet tekinteni.

Dr. Schwarz Ferenc
ügyvéd, csödtömeggondnok, Mol.

3838

Hirdetés

Templomülések bérlete. Felhívjuk a tem-plomü lések bérletét, hogy mult évi bérletük jogának fentartását f. é. **május hó 2-től 25-éig** bezárólag a lakóközégi irodában okvetlenül je-lentsék be, mert az említett határidőn túl meg nem hosszabbított és le nem foglalt bérleteket a jelentkezés sorrendjében új igénylőknek fogjuk kiadni.

A suboticei zsidó lakóközégi Elöljárósága.

9325

Ertesítés.

Ertesitem igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a mai naptól saját kocsimmal **Palićra is száll. lok meg-rendeléseket.**

Kőrösi Géza
fűszer- és csomagkereskedése
Rudićeva ul.

285

Önkéntes árverés.

A Jelačićeva ulica 5 szám alatt (Decsy patka felet) lakóberendezési tárgyak lesz-nek május hó 7-án d. e. 9 órától eladva. Egy komplett ebédő, háószoba, vala-mint több különálló és teljesen jókarban levő lakberendezési tárgy fog eladásra kerülni.

Ertesítjük a n. é. közönséget és igen tisztelt ven-delőinket, hogy

uridivat szabóságunkat

Osiobedjona trg 8 sz. alá helyeztük át.

3929 **Vidó és Ahramić** uriszabók

GYERMEKKOCSIK

nagyban és kicsinyben gyári áron kaphatók

F. KOVAČ I DRUG

cégnél Subotica

a „VIKTORIA” gyermekkocsigyár vezető képviselője

REDONYÖK

minden méretben a. m. acél „Esslingen”-féle farszalablak és vaszon, továbbá az összes mű-és lakatosárut, valamint teher-selvonók gyártása.

Bernold Silvester, Novisad
Alapított 1886.
Gazgyárral szemben. Telefonszám: 234
Fiók:
Beograd, Dositićeva ulica 51.

Choco-Louis

LEONIS & CROQUER

a legjobb tej- és főzőcsokoládé a

Louis

Vezérképviselőt:
D. Pechmajon, Zemun

CHOCOLAT-LOUIS

HAZASSÁG

Nőstárs, esetleg házasságra 41 éves özv. gyermektelen izn. kereskedő. Elvencs hozzájáró oty házas izn. nőt, kinek némi hozományra vagy fiata van. Szíves megkereséseket »Szorgalmas 41« jellegre a kiadóba kérik. Legszigorúbb diszkreció biztosított. 3901

Házmestere anyja és az utószerekségek órákat feldolgozó vásárlókat Adám ékszerésznél Subotica 3877 Rudóbera ul. 6. - Sugár-ház.

FOGLALKOZÁS

Középkorú magányos nő, ki a háztartás minden ágában jártas, háztartásvezetőnek ajánkozik éves bizonyítványokkal. Cim: Sombor, Ognjević Kapetan ul. 14. 3914

Idősebb házassághoz háztartásvezetőnek ajánkozik kevés fizetéssel. Özv. Takácsné, Plićkička ul. 32. 3894

Német kisasszony két gyermekhez felvétetik. Szerb nyelvtudással előnyben. Nyári tantervűre a családi Orkveničara megy. Dr. Kostigná, Topola. 3868

Egy öregebb borbélysegéd azonnal felvétetik. Vack József, Novisad, Putoški put 47. 3908

Fiatal háztartásvezető állást keres vidékre is. Cim a kiadóban. 3846

Fényképészer, negatív, pozitív retusőr, állást keres. Werth József, Vaskőcskerek, Pašićeva 21. 3865

Intelligens közepes korú izraelita uralkodó gondnoknál egy nagyobb háztartásban háztartásvezető állást keres. Cim a kiadóban. 3818

Társat keresek egy biztos lövőjű munkához, melyhez az alapdolgozatot magam állítom elő. Az illető részére nemcsak biztos, hanem gondnoki felte is biztosított. Mivel a munka része teljesen nyugalom illet, az illető lehet idősebb, vagy magányosan álló személy is, ki ily módon éveit nyugodalomban biztosíthatja. A szükséges tőke meghaladja a 90,000 dinárt. Minden levélre válaszok és utána személyesen tárgyalok és részletezek. Ajánlatokat »Mihamarabb« jellegre a kiadóba kérek. 3611

Házmester szonali belépésre kerestetik. Schlanger, Skopuš Viatora 82. 3869

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vezetékes és szonali hirdetésnek számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak közhelyesre feljuttatott hirdetések. Kérőszövegekhez válaszok díjmentesek.

Szakácsok, szőr, ki nagy gyakorlattal és jó bizonyítvánnyal rendelkezik, szonali belépésre állást keres. Beszél szerbül, magyarul és németül. Megkereséseket Schmolka hirdetőiroda, Novisad, Putoška 2. továbbít. 3784

Gyermektelen házaspár házmesteri állást keres. Cim a kiadóban. 3897

Bankgyakornokot, érettségivel és szerb-magyar nyelvismerettel felvez a Central Banka K. Z. Subotica. 3924

Gyermektelen házaspár június 1-re állást keres földirtokosnál vagy nagyobb háztartásban szakácsnőnek a férj mint inasnak vagy gazdaságnak. Cim a kiadóban. 3899

Elektrotechnikus és robbanó motor szakember állandó alkalmazást keres. Megkeresések »R 27« alatt a novisadi kiadóba kéretnek. 3876

Borbélysegédek magas fizetéssel felvez Ficsor János, Starakanjiža. 3900

Kereskedősegéd, főfő- és fűszerszakmában állást keres május 15-re. Üzletvezetői állást is vállal kaució mellett. Szíves megkereséseket Bata Pál, Starakanjiža címre kér. 3873

Főtéri fizetbe pénztáros-kisasszony azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok »Megbízható« jellegre a kiadóba kéretnek. 3825

Irodaszolgálat vagy hasonló állást keresek alacsony fizetésért. Šip Stefanović, Palmućevo ul. 62. 3853

Kereskedősegéd fizetbe letbe ajánkozik. Négy gimnáziumot végzett, magyarul, szerbül és németül beszél. Erdős Jenő, Bačko-Petr vošelo. 3835

Két fazekassegéd állandó munkára azonnal felvétetik. Szűcsényi József, Temerin. 3836

Legnagyobb bevétel forrás ügyvédek és képviselők számára elsőrangú céznel. Ajánlatok erkölcsös bizonyítvánnyal mellettlésével »Ohne Kapital und Einkommen 512« jellegre a Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11. küldendők. 2413

Főmőlnár vana, csere és kereskedelmi érlelben nagy gyakorlattal, mielőbbi belépésre állást keres. Emich Heinrich főmőlnár, Gornjobački Paromlin Bajmok. 3828

Szakácsnő, konyhában főz, állást keres. Cim: özv. Nagy Danieľná, Vilsonova ul. 10. 3782

Románjár állást keres, munka- és rendszerető, esetleg kisebb mezmot bérbevevő. Cim: Kómetič János főmőlnár, Morović (Stem). 3833

Jóházból való leány kis gyermek mellé ajánkozik. Cim a kiadóban. 3816

Készpénz óvadékkal irodaszolgálat vagy portási állást keresek. Cim a kiadóban. 3773

Papucsossegédek keres Szabó Mihály, Senta. 3772

Főmunkás főember állandó munkára felvétetik. Üveges Antal, B-Topola. 3730

Novisadi cégek figyelmébe! Merlekképes könyvelő hosszabb irodai gyakorlattal, szerb, magyar, német levelző, vállal könyvelést napi egy-két órára, esetleg fél vagy egész napra is. Szíves meghívást kér »Bilanz« jellegre subotica kiadóhivatalba. 3799

Fiatal, törekvő, külföldön végzett elektro-mérnök keres megfelelő kezdő állást szonali belépésre. Beszél német, magyar, szerb és cseh nyelven. Cim a kiadóban. 3845

Üvegfúzó képviselőt átad ügyvédeknek, képviselőknek, stb. nagy külföldi cég. Ajánlatok »Ohne Kapital und Vorkenntnisse 9784« jellegre alatt a következő címre küldendők: Piras, Prag, Jindřiska 18. ČSR. 1613

Béresgazda, nős, idősebb, hosszabb gyakorlattal kerestetik. Mokrić, Nagypapirban. 3178

30 éves főmőlnésű nő háztartás vezetésére uriházhoz, esetleg gyermek mellé ajánkozik. Cim a kiadóban. 3916

Fiatal leány eltenne idősebb magányos hölgyhöz ápolónőnek, fürdőbe is elkísérné a háztartásokban jártas. Cim: V. S. Ada, Hadži Jevrina ul. 3915

VÉTEL-ELADÁS

Ul zongorák, pianina csakis alsórendű márkákat, a leghosszabb lejárati részletfizetésre kaphatók 10 éves letállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica, Városháza. 706

4 személyes Ford-auto, keveset használt, jutányosan eladó. Ügyvédekkel díjazok. Kozma Kálmán, Cantavir. 3896

Jóforgalmu vendéglő örökáron kedvező fizetési feltételek mellett azonnal eladó és átvehető. Padej (Banat) Divay. 3881

Hintó, négy tartalom kerékekkel, továbbá egy csukott hintó gumikerekekkel és szerszámmal négy lóra eladó. Bővebbet: Mica I. Radić, Subotica, Pašićeva ul. 1. 3880

Veszek házat 3 szobás, mellékhelyiségekkel és kerttel. Ajánlatokat az eladó ház körülírásával és pontos ár megjelöléssel a kiadóhivatalba kérek »Házzétel« címmel. 3828

Egy vasállványos szállagfűrészt kerestetik. Cim: Pressburger Jenő, Žednik. 3928

Olcsó dunai homok 10,000 kg-os vagonban ab Bogojevo 250 m. Olcsóbb szállítás, mint a Dunaparton. Lebb vagon vásárlásánál nagy kedvezmény. Merkl János, Senta. 3883

Jóforgalmu borbélysegéd szonali eladó. Özv. Koprivica Istvána, Csirkeplac. 3928

Erdel köbméter apró hásonatort kemény és kevert tönkfa Krávice (Osijek melletti) állomásos yagontételekben azonnal szállít. Milan Mandić, Osijek IV., Donja ul. 103. 3889

Nyersolajtraktát három ekével, 16 HP motor külön is eladó. Subotica, Zagrebačka ul. 17. 3888

Családi házat 3 szobával és mellékhelyiségekkel keresek megvételre. Ügyvédek kizárva. Cim a kiadóban. 3860

Szilvógázmotor, 4 lóerős, 40,000 dinárért eladó. Levelekre nem válaszolok. Lenhardt Antal malomtulajdonos, Vel-Kikinda. 3859

Eladó malomgépek: 2 db új dupla »Ganz« hengerek, 2 db 1000 és 2 db használt szimpla 11a. »Ganz« hengerek. 3861

Földeladás, 109 hold területtel, holdankint 5000 dinárért, termés nélkül 4000 dinárért eladó. Ügyvédek kizárásával személyesen tárgyalok. Pasa István, Banat-Monoštor. 3807

Fordautó 4 személyes, 10 karban levő, 2 m vasemelőgéppel, 100 g emelőképes séggel, továbbá egy csúszlőhódó 420 helymérés 17 mm új erős acél drótkötél eladó. Kozma Kálmán, Cantavir. 3884

MALINOV SOJKA advertisement featuring an image of a bottle and glass, with text: MALINOV SOJKA, STERNBERG D.D. SLAV-POŽEGA

Eladó advertisement for a Lindberg machine: Szegeden egy Nicholson-gépgyárban készült »Lindberg« rendszerű, 24 óra alatt kb. 5600 kg. mőjög előállítására konstruált teljes jőkarban levő jégyári berendezés. A berendezés transzmisszióról lesz meghajtva, szivattyúval együtt kb. 28 tőnyleges lőcrot vesz igénybe. — Ugyanott egy Dörr Gőhre forrócsőves kazán, Schwöber-féle tulhevitővel, 71 °C főtőfelőlettel és egy 110 HP Láng L-féle comp. cond. Kollmann vezérőmőves gőzgép eladó. Levélbeli felvilágosítást ad: Őrbahai Károly malomigazgató Saoged, Polgár-a. 16. 3867 Válaszbellyeg beküldésével.

Szabók figyelmébe! Ujonnau megnyilt szabókellékek szaküzlete Zagreb, Račkoga 5-III. Szótküld mindennemű szabókelléket a legolcsóbb áron. Kollekcíót kívánatra bérmentve küld.

Üzletátalakítás miatt az összes raktáron levő áruk mélyen leszállított áron lesznek klárusítva. Az összes divatszineken köpenyselyem már 130 din, Ferőfőltőny mérték után készen 700 din.-tól. V. ČOVIĆ, Rudóbera ulica. Ugyelj a címre!

KORZÓ MOZI

Aprilis 29, május 2, csütörtök - vasárnap
Paramount mestermű!
Rudolf Valentino
Babe Daniels
különleges nagy filmje
Figaró öfelsége
(Monsieur Beaucaire)
19 felvonásban
Mindkét rész egyszerre

LIPKA MOZI

Aprilis 29, május 2, csütörtök - vasárnap
First National világhíttársulat
Nél tenger ördöge
Egy ember tragédiája klt a
tesivére arult el, Subotici regé-
nye után rendezte Frank Lloyd
I. rész a gályák hőse
II. rész az éio bosszu
Mindkét rész egyszerre.
Az esti előadás kedvező idő
esetén az ujjonnan parkírozott
nyári moziiban

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbott és elmoz-
kötéses számú. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felbontott jelzés leveleket továbbítunk
Kérdésekben kérjük válaszolást mellékelni.

Ismét művezi 25% leszállította
fényképeknek
árát
Reményi 25% / 0
fotóművész szalonja
SUBOTICA, GYÖRÖC PIAC, 4., I. EMLEK

NARODNI BIOSKOP

Vasárnap 2-ig, vasárnapig
A filmprodukcio remeke
ARANYLÁZ
Impozáns! Legelső! Legnagyobb! A humor felhőkarosója!
Charlie Chaplin szociális érdeklődésű székelyeinek nagy
sikere aratott, világszerte a költők az Aranyláz székely
tragikomédia 7 felvonásban, eredeti hangzású felvételekkel,
RENDELJÉLTÁRAN.

Nálószobabútor, használt, keményfából készült, szép, megújított keresztek, kék fellegre a kiadóba. 3770

Szabadalmazott kialakított benzín szivógázmotor és 20-25 HP generátor külön kocsi szerelvéssel. Eladó. Üzemben megtekinthető. Ötös József Vel. Margita. 3509

10 méhcsalád modern vándor-kaptárban 36x42 cm. keretekkel, hozzávaló pergető külön is sürgősen eladó. Levelekre nem válaszolok. Jäger Antal Bačko-Petrovoselo. 3612

FIFI KÖLNI 125
PINTÉR gyógyszertár

Eladó 30 HP stabil szivógázmotor HP MAV cséplő nyersolajmagánjáróval, 1 motor magánjáró alváz 25-30 lóerőnek megfelel. 1 darab 21. hengerek és 12 HP kocsi motor utányosan. Gábor Gergely Senta. 3541

Művészi kivitelű papír tapeták
nagy választékban
Neumann Móránál
Karadjordjev trg 12.

Özv. Jenő Lajosné Stara-Kanjiza, Gara Lazara (Árpád) utca 1. sz. alatt, a katólikus templom közelében lévő háza azonnal eladó. Azonnal átvethető, beköltözhető uri társnak alkalmas. 3499

Jézoverem lézzel evűt eladó. Beogradski put 103 3730

Nea-Crem
legmegbízhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Most érkezett 70 P. S. Deutsche Werke Klein A. G. gyármányú kéthengeres állórészes kompresszor nélküli új Dieselmotor, gyári árban, kedvező üzleti feltételek mellett eladó. Megtekinthető a képviselőnél: Bürger Kosta Vel. Beckerek. 3536

Uj üzletmegnyitás Suboticián Rudics-uccában, a gyümölcs-piacon. Elegáns férfi, női és gyermekruhák legolcsóbb bevásárlási forrása. Divatos férfiöltöny 575 dinár, férfi raglán divatos srucc szövetből 600 és 700 din., covercoatból 700 és 1000 dinár, elegáns női tavaszi kabát 550 dinárért, covercoatból 350 dinár. Gyermekruha 250 dinár. Esőköpeny 35 din., elegáns szővetgummiköpeny 500 dinár. Gyermekesőkabát 300 dinár. Vidékre utányítel. Meg nem felelté esetén a pénzt visszadom. Vigyázzon a Cimre! Földes Samu ruházatháza. 2429

Gyógyszertár elköltözés miatt eladó. Érdeklődni: Kriszmann Adám Újvédnél, Sombor. 3590

Sőrszterizáló eladó. Schwartz, Senta ut 17. 3580

KOLONFÉLE

Here, 4 kapa elsőrendű, kiadó. Szepedi szőlők. Rutkaynál. 3896

Kisebb és egy nagyobb helyiség iródnak vagy műhelynek azonnal kiadó. Utvanott egy rakárhelviség is. Paje Dobanovačkog (Corda) ul. 4 Házmasternél. 3932

Csinosan butorozott szoba kiadó két ur részére. Zlataričeva ul. 4. 3844

Vidéki jól bevezetett cukrászda bérbeadó, esetleg eladó kedvező fizetési feltételek mellett. Cim a kiadóban. 3813

FIFI KREM
PINTÉR gyógyszertár
Tűp lakodalmak

lőzést, sütését ismét vállalom. Nuser Ignác, Apatin (volt Holländer Árminné, Sombor). 3572

PÓMPADUR

kosmetikai szalon (Subotica, városházai terület, tel-piac) arcápolás, manikúr, női fodrászat, hajfestés, inectóval 30 perc alatt. Minden időben rádió-koncert. 1987

Ki akar egy olcsó (te)rautót?

1925 Fordmodell, villanyindítóval, jó gumikkal, sárláncokkal 26.000 dinár

KLEIN GÉZA & FIAI

Aki olcsón akar pontyot enni
Minden nap készülő. Vidékre legkegyesebben szállítunk.
GINGOLD halüzlet, Subotica
A főposta utcájában. Telefonszám 4-25.

ERUKOVÁR
SUBOTICA
I. Sudarevičeva ulica 21-23. Telefon 332.
Sürgőnycim; Moravia Subotica
Vasgerenda
U-vas, Betongömbvas, Falkötvas
Mindennemű rud- és abroncsvas
Fekete és horganyozott vaslemez
Horganylemez
Fekete horganyozott vashuzal
Csavarárúk gyári lerakata

Üzemek! Cséplőgéptulajdonosok!
A legolcsóbb és leggazdaságosabb tüzelőanyag a
TRIFALI SZÉN
Kapható az
Internationale D. D. Ugljen, Zagreb, Martičeva ulica 14
Vezérképviselő: Novisad, Zeljeznicka ul. 13
Kerületi képviselők: Skopal, Jurišić i Batušić Zagreb cég felsőbácskai megbízottja
Hajnik Ottó Subotica, Aleksandrova ul. 9. Telefon 625.
Gromilović i Schlammer, Sombor. Telefon 183. Filip Ernst i Drug, Sombor. Telefon 280. 3737

Különbéjártat csinosan butorozott szoba azonnal kiadó két személy részére. Érdeklődni lehetőleg déli órákban Ciril i Metod trg 5. Gáspár. 3824

Uccai butorozott szoba, esetleg konyhahasználattal kiadó. Cim: Save Tekelija ul. 61. 3817

Szépén butorozott kétablakos utcai szoba, a központhoz közel, május 1-ig kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 3360

Butorozott uccai szoba különbejártat kiadó. — Oslabodnja ulica 42. (volt Senta ut). 3771

Géptulajdonosok! Helyet-mébel! Repedt vagy helyelt tüszekrényű lőtállás mellett helyeszt vagy egyesíteni helyszínen is. Bármilyen fémből készült gépkészletek javítását végzem. Üveges Antal gépkovács, B.-Topola. 3769

Pékség. biztos vevőkörrel, kimutatható jó fizet, tulajdonos elfoglaltsága miatt bérbeadó. Pékség Pekar-nic, Subotica, VII. Miloy Obilić 17. 3762

Mielőtt intelligens magányos asszony elkísérné üdülőhelyre idősebb urinőt, esetleg urat. Biztosított ellenében cívállalás örökös gondozását is. Cim a kiadóban. 3579

Nagy üzlethelyiséget keresek a beltérben. Csakis formalmas helyen lévő helyiség érdekel. Cim a kiadóhivatalban. 3841

Vendéglőhelyiség nagy udvarral és az ország helyiségekkel, szemben az u. n. Szeredi vendéglő, mely Vissy Karolyné St. Bečel tulajdonát képezi. május 1-re kiadó. Közlelbbi feltételek megindhatók dr. Katanec Mihovil ügyvédi irodájában, Zagrebačka ul. 3317

Tartós ondolálás (Dauerwelle), 6 hónapig tartó hajondolálás csinal garrantálás mellett előlegre Kummerkramer, Sombor. 3375

Kösz
Kösz
Kösz

Csak Rastätter-ék! Csinosan butorozott szoba azonnal kiadó két személy részére. Érdeklődni lehetőleg déli órákban Ciril i Metod trg 5. Gáspár. 3824

Ablaküveg minden méretben legolcsóbb gyári áron kapható Drag. Obradović Beograd
Kralja Milana ul. 31. (Uroševa pivnica)
Telefon 31-94.

MAGYAR GONDOK

Az elherdált jövő

A napi krónikás kéziratpapirosán talán még föl sem száradt a szófogadó, türelmes tinta nedves nyoma arról a föltötte érdekes témáról, amely közigazgatási kistűkör címmel a homloka fölött nagy garral indult kis ügyek tündökléséről és hanyatlásáról számolt be: máris újabb szenzáció kér bebocsáttatást. Az újdonság csak újabb fázisában hoz meglepetést, meglepetésekhez igen hozzátokottságunknak. Nyissunk ajtót a zörgetőnek — mit is csinálhatnánk egyebet — és nézzünk szemébe a rémnek, amely a pusztulás jegyében indult el hódító útjára.

Örülni. Na nem. Örvendezzenek az ég madarai és a mezők legújabb divat szerint öltözködő virágai. Ezt a vigaszt átengedjük nekik és bárki másnak a zengő Tavaszban. Mindenkinnek, akinek feje fölött nem grasszálnak rémek keselyűi. Amit már igen sokszor megirtunk, hogy az adók, a munkanélküliség és a megfojtott gazdasági élet-halálharc utolsó hörgése eredményeztek, az a baranyai magvarság portáin most érkezett el kulminációs pontjára. A Baranyából érkező levelek itt hevernek előttem sápadt gondok gnyáiba göngyölve, segítségért sikoltva és támasztenverek felé tapogatózva. Ezek a jelentések többé már nem hézagos és magyarázatpótlásra szorulóak.

Ezek a levelek arról számolnak be, hogy a falvak népe a végső tönk szelére jutott. Amit nem tudott elvégezni, legteljesebb csak bevezetni, a jégverések esztendőinek egymásutánja, azt bravúrosan megoldotta az a suta polnka, amely úgy sarítkodott, mint a féltreértett jószágok sampionja. A bizamatlanságok légzői kevést szegtek a kedvnek, az anyagi terhek akadálysziklákat gurítottak az elgurult és egyensúlyát veszített nép útjába. Támasz nélkül, segítség nélkül most már egyedül a meddő várakozás maradt meg számára.

Hogy nekünk milyen keletünk van, azon már sokszor elmerengtem augusztusi éjszakák csillag csöjében és téli hófúvások csucsán és tehetetlenül kellett mindannyiszor beismerni, hogy nincs kiút, nincs orvosság, hogy nincs menekvés. A veszedelmek sötét, imbolgó árnyéka megvakította a látókat, vattát dugott a jófülliek fülébe és gáncsot dirigált a járójzomok lába elé. Mi csak várunk, megértő baráti kéz jó, meleg kézszorítását lessük, mialatt hátunk mögött a bajok egy szaporodnak és úgy zuhognak elő, mint vásári koklerék cilinderéből az optikai csalódás ezüstpénzei. Az sem vigasztalás és az sem devalválja tárgyalanná a fejek fölött lebegő bizamatlanság. Damokles pallasát, hogy a vád is mindig koklerség, hogy ezt a fattyuhajtást is a vérzivatar menházának szülte a politikai tömeg-abortus.

Ne álltassuk megunkat és ne érzékenykedjünk. Levegünk tisztában azzal, hogy mi mindenért felelősek vagyunk és itt kezdődik, vagy ha úgy tetszik itt végződik épen az, ami a dologban éles és össze nem téveszthető kontúrokkal: politikum. Ebbe a rezignációba pedig a leghehujásabb farsangi lárna sem vihet bele humort. Még az ötven százalékos kiegyezés akasztófahumorát sem, amely hájjal kegyesse húsá-

gunkat. Nem. Nem valószínű, hogy a sorozatos felelősségnek rankhárítása fölismert erkölcsi érzékünk jutalmazása akarna lenni.

Ennek a tavaszi öröm-örömmek nem örülünk. De nem is jaidulunk föl, mert a szilárd meggyőződés és az ivaságunk sovány kosztján egyre jobban érezzük, hogy végérvényesen nem nekünk szántak a jószág méltányos prófuntját.

De annak a népnek, amely az Igéretnek mézes madzagán rágódik, amelynek élettáblájáról vásott kezek mindennap újra lesöprik a figurákat, maradjon meg az a joga legalább, hogy panaszkodjon. Nem mintha gyorssegély bethlehemei csilágát remélné feltűnni a humbugok horizontján. Csak azért, mert az esztendő megérlelték a gyümölcsöt. Mert a baranyai falvakban potom pénzért próbólik el vagyonukat a

nyomor sarokbaszorítottjai, mert ahol nyolc évszázad generációja boldog-nyugodtan élt, ott új vándorlás nyugtalanít ma mindenkit. Nem Amerika rejtelmes földjére. Jóval közelebb. Az egyke rendszer protektorátusa alatt fungáló falánk magyar temetőbe.

És mert a bajnak nincs becsülete, amíg nem csöstül szakad, ahol eddig dombos szőlők gerincén kálvinista lányok versenyt szoltároztak a madarakkal az élet dicséretéről: ott nemsokára peregni fog a kisbíró dobja. És akkor jöhetnek az árverési árverések. És tullicmálják a kisbírói dobot.

Vajjon hogy főzik a sorsunkat ismeretlen laboratóriumok csenevész görbeiben?

Mesterházy Ambrus

Apróságok egy nagyasszonyról

Irla: BAEDEKER

Néhány nap múltán — május 5-én — száz esztendeje lesz, hogy az utolsó francia császárné, a legendás Eugénia asszony, született — talán az a nő, aki széles e világon a legnagyobb karriert csinálta, mert, bár nem született se bihorban, se nagy gazdaságban, tizen-nyolc esztendőig nemcsak uralkodónője volt egy nagy nemzetnek, de királynője is a világ divatának, ami nem is sokkal kisebb cím és rang, mint a másik.

Semmi képpen se nevelték arra a magas méltóságra, ahová a szerencsése felsodorta. Az apja, Montijo gróf, oly fukar volt, hogy még esernyőket se vett a lányainak s azok esős időben nem kocsin, hanem kalocsniban tettek a látogatóikat, az anyjuk pedig, a szenvedélyes házassító, bár fényes partikról ábrándozott — olyanra, aminőt a nagyobbik lánya csinált, álmlában se mert gondolni. A szépséges Eugénia csak abban a sablonos nevelésben volt része, amely akkoriban a jobb spanyol körökben dlvoit — vajmi kevés tudományt erőltettek a szőke fejébe. Olvasni szeretett, mint minden ábrándozásra hajló fiatal lány, de csak később, amikor már »beérkezett« s Európa legbűszkebb trónján ült, akkor kezdett válogatva, komolyan és izléssel olvasni. Zeneérzék nem igen volt s festeni is csak annyira tudott, mint ahogy a felsőbb leányok, akik elvégezték a művelt középosztályt, szoktak. Őt igazán egyedül a fenomenális szépsége és III. Napoleon bátorsága emelte a trónra.

Őt persze sokan nem látták szívesen, de a szép császárné lassan-lassan meghódította a szíveket és maga felé hajlította a kedélyeket. Alapjában igen egészséges és becsületes természet volt, aki sem a szerencsében, sem a szerencsétlenségben nem volt önző s ennek köszönhető, hogy amaz nemcsak Irigységet s ez utóbbi nem csupán kárörömöt keltett, de mindkettőben meleg rokonszenvekre tudott szeri terülni. Az angol királynő példánul, aki előtte a fejét csóválta a Napoleon »különös házasságán, utóbb barátnője lett Eugénia és e barátság a császárság és a parvenü-dinasztia bukása után még évtizedekig, egészen Viktória királynő haláláig tartott. Nemcsak szívesen látta a trónjávészett hölgyet angol területen (ahová a császári család Sedan után menekült), de nem egyszer látogatta meg őt Chislehurst-ben, kedélyesen cseveggette el vele s olyan hangon emlegették együtt a régi jó idöket, mint két polgárasszony. *C'était le beau temps!*

Valószínűleg a nyugtalanító szépsége volt az oka, hogy — különösen az uralkodása első felében — a férfiakat jobban vonzotta, mint a nőket s e tekintetben osztotta minden más szép asszony sorsát, az Erzsébet magyar ki-

rálányét, a Carmen Sylváét s minden más *beauté*-ét, olyanokét is, akik nem trónon, hanem közönséges Thonet-széken ülnek. Kevés asszonynak volt annyi szerelme, mint neki. Egy angol lordot, mint egész fiatal lány kosarazott ki, Prosper Merimée pedig egy fiatal spanyolt emlit, aki szenvedélyesen, szinte esztévesztetten bomlott érte, nyugtalan lett, a helyét nem találta s állandóan utazott, hogy a szerelméből ligyogyuljon. Köztudomásu a Bacciocchí gróf esete, aki öngyilkos lett, mert belátta, hogy a szerelme reménytelen. Goltz gróf, porosz miniszter, is egyik áldozata volt Eugénia bájainak — fiatalon halt meg bánatában és sorvadásban. Az is nyílt titok volt, hogy gróf Beust, előbb szász s aztán osztrák diplomata halálosan belebolondult az Elérhetetlenbe. Ezen kívül számtalan kamarás és egyéb udvaronc sóhajtozott kilátástalan szerelmében. (Mert a hűtelen természetű császárnak hű volt a felesége.) Egész Páris tudta, hogy Octave Feuillet, az akkor oly divatos regényíró is a gyógyíthatatlan szerelmesei közé artozott, nemkülönben Jérôme Napoleon, aki szintén imádkta a sógor-nőjét s későbbi gyűlölete csak annál jobban árulta el a beavatottak előtt, hogy azt szerelme előzte meg. Caro, a bölcsészeti jeles professzora is bele-szeretett a trón nagy szépségébe s a filozófiája se menthette meg attól, hogy a vonzalmát ügyetlenül elárulja s magát a tanítványai gunyjának kitegye.

És az a sok ismeretlen, akik *par distance* rajongtak érte, nem jutottak a közelébe s nem élvezhették közvetlenül megjelenésének az előkelő báját és társalgásának a nemes parfümjét! Ezeknek szeri-száma nincsen s a 19. században nem volt asszony, akit annyian szerettek, mint a franciák császárnőjét.

Akik pártatlanul és objektíve — ha nem is minden predilekció nélkül — ítélték róla, mind azt mondják, memoár-és történetírók, hogy méltó volt a szeretetre és minden egyéb rokonszerve, mert jóindulatú, jótékony és másokkal együttérző teremtés; ugynevezett jó lélek volt. Már kora fiatalágában följegyeztek róla egy adatot, amely a jellemét igen szép világításba helyezi. Nővére és ő a boulevard-on sétáltak s ott temetéssel találkoztak, amely a Père-Lachaise felé tartott. A szegényes halottaskocsit egyetlen gyászoló se követte, ami annyira meghatotta Eugéniát, hogy így szól a hugához:

— Kísérjük ki szegényt, hogy az utolsó utján ne legyen egészen egyedül. S a két fiatal grófnő a *pasvre* gyász-kocsy kikísérte a temetőig, egészen a

jelentéktelen siring. A franciák későbbi császárnéja rögtön dobott az egyszerű koporsóra, s könnyes szemmel imádkozott az ismeretlen halott sírján.

Ha a kissé drámai temperamentuma el nem ragadta, kiválóan okos nőnek bizonyult s Napoleon nyugodtan bízhatta rá kétféle az ország kormányzását, amikor az uralkodásban akadályozva volt. A máskor mulató és játszikedvű *divat*-hölgy, ilyenkor komoly és céltudatos tudott lenni. Tudta, mit tartson a hatalomról s arról a behódolással, amely ennek kijár. Egy bizalmasához így szólt egyszer:

— Azt mondják, hogy a fejedelmeket csupa hízlekedők veszik körül. Ellenkezőleg: ők azok, akik arra vannak itélve, hogy az egész világnak hizelegjenek. Egész életük csupa bókólásból és nyájaskodásból áll. Mindenkiel szemben kellemeteskedniök muszáj. Nincs jogukban csapnivalóknak tartani a könyveket, amelyeket dedikálnak nekik, s a szindarabokat, amelyeket játszanak előttük, s a zenét, amellyel szórakoztatják őket. A fejedelmek, mialatt fészelteti magát, kénytelen elolvasni egy tudós művét, amelyet a szerzője ajánlott föl neki, s át kell azt böngésznie, hogy találjon egy szeretetreméltó szót, egy megokolt bókót, amellyel azt megköszönje. Minden leányt, akit bemutatnak az udvarnál, csinosnak, minden toalettet, amelyben a hölgyek megjelennek, izlésesnek, és minden művészt, akit elejük kerül, tehetségesnek kell nyilvánítaniok. Az uralkodók arra vannak itélve, hogy mindent megbámuljanak és kifogástalannak találjanak. Meg vannak fosztva az őszinte kritika megszabadító kinyilatkoztatástól.

Efféle kétségek nem szokták nyugtalanítani azokat a fejedelmeket, akik uralkodásra születtek s a trón számára neveltettek. Eugéniát, akit aránylag szerény életsorsból emelt magasra a sors szeszélye, méltán foglalkoztathatták ezek a hasonló problémák. A szegény is, ha meggazdagodik, objektívebben ítél a vagyoni hatalmáról, mint az, aki a gazdaságba szerencsésen beleszúletik.

Bár izig spanyol maradt, egészen és fenntartás nélkül francia is tudott lenni. Fajának és anyanyelvének a szeretete csak abban nyilatkozott meg nála, hogy legjobban Biarritzban érezte magát, a Villa Eugéniaiban, jobban, mint a rendelkezésére álló többi fejedelmi villegiaturában, Fontainebleauban, Saint-Cloud-ban és Compiègne-ben. Ezek egészen francia, sőt párisias helyek voltak, míg Biarritz közel feküdt régi hazájához, Spanyolország határán, ahol spanyolok is tartózkodtak s kasztíliai nyelven beszéltek. Ott otthon érezte magát egészen. Hű is maradt ehhez a thermalstációhoz, mint az urához meg a császársághoz s az adoptív-hazájához egészen a császárság összeomlásáig s a saját trónja ledőltségéig. De ettől a kedvteléstől eltekintve a legjobban francia »honleány« volt, aki csak képzelhető. Mikor a nagy »debacle« érte, s 1870 szept. 4-én Napoleont és hadseregét a porosok elfogták, a szomorú hír hallatára így kiáltott föl:

— A dinasztia elveszett. Meg kell menteni Franciaországot!

Ez bizonyára nem egy színész nő hatásadászó kitörése, hanem egy impulzív kedély őszinte érzelemnyilvánítása volt. Abban a hangulatban, amelyben ama történelmi időben élt e boldogtalan asszony, még egy ügyes színész nő se lett volna képes komédiát játszani. S a császárné, akinek az ura méltán tett nem egyszer szerencshányást az őszinteségi rohamai miatt, egyáltalában nem volt komédiás nő. Napoleon az ő kifejezéstelen két szemével, aminek nagy hasznát vette a diplomáciában, minden érzését el tudta palástolni. — Eugénia-nak a villogó szempárja minden gond-

latát és érzését hamar elárulta.

De bármily okos volt, s bár a Napoleonok trónját a trónörökös születése után se látta biztosítva, a szomorú sorsát nem látta előre. Ismerte a franciákat, s a forradalmaitól féltette a dinasztát, amely egy másiknak a bukása után került fölé, de nem ismerte a hadsereget, sem a franciákat, sem a németeket, s a következményeket, amelyekkel a háború járhat. Még a végzetes háború megindulásakor is reménykedett. Ellenben mások, a figyelők, megéreztek, hogy mi lesz az aránylag rövid dicsőségnek, a piunkösi császárságnak vége. Egy évvel a bukás előtt, amikor már forrongott és distergett a forradalmak klasszikus hazájának a viharlevegője, Augustin Filon, aki épp akkor Madame Campan emlékiratait olvasta, ezt írta egy magánlevelében:

— Bámulatos, hogy a mi uralkodónk mennyire hasonlít a szegény Marie Antoinette-hez! Nem képzelhető nagyobb hasonlatosság, különösen a módban, ahogy a környezetével él s a bárányaival bánik. Teljesen megegyezik az ízlése a családi szórakozások tekintetében, ugyanazt a kedvtelést mutatja a dolgai elrendezésében, ugyanazt a természetvágya, szakasztott olyanok a hangulatváltozásai. Olvasva a jó Mme Campan, úgy tetszik nekem néha, mintha a szavak, melyeket az emlékirat szerzője a boldogtalan királynévval mondott, a császárné ajkairól hangzanának. Azt hiszem, hogy azonos mindkettőnél az erény és az ártatlanság, s az a vágy is, hogy egyik is, másik is inkább óhajt tetszeni a főnökeknél mint egyeseknek. Adja Isten, hogy a tragédiájuk befejezése is ne legyen egyforma!

Mikor aztán a dráma utolsó felvonásához ért, a császári hölgy királyi módon viselkedett, s a szerencsétlenségében sok oly rokonszenvet szerzett, amelyeket a boldogsága nem tudott részére megnyerni. Méltóságtelesen tudott szenvedni.

Különbö is, a fényt és pompát, amely körülvette, inkább gyermeketeg kedvtelésből és asszonyi hiúságból szerette, semmint a jóljártak proccoló hivalkodásából, amellyel oly sokan vádolták. Igaz, öltözködni nagyon szeretett, de ez a gyöngesége kevesebbet ártott a hazájának mint amennyit használt az ipusztáriának, mert divatalkórásával nemcsak a léhaságot, de a finom ízlést is előmozdította. Egyetlen aberrációja ezen a téren a *krinolin* volt. S ő ezt a kórikus szörnykarikát is elfogadhatóvá tudta tenni.

Szerette az írkat és művészeket. Az irodalmi ízlés nagymestere, a finom sülű Prosper Merimée volt egyik kitüntetett bizalmasa, aki sok százszer ebédelt »Napoleonék«-nál. Az öregedő író akkor halt meg, amikor a második császárság csödédt mondott. Nem tudta túlélni barátainak a bukását. De amíg élt, egyik díszje volt III. Napoleon és Eugénia udvarának, szalonjának s asztalának. Nagyrészt az ő hatásának tulajdonítható, hogy az irodalom és művészet reprezentánsait oly szívesen látták a Tuileriákban s a kapcsoló részeken. (Saint-Cloud, Fontainebleau, Versailles, Compiègne, Biarritz.) Eugénia a Merimée jeles barátját, a British Museum igazgatóját, Panizzit is megkedvelte, s mikor ez egy alkalommal Párisba készült, a császárné így szólt Merimée-hez:

— Mondja meg Panizzal urnak, hogy ha Párisba jön, úgy is kénytelen vendéglőbe szállni, nagyon szeretném, ha a hotelek közül az enyémet választaná. Kifogástalan kiszolgálásról biztosítom.

Eugénia kedélyes is tudott lenni. S hogy ez lehessen, olykor nemcsak azt felejtette el, hogy császárné, de még azt is, hogy grófnőnek született. Ilyenkor csak *bon enfant* volt.

— Az urát aligha szerette annyira mint ez őt — a karkülönbség nagyon is nagy volt közöttük —, de bivebb volt hozzá.

Napoleonnak a hűtenségei köztudomásúak voltak. A császári herceg orvososa, Barthez doktor Saint-Cloud-ban így nyilatkozott egyszer e kényes témáról:

— Ha valakinek olyan bájos a felesége, mint a császárné, akkor igazán érthetően, hogy mi szüksége van metresszekre.

Nagy hűvösség támadt a teremben a nyilatkozatra, melyhez hasonlókhöz nem volt hozzászokva az udvar. A siri csendet egy uriembernek a tréfás meglegyzése szakította meg, amely egyszersmind a helyzetet is megmentette:

— Nézzék csak, a doktor politizál!

S másnap illetékes helyről is figyelmeztették, hogy — ne politizáljon.

III. Napoleon bizony olyan arszonyokkal is megcsalta a hitvesét, akik arra se voltak méltók, hogy ez utóbbinak a cipőit fölsegítsék. Dehát ezen csak azok csodálkozhatnak, akik nem ismerik a férfiakat és — a nőket. Eugénia gyakran lázadozott az ura szereimi kilengései ellen, kétszer koffert is pakkolt, s egyszer

valósággal megszökött az udvartól egy ily affront miatt. De ez inkább tüntetés és sztrájkszerű demonstráció volt, mint komoly harag. A délszaki temperamentum tiltakozott a sértés ellen, de a politikus elme később belenyugodott a megváltoztathatatlanba. A dolgában különben is biztos volt Eugénia, aki mindig vissza tudta hódítani a csapodárt, s egy percig se félt attól, hogy III. Napoleon úgy bánhat el vele, ahogy az Első tette Josephine-nel. Hiszen trónörökösöt adott az országnak! Sokkal is többre becsülte az urát, semhogy ily lépést föltételezhetett volna róla. Ha nem is imádta benne a férfit, imádta benne az államférfiut. Egyszer így szólott:

— Lehet, hogy I. Napoleon nem olyan nagy, amilynek Louis, aki imádja őt, tartja; de bizonyos, hogy ő meg (Louis) sokkal nagyobb mint aminőnek általában hiszik.

Ha visszatekintünk a 19. századra s a két Napoleon történetére, be kell ismerünk, hogy Eugénia ezzel a mondásával alighanem fejtén találta a szöveget.

TERE-FERE

New-York ünnepel. New-York nagy pompával készül megünnepelni alapításának háromszázados évfordulóját, mert noha Hudson Henrik csakugyan 1609-ben kötött ki a Manhattan-szigeten, de a leendő New-York első háza csak 1626-ban épültek föl.

Aztán a yorki herceg volt az, ki a város előbbi nevét, az új Amszterdamot New-Yorkra változtatta. Károly királynak öccse, ki a várost 1664-ben hódította meg.

1696-ban 4.300 lakost számlált. A tizenharmadik század folyamán lakóinak száma 10.000-re emelkedett és 1800-ban már 60.000-re. 1830-ban felülmúlt a 200.000-et, 1850-ben félmilliót, 1854-ben pedig az egymilliót.

Ma a város területe 70.800 hektár és hatmillió lélek lakja, félmillióval több, mint Londont, jóllehet London területe kétszer akkora, mint az övé.

A Manhattan-szigetet, melyre a hollandi gyarmatosok a leendő város első vityillóit építették, gombokért, cifra csere-csáriért szerezték meg az őslakóktól. Ma ezt a területet csekély tizenegymilliórd és 268 millió dollárra becsülik.

Gyors forgalmat adjunk New-York gyors fejlődéséről, elég annyit mondanunk, hogy husz év alatt nem kevesebb, mint harmincezer házat építettek, melyben több, mint félmillió lakás van.

Teljesen, hogy a teleknyagyon árúga — bizonyos telkek a Wall street táján négyzetméterenként körülbelül százötvenezer d'nárba kerülnek, érthető, hogy New-York nem szélében nőtt, hanem fölfelé, a felhőkanaró valóságos szükség lett számára. Ujabbban az amerikai fővárost úgy akarják növelni, hogy a Manhattan-sziget folytatásául mesterséges szigetet alkotnak, mely a városnak 2000 hektár új területet ad és a rakodó-partot tizenkilenc kilométerrel meghosszabbítja.

Rafael Madonája. A *Message* roban Salvatore Aconte meséli, mint fedezték fel a Rafael Madonáját, mely a tizenhatodik század végén csodálatos módon eltűnt a római templomból, a Madonna del Popolo-ból.

Igy történt:

— Igor Grabar-rai, a moszkvai tanárral, ki képek rendbehozásával foglalkozott, közölték, hogy egy sötét, nyirkos régi raktárban, mely Demidov hercegé volt, mindenféle kimustrált holmik, lomok között, vastag szemét és piszokrétegek alatt találtak egy régi képet, melyben csak ügyvel-bajjal lehetett fölfedezni a Madonna és Kisdéd alakjait. A kép különben sem volt teljes, a Szent Szűz baltérdét kivágták és

feljebb, a vállnál, az asztal sarkánál színes árnyak mutattak, hogy az eredeti festményen még egy alaknak kellett lennie. Nyomban megindították a nyomozást és pár nap múlva egy másik raktárban megtalálták a festmény másik részét, ahol homályosan rémlétt Szent József feje. Több hónapra volt szükség, hogy a képet rendbehozzák. A Szent Szűz vörös köpenyének arannyal himzett csüskén megírták aztán a felirást: »Raphael Urbinas pinsebat. M. L. I. X.«

Férvirtás repülőpró! Minthogy a világon minden fejlődik, azon sem lehet csodálkozni, hogy a mezőgazdasági előldek ellen való harcban is érvényesül a fejlődés törvénye.

Amerikában a férgek ellen repülőgépekkel hadakoznak. Az aeroplán föl-száll, jó sok rovarport visz magával s alacsonyban repülve behint a veszélyeztetett területeket. Jó bőven, mint mikor sűrűn hull a hó.

E módszer nagy előnye mindenkélt az, hogy az irtás gyors, mert amint kiszámitották, egy perc alatt tizenöt hektár területet képesek fertőtleníteni.

A többszöri kísérletezések eredménye oly kecsgetető, hogy az amerikaiak a földművelésügyi miniszteriumot valóságos hadügyminiszteriummá akarták átalakítani — a hernyók ellen, melyek egy év alatt nem kevesebb, mint tíz milliórd dollár értékű pamutot faltak föl.

Az olaszok felbuzdulva e példán, azaz a gondolattal foglalkoznak, hogy a repülőgépet ők is beiktatják a malária elleni küzdelmükben és hidroplánokról írják a szunyogokat. Ettől a hadjárattól többet remélnék, mint az állami kinintől.

Az Eiffel-tornyot megszi az idő vasfoga. A kolosszusok kolosszusát, Európa legmagasabb tornyát, melyet 1889-ben állítottak fel, a rozsdá rágja, kilencezer tonna öntött vasát lassan, de bizonyosan pusztítja az idő vasfoga.

A ciklopszi-torony teljesen szilárd a súlyánál fogva, minthogy a négy tartópillérét semmi sem köti össze s négy-szögű alakjának egyik oldala százméter hosszú.

Ez a mérész építmény ellenáll a vihar minden ostromának, négyzetméterenként négyszáz kilogramm súlyt bír meg, míg a legvésebb orkánok is legfőlebb százötven kilogrammnyi nyomást gyakorolnak rá.

De a szélnél is féltékenyebb ellensége az Eiffel-torony a rozsdá. Az első rozsdarágásokat 1892-ben fedez-

ték fel rajta és akkor nyomban háromszorosán befestették. Azóta is folyton festégetik az alapjától a tetőéig, de a rozsdásodás pusztító munkája azért lassanként előre halad, örli, pusztítja a gigászi szerkezetet, mely a műszaki és vegyi szakértők szerint aligha él túl két-három évszázadot.

Aztán az öreg Eiffel-tornyot majd lebontják és mint nagy idők tanuját, be-szállítják valamilyen muzeumba, ha ugyan akkor lesz olyan muzeum, mely magába fogadhatja ezt a rokkant tánt.

Bécsi bankönyirők. Bécs a régi paritás címén nem akar elmaradni a magyar frankhamisítókól. Most hírt ad arról, hogy fölfedezett egy bankönyirő társaságot.

Bizonyos idő óta öt, tíz, husz és százsillinesek forogtak az osztrák fővárosban, melyekből körülnyirták a bankókat, úgy hogy egy pár milliméternyi papiros mindig hiányzott. A csalafinta és türelmes pénzhamisítók minden husz körülnyirt bankó után kaptak egy újat, ingyen.

Szóval a hamisítók nem gyártottak bankót, hanem a meglevőkkel sáfarkodtak. Eljárásuk meglehetősen egyszerű volt: vettek egy bankót, lenyiszszantották a szélét függőleges és vízszintes irányban, de mindig csak a bankó huszadát. A másik bankóból új sávot hasítottak ki, mely a már meglevő bankószettet kiegészítette. Aztán egy harmadikat vágtak körül mindaddig, míg a kis szeletekből egy egész sillinget nem kaptak.

Ezt a műveletet oly agyafurta és tökéletesen végezték el, hogy a közönség csak későn jött rá a csalásra.

A letartóztatottak Huber és Weisz műszaki munkások és egy tizenhét esztendőes boltos-inas, egyéb bűnökben is ludasak. Utóbb azzal az eszmével is foglalkoztak, hogy az osztrák bankókat is hamisítják.

Az emberi tekintet vill'amosága. A jövőben mindent megmérnek és ellenőriznek: a gondolat sebességét épügy, mint az emberi tekintetben rejő energiát.

Mind gyakrabban beszélnek az emberrelő kisugárzásáról: a telepátiát, hipnózt és más, ma még homályos lélektani jelenségeket könnyűszerrel megmagyarázhatjuk, ha az emberi agyat úgy fogjuk fel, mint láthatatlan sugarak felvevő- és leadókészülékét.

Az emberi tekintet energiáját illetőleg egy angol tudós érdekes kísérletet végzett. Vékony selyemfonálra cérnaorsót függesztett, villamosáramot vezetett belé, melyet a külső villamosságtól egy üvegablakos fémszekrényvel védett meg.

A cérnaorsóra delejtűt alkalmazott, alája egy fokokra beosztott kört rajzolt.

Ugy gondolkodott, hogy ha az emberi tekintet megváltoztatja az éterrezgéseket, akkor a cérnaorsót átjárja a villamos áram, delejtűvé válik maga is, a delejtű bizonyos szögben kitérti eredeti irányából. Minél nagyobb lesz az éterben előidéztet változás, annál jobban kitér a tű és a kitérés nagyságát le lehet olvasni az alája rajzolt körben.

Ellenben a delejtű ingadozásából mindig leszámította a testből kiáradó hőenergiát, valamint más éterrezgéseket, melyek nem az agyból, vagy a tekintetből indulnak ki.

A kísérletek — mint az angol lapokban olvassuk — meglepő eredménnyel jártak. Kiderült, hogy egy gyermek tekintete sokkal kisebb távolságra mozditja ki a delejtűt, mint egy felnőtté. A felnőttnek átlaga körülbelül tizenöt foknyira lendítette ki a delejtűt, mikor öt percig erősen nézték. De egy színész és egy vakmerő repülőtszti hatvan foknyira térítette ki a delejtűt eredeti irányából.

Ha a tanítónő táncmester is

Kisebbségi kultúrkép Romániából

Temesvár, április 24.

Nagy a drágaság és kevés a pénz. Ez a körülmény aztán arra készíti az embereket, hogy mindenféle módot eszeljenek ki pénzszerzésre. Hogy Popovici Elena majláthfalvai tanítónő, Popovici Teofil majláthfalvai elmozdított jegyző leánya a pénzszerzésnek milyen módját eszelte ki, elmondódik az alábbiakban...

Doboltak a községben...

— Közönséges tétetik, hogy Popovici Elena tanítónő esti tánciskolát nyit, amelyben a legdivatosabb táncokat fogja tanítani. Minden legény és minden leány iratkozzék be a tánciskolába. A tanítás kétszáz leibe kerül.

A legényeknek és leányoknak azonban nem nagyon akaróztak a tanítónő tánciskolájába iratkozni. A falun szokásos táncokat tudják eléggé, a modern táncokra pedig nem kíváncsiak. A tanítónő erre rendőrral járatta végig azokat a házakat, ahol legény-leány van. A rendőr ismételte az invitálást a tánciskolába. Hozzátette azonban, hogy amennyiben nem jelentkeznek elegendő számban, úgy hogy nem lesz érdemes a táncanfolyamot megtartani, akkor a tanítónő apja, a jegyző, egyetlen bátyját sem engedélyez a farsangon. Azonkívül pedig megtalálják annak a sorát, hogyan kell megugráltatni azokat a legényeket, akik sajnálják az új táncok megtanulásáért a kétszáz leiket.

Ennek a presszióknak már kezdett foganatja lenni és a legények, leányok — bár nagy huzódózással — mégis jelentkeztek szórványosan a tánciskolába és előre lerótták a tandíjat.

Az iskola azonban, hála Nagy István igazgatótanító, a tantestület többi tagja és az iskolaszék ellenkezésén mégis megbukott. Ezek felháborodva vették tudomásul a tanítónő szándékát és kikelték ellene. Rámutattak arra, hogy mennyire összeérhetetlen, hogy egy tanítónő tánciskolát nyisson és hogy pláne ennek érdekében az apja hivatalos hatalmát is igénybe vegye kényszerítő eszköznek. Popovici Teofil jegyző alatt akkoriban már recsegni kezdett kissé a nótáriusi szék és nem feszítette a dolgokat a végsőkéig és leánya lemondott a tánciskola alapításáról.

Azonban a táncot már annyira belevette pénzszerzési programjába, hogy más formában mégis élt vele.

Mikor eljötték a karácsonyi ünnepek, Popovici Teofil jegyző úgy rendelkezett, hogy a három ünnepen az öt majláthfalvai korcsma közül csak egyetlenegy lehet nyitva. Ebben az egy korcsmában Popovici Elena tanítónő mind a három napon bátyját rendezte. A muzsikát szolgáltató cigánybandát ő fogadta Magyarpecskáról és a bandának napi kétezeröttszáz leit fizetett. Viszont ő szedte be a belépődíjakat. A korcsma ajtajában községi rendőrök állottak és minden bemenő legénytől száz leit követeltek. A lányoknak negyven leit kellett fizetni. A rendőrök a beszédett pénzt Popovici Elenának adták át nyomba, aki azt egy hatalmas irattáskába gyömöszölte.

Voitak legények, leányok, akik vonakodtak belépődíjat fizetni. Mihelyt a tanítónő ilyen renitenskedést látott, nem restelt személyesen odamenni az illetőhöz.

— Ejnye, ejnye — mondotta mosolyogva — nem szegyenli magát, hogy nem akar fizetni? Hát ingyen akar táncolni? Nekem is pénzembe kerül a banda, nem engedhetek be tehát senkit ingyen.

Ha a legény megbicsaklott és sokallotta az autrét, Popovici Elena alkudozott vele és esetleg elengedte a felét. Különösen nagy zúgolódás támadt azonban azokkal, hogy a lányokat lá-

szerű anyáktól is követelt a tanítónő belépődíjat. Ezeket is személyesen kapacitálta a tanítónő. Előbb csak így:

— De édes nénémasszony, ha nem is táncol kelmed, de legalább hallgatja a szép muzsikát és gyönyörködik a falatokban. Meg aztán kelmednek nem is kell annyit fizetni. Elég, ha husz leit fizet... Vagy tudja mit, fizessen csak tízet. No, nem gondoltam volna, hogy olyan keményen tartja a pénzt a markában. De öt leit csak fizet?

Ha a szép szó nem használt, lött a fenyegetés:

— Mit gondol, loptam én a pénzt, amit a cigánynak fizetek? Persze, bátyja jönni akarnak, mulatni akarnak, de én fizessem a muzsikát. Ebből nem esznek! Nem ám! És ha ezerszer nem táncol, ha nem fizet, nem mehet be. A maga baja aztán, ha a legények nem finoman bánnak a leányával, ha látják,

hogy az anyja nincsen bent a teremben. Meg aztán ne felejtse el, hogy az apám jegyző és majd megfizet azért, hogy nem akarnak biletát váltani.

Popovici Elena tanítónő így szedett össze esténként nyolc-tízezer leit és minden bál után tömött irattáskával ment haza. Csak úgy duzzadt az irattáska a hóna alatt a sok bankóttól.

A tanítónőnek tánciskolaalapítási terve és báltartása a tanfelügyelőséghez is elkerült. Fratesz Romulusz tanfelügyelő csak ennyit jegyzett meg, miközben a kezével legyintett:

— Ugyan kérem, szegény ember úgy szerez pénzt, ahogy tud.

... Mit szöli volna ugyan Fratesz Romulusz tanfelügyelő, ha a pénzszerzésnek ezt a módját egy a nemzeti kisebbséghez tartozó tanító találta volna ki és gyakorolta volna?

Kubán Endre

Emlékezzünk régiokról

Miletics Szvetozár a nemzetiségi törekvések jogosultságáról, céljáról és eszközeiről

A magyar nemzetiségi törvény képviselőházi tárgyalásakor 1886 november 26-ikán Miletics Szvetozár nagyszabású beszédet mondott. Ebből a beszédből valók szövegritzi idézetekben a következő töredékei.

Hogy mi a nemzetiség? — felesleges volna fejtegetnem azon országgyűlés előtt, melynek többsége azon nemzetből való, amely 1825-től kezdve valószínűleg parlamentáris és publicisztikai harcot kezdett meg nemzetiségeért és amely nemzetnek nagy fia Nagy Pál e harcot inaugurálta oly kifejezéssel, melyet minden nemzet aranybetűkkel írhatna fel nemzeti pályájának prodómjára és amely így hangzik: »Az elveszett alkotmányos szabadságot visszazerezhetl a nemzet kedvező körülmények között, de az elveszett nemzetiséget soha többé.«

De történik, hogy emberek és nemzetek ugyanazon eszméknek más értelmet adnak, midőn saját zászlóikra írják és más midőn azt az ellenkező zászlóra látják írva...

Vannak, akik a nemzetiséget az utolsó balhéletnek tartják, mely akadályul szolgál az emberiség haladásának a valódi emberiségnek és valódi tökéletesedésnek, mely az emberi művelődés és szabadsága előtt éppen úgy fog elállni, mint megdőlnék más világi és vallási balhéletek, kasztok, királyságok.

En más véleményben vagyok. ... Nem dőlhet meg az emberek azon különbsége, mely magára a természetre van alapítva, melyet az Isten, mint a haladás és művelődés magvát oltott az emberekbe, mely a legtermészetesebb és legerősebb rugója a közművelődésnek és műveltségének, az által a haladásnak és közszabadságnak, mely egyedül képes az embert olyan áldozatokra buzdítani, melyek az emberi haladásra szükségesek, az az érzelem a nemzetiség érzelve, melynek lényeges alapja a nyelv, mely nem csak szerv az emberek szellemi ereje fejlődésében, hanem azon egyedül ótatónája, melven keresztül a közműveltség az emberek tömegébe áthat, — mindaddig pedig, míg a műveltség a tömegbe át nem hat, mindaddig lesz elnyomás, lesznek kasztok, a közszabadság üres szó lesz a sötétség és tévedések magányában...

Ha a természet nem a nemzetiségek útján akarta volna az embereket a tökéletesedés felé vezetni, nem teremtet volna különböző nyelveket s ezáltal különböző nemzeteket.

A természet nem kíván nyelvi egységet, hanem észbeli összhangot az eszmében és erkölcsi összhangot a törekvéseiben.

Valamint a fizikai világ gazdagságát a testek különféleségében, összhangját pedig a természeti törvények egységében mutatja; úgy az erkölcsi világ is a szellem gazdagságát a nyelvek különféleségében, összhangok pedig a humanitás magasabb eszméjében tünteti elő.

Egy állam sem szervezheti magát a mai korban, mint kizárólagos nemzeti állam, melyben az idegen ajkuakat emberi jogaikban meg lehet rövidíteni, melyben a polgári és politikai kötelességek a nemzetiség szerint osztályoztatnának és méremének.

A több nemzetiségű államnak kell, a több nemzetiségű állannál kell, hogy az minden nemzetiségek lellegét magán viselle, ha csak nem akarja, hogy a nemzetiségek elemeit feloldó elemekké tegye.

A nemzetek részei nem szűnnek meg a nemzet nevét viselni és mint nemzet létezni, ha a nemzet több államban is van felosztva.

Nem áll az, hogy egy államban csak egy politikai nemzet létezik.

Csak az erőszak és igazságtalanság alapján állhat elő az a helyzet, hogy egy rész a többieket legyőzötteknek tekintik s tagjainak egy részét a törvényhozásból s az államhatalom gyakorlásából kizárja.

Egyetlen politikai nemzet, egy politikai nemzetiség csak fikció olyan államban, mely több nemzetiségből áll.

Aki pedig azt akarja, hogy minden nemzet Magyarországon magyarnak neveztesse csak azért, mivel a magyar nemzet ezt az országot meghódította, amellyel pedig elfelejté, hogy azt minden nemzet védte és védi, az a középkori fegyverjog terére tér át.

A nemzetiségek nem keresnek semmiféle privilégiumot a polgári és politikai jogban, hanem csak az egyenlő jognak szolgáltatását azon a nyelveken, melyek nem szűntek meg létezni.

A nemzetiség nem joga az egyes embernek; a nemzetiség az egyenlő polgárok egy bizonyos sokaságának joga. Az egyeseknek joguk van nemzetiségüket elmozdítani, de nincs joguk azt megsemmisíteni, vagy attól elpártolni.

»A nyelv több, mint személyes érték, a nyelv az, mit egy nemzet a legbensőbbben birtokol; több az a politikai öntudatnál, több az a vallásnál is, s melyik értelmes kormány volna az, mely megsértene az egyéni, vallási és politikai öntudatot? A nyelv kérdése lelkiismereti kérdés, melybe senki sem avatkozhatik a nyelv tulajdonosán kívül.«

Ha minden nemzetiség megtalálja ebben az országban házikóját és erdőjét, melyből nemzetiségét és alkotmányos szabadságát védheti, akkor meg fog szilárdulni az a kötelék, mely őket a közös hazához köti.

Ez a szeretet erősebb lesz, ha mindenkinek az általános patriotizmus mellett saját partikuláris patriotizmusa is megmarad. Ellenben mi lesz akkor, ha szerb, román, szlovák, orosz idegennek fogja érezni magát saját tűzhelyén?

Azt kívánjuk, hogy a municipiumokban a többség nyelve legyen a hivatalos nyelv.

Mi csak azt kérjük, ami természetesen és igazságos; hogy a hivatalok azon nyelven működjenek, mely a lakosok többségének nyelve, mert a hivatalok a lakosok miatt vannak.

Nem a kormány és a hivatalnokok alkotják az államot, akikre nézve kényelmesebb lenne, ha egy nyelven dolgozhatnának.

Abban fekszik a nemzetiségi kérdés kezelésének machiavellizmusa és lezsuitizmusa, hogy egyfelől az európai közvélemény miatt bizonyos engedményeket kénytelenek elismerni, de másfelől a gyakorlatban mégis csak egy nyelvet tesznek uralkodóvá.

A célszerű igazgatás és igazságszolgáltatás követelménye nem a hivatalos nyelv egysége, hanem a hivatalnokok képessége, mely annál nagyobb, minél több nyelvet tudnak.

Mi nem akarunk, mi nem terjesztünk viszálykodást, de ha viszálykodásnak nevezetük saját nemzetiségünk politikai és kulturális téren való biztosításának követelése, akkor sem hagyhatunk fel a követeléssel, de önöknek hatalmukban áll a nemzetiségek kielégítésével ezen viszálykodásnak véget vetni.

Mi azt mondjuk: »Adjatok minden nemzetiségnek tűzhelyén municipiális nemzetiségi életet, az állami kapocs pedig tulnyomóan a ti kezetekben legyen.«

»Non si hodie sic, semper ita erit.«

SOMLYÓ ZOLTÁN: ADJATOK...

Adjatok utat a
jönnek!

Hilelt a kimondott
szónak!

Léleknek hűs
menedékét:
harc után adjatok
békét!

Adjatok utat a
válnak!
Erdőt dallos
madaraknak!

Gyógyszert nehéz
betegnek!
Hálát a magas
egeknek!

Adjatok munkát a
kéznek!
Friss gondolatot az
észnek!

Kenyereit a
Kőtörőnek!
Börtönt meg a
betörőnek!

Kopialóművészek alkonya

Az éhezőfenoménektől van megőrülve mindenki. Amióta a Jolly nevű kopialóvilágbanok negyvennégy napi kopialással százharmincezer márkát keresett, gombamódra elszaporodtak az éhezőművészek. Berlinben vagy hatan korgatják hetek óta a gyomrukat lepecsételt üvegszekrényben, ezek közül *keztől már negyvenhatodik napja kopial* és csak azért nem merik abbahagyni, mert félnek, hogy a három bécsi versenyző közül az egyik, a Nicky nevű, aki már szintén túl van a harmincadik napon, erőlyes vég-spirittal lehuzza őket és tulszárnyalja a rekordjukat. Egy nő versenyző is működik Berlinben, de ez még csak második hetében van, viszont nagyon ügyesen adminisztrálja magát: naponta plakátokon közöttet jelentést arról, hogy hogyan bírta a kopialást és milyen a kedélyállapota.

A látszólag nagy konjunktúra ellenére is hanyatlóban van a kopialóbainokok csillaga. Lipcsében ugyanis leplezték az egyik versenyzőt, hogy gondosan lepecsételt üvegekoporsójába — amelybe cigarettát, ásványvizet, könyveket és rádió-készüléket kívül mást nem szabad egy korrektt kopialóművésznek bevinnie — bevezettetett egy ügyesen elrejtett csövet, amelyen keresztül éjszakánként levezt és tejet szív be magának. A szélhámost becsukták, mire a német vidéki városokban hat kopialómester nyomban feladta a versenyt, nyilván mert féltek, hogy őket is hasonló baleset éri.

Halle-ban Jacki Jack törte össze huszonhárom napi »kopialás« után az üvegalitkát és mászott ki belőle azzal, hogy neki elég volt. Drezdában Harry Leut, aki harminchárom napja működött már, a harmincegyedik éjszakán megszökött, de a kasszát gondosan magával vitte. Chemnitzben Hilda nevű művész háromheti kopialását szakította félbe, mert idegesítette a lipcsi rendőrség eljárása. A hamburgi Horst pedig kopialása harmincadik napján szivgyengeség címén adta fel a küzdelmet.

A kopialóművészek a mattot azonban egy Willy nevű ellenkopialóművésztől fogják hamarosan bekapni, aki a Berliner Lokalanzeiger legutóbbi számában a következő apróhírdetést tette közzé:

Imprezáriót keres egy kopialóművész-svindler. Ajánlatok »Willy« jellegre Mosse hirdetőjébe.

Amikor ezt a hírdetést elolvastam, nyomban felkerestem Willy mestert, aki — mint Mosse-nél megtudtam — a Hotel Continental-ban lakik. Willy huszonhét-huszonnyolc éves sovány fiatalember, osztrák polgári foglalkozására nézve építési rajzoló. A bemutatkozásakor megemlíti, hogy van némi köze Jugoszláviához, mert sokáig élt Zagrebban.

— Ön kopialóművész? — kértem tőle.

— Nem — felelt büszkén — én kopialóművész-svindler vagyok.

— Hát az mi?

— Az olyan kopialóművész, aki abban különbözik a többiétől, hogy nyíltan beismeri, hogy csal.

— Szóval ön szerint valamennyi kopialóművész szélhámos?

— Igen.

Gondolkozik kissé, azután hozzáteszi: — Irja különben úgy, hogy tisztelet a kivételnek. Mert még bepöröl valamelyik rágalmaszást. Amelyik bepöröl, az lesz a kivétel.

A fiatalember elmondja azután, hogy a kopialóművészek valamennyien egy trükkkel dolgoznak, az ő megfigyelése szerint.

— A háború alatt — mondja — francia hadifogoly voltam és egy ízben éhségstrájkot rendeztünk társaimmal, mert lehetetlen volt a koszt és így akartuk kiereszkölni, hogy megjavítsák. Saját tapasztalatomból tudom, hogy mese az, mintha a kopialást hat hétig, vagy még annál is tovább ki lehetne bírni. A második hét végén félig hullák voltunk már, egy főhadnagyot kivéve, akiről hat napos éjjel-nappal tartó szakadatlan figyelés után kiderítettem, hogy csal és megállapodásunk ellenére mégis vesz táplálékot, igen szellemes módon, magához. Ennek a főhadnagy-nak módszerével dolgozik valamennyi éhezőművész. Én tökéletesítettem a módszerüket és ha legközelebb fellépek, három hónapra záratom be magamat az üvegszekrénybe, de persze nyilvánosan hirdetni fogom, hogy csalog.

— Gondolja, hogy lesz közönsége, ki-

váncsi lesz valaki arra, hogy egy család mennyi ideig ül az üvegekretrecben?

— Hogyne. Mert én százezer márkát tűzök ki annak, aki meg tudja mondani, hogy milyen módon veszem magamhoz a idplálékot. Sokkal nagyobb közönségem lesz, mint a »nemcsaló« éhezőknek, akiket ma már különben is unnak.

— És ha a többi éhezőművészek leleplezik a trükkjét?

— Nem ismerik. Én módosítottam az eljárásukat. Különböztettem roppant egyszerű, valósággal Kolumbusz tojása. Nem lehetetlen, hogy rájön valaki, de a szerencsés nyerő egészen biztosan nem lesz éhezőművész...

Willy diadalmasan mosolygott. Ha az éhezőművészek tudnák, hogy mire készül, vacogna a foguk az üvekskatulyában.

(s. k.)

A genfi fiaszkó és a turini kirándulás

Írta: dr. Sellmann Rezső

Azok az események, melyek ismét az érdeklődés központjává tették Mussolinét, bármennyire is öletszerűeknek és rapszodikusoknak látszanak, mégsem nélkülözik az összefüggést, mert szorosban bekapcsolódnak az általános világpolitikába, melynek éppen előtűnik kezdenek kibontakozni új körvonalai. Hogy azonban ezt megérthessük, pillantást kell vetnünk a legutóbbi külpolitikai eseményekre.

A Népszövetség genfi ülészaka teljes fiaszkóval végződött. Előrelátható volt, hogy a mód, ahogyan Németország belépését kezelik, kipatant a Népszövetségben dúló ellentéteket és imperialista intrikákat. Külsőleg az történt itt, hogy egy nem érdekelt tengerentúli állam, Brazília, delegátusával vétőt jelentett Németország állandó tanácsagsága ellen. De aki valamennyire is tájékozott a külpolitikában, rögtön láthatta, hogy emögött a vétő mögött igen mély ellentétek és messzeágazó intrikák lappanganak. Közélről nézve a dolog így fest: Chamberlain és Briand a felvételt már jó előre garantálták, azonban az igényjogosult Spanyolország és Lengyelország szintén kaptak hasonló ígéretet, jóllehet több felvételt a népszövetségi alkotmány módosítása nélkül ezidőszent eszközölni nem lehetett és így Chamberlain előrelátható, hogy a német felvétel nem fog sikerülni. Tovább vizsgálva a körülményeket, láttuk, hogy az Egyesült Államok nem fogadták el a meghívást, jóllehet a Népszövetség eszméje egyenesen Wilson gondolata volt, míg Mussolini képviseltette ugyan magát, de az év kezdetétől fogva egyenesen a Népszövetség szelleme ellen foglalt állást. Szovjetország azon a címen, hogy a svájci területen történt követgyilkosságot nem torolták meg, szintén távol tartotta magát, ugyanakkor azonban Worosiloff, a flotta- és légügyek népbiztosa igen energikus, mobilizálást sejtető beszédet mondott. A valóság az, hogy az egymást cáfoló szovjetdiplomataik ravasz beszédei mögött az angol-orosz ellentét nyilvánul meg egészen világosan. Ma az angol és orosz imperializmus az egész világra, de főleg Kelet-Ázsiára kiterjedő ellentétei lehetetlenné teszik a Genfben való együttműködést. Ugyanez okozta azt is, hogy míg Chamberlain őszintén akarta volna mandátumhoz juttatni Németországot, ezt mégsem tehetette, mert Lengyelország felvétele előnyösebb volna az angol politika számára nem önmagában véve, hanem kizárólag, mert a gazdasági szövetségben álló Német- és Oroszország közé ezáltal sikerült éket verni. Ezért kellett a német felvételt misztikus uton megkontaminálni. A módiát ennek máig se tudja senki. Első pillanatra úgy látszott, hogy az Egyesült Államok, majd hogy a spanyol szimpátia vezette Mello Francot, a brazilai megbízottat, azonban az a tény, hogy az összes délamerikai államok kivétel nélkül elleneztek a vétőt, illetőleg akik a jól robbanó intrikák mögött Mussolinét sejtik.

Az események igazolják ezt a feltevést. Még 1923-ban és a Ruhr-vidék

megszállásakor bizonyos tagadhatatlan németbarátság mutatkozott Mussolinénél. Ez év elejétől kezdve azonban a nyílt és leplezetlen imperializmus jegyében beszél a fascista diktátor. Februárban történt, hogy a trentinói német kisebbség ellen beszélt s azt hirdette, hogy az olasz trikolornak Innsbruckban kell lengeni és kevés idő múlva Nincsiés római utazása méltán keltette azt a hiedelmet, hogy az olasz-jugoszláv megegyezés elmélyült Ausztria rovására. Ha ez az északfelé irányuló imperialista expansió egyenes békebonthat és a locarnói szellem provokálása is, a másik lépése Mussolinének nem egészen fogatlan. Ez a másik lépés a tuniszi demonstráció. Tunisz az olasz állam legégyőbb sebé. Tuniszt 1880-ban a franciák szállták meg s ez mélyítette el a hármasszövetséget. Tunisz és Valona megszállását Crispi mindíg casus bellinek tekintette, mert ez a Földközi- és Adriai-tengerek birtokbavételét és az olasz külkereskedelm tönkretételét jelentette. Tuniszra való igénye Olaszországnak nem csupán fascista igény. Az olasz tulajpese-dés és az ezzel járó kolonizálás mulhatatlanul szükségessé teszik a sikertelen kísérletek: Erythrea, sőt Tripolisz után, hogy a tengerentúli kivándorlást a közvetlen szomszédságban levő egyetlen alkalmas gyarmattal pótolja. Tripolisz a kolonizálásra alkalmatlannak bizonyult, mert intenzív mezőgazdálkodásra a legnagyobb tökébefektetés mellett sem használható a földje. Ezért volt az, hogy Tripolisz elfoglalásakor mindössze harmincezer kivándorló jelentkezett. Ellenben Tuniszban ősi olasz lakosság él, amelynek száma jelenleg százharmincezer, a franciáké csupán negyvenezer. A tengerentúli irányuló kivándorlás az egységes olasz állam születése óta állandóan emelkedőben van. Az Egyesült Államokban, Braziliában és Argentínában egyenként két és félmillió olasz él s ez a közel nyilcmillió olasz teljesen elveszett az anyaországra nézve, úgy hogy a következő generáció már az olasz nyelvet sem használja. Mussolini tehát semmiesetre sem egyoldalú fascista ideológiát követ, ha ennek megakadályozására Tuniszra tart igényt, mert ez minden olasznak és minden olasz kormánynak csendes törekvése volt s a háború legnagyobb csalódása éppen az volt, hogy óriási és szokatlanul önzetlen áldozatok után mégsem sikerült azt megkapnia. Mussolinénél a hiba csupán abban van, hogy az egész világpolitikát fel akarja borítani. Ő kétségkívül a régi római impériumról álmodozik s ezért a görög diktátorral egyezkedik, hogy Szmirnát és a Dodekanesos egy részét megszerzhessék. Ez viszont Kemál Törökországot provokálja, amelynek ázsiai határkérdései — Irák! — még nincsenek elintézve s amelyet az angol külpolitikának egészen szokatlanul keztyés kézzel kell kezelnie, tekintettel az ázsiai mohamedánusokra és — last but not least — a vele titkos katonai szövetségben levő Szovjetország birodalom napról-napra szűkítő hatalmára.

Színházi kistükör

Shaw és a kintornás — Pirandello zekéje — Régimodi művészet Szovjet-Oroszországban

Bernard Shaw tudvalóleg mint zenekritikus kezdte pályafutását. Akkoriban az angol színházak a szabadjeggyel bőkezűen bántak, a sajtó munkása mindenkor bemehetett bármelyik előadásra, akár jegy nélkül is, csak ki kellett mondania a varázsszót:

— Sajtó.

Shaw egy napon elment hazáról, találkozott egy kintornással, ki buzzgón nyckergette szomorú hangszerét az utcán jobbajával, míg balját a zenekritikus felé tartotta, egy kis tiszteletdíjat kérve, a műélvezetért.

A zenekritikus azonban feléje se nézett a néma kéregetőnek mikor elment mellette, csak annyit mormolt:

— Sajtó.

Erre a kintornás így válaszolt:

— Sajtó? Rendben van. Akkor nincs előadás, — és nem verlkizett tovább.

*

Pirandello új zekét hord, melyet maga eszelt ki: Ime az irodalomtörténeti zeké pontos leírása: borostyánzöld sokgombos, nyakig ér, kihajtott gallérja van, a régimodi zekéhez hasonlít s csokros nyakkendő való hozzá.

Annak előtte széles karimájú művészi kalapot viselt. Pár év óta azonban sutba dobta ezeket a kalapokat, ő is nemzalkalapot hord, mint a többi halandó, Most zekéje jelzi művészi szeszélyét.

Minthogy Pirandello a drámaírodalomban és a divatban is nagy egyéniség, az ifjú olaszok ép úgy utánozzák zekéjét, mint a drámaít.

*

Mikor kitört a vörös orosz forradalom, a népbiztos megkérdezte egy csomó fiatal óriástól, hogy mi legyen az új orosz festészet iránya.

— Természetes — válaszolták — a művészetnek is karöltve kell haladnia a forradalmi politikával.

Szovjet-Oroszországban előnyt is biztosítottak a szélső bal szárnynak és majdnem minden helyet a dadaisták, futuristák, s egyéb isták foglaltak el, majdnem minden muzeumot az ő képeik töltötték meg.

Öt év múltán azonban a szovjet kijelenti, hogy a nép semmit sem ért a modern művészethez, nem hajlandó tovább pénzzel támogatni.

Lunaccsarszki népbiztos így nyilatkozik:

— Többre becsülöm a naturalizmust, a szimbolizmust és vissza kell térnünk az 1860-80-beli realizmushoz.

Oroszország tehát vissza felé ballag; művészi tekintetben maradibb, mint bármely más ország.

Tavaszi nap

Napfény, te vagy a nagy varázsló! Fényedben minden szines, parázsló.

Amikor így, tavasztdjon kísérsz, emberi, állatot felgyújtasz, szíven ütöz.

Tüzedben a kavics is csupa márvány. Felhők helyére borul a szivárvány.

S az üvegcserepek, színén a pornak drága is ritka gyémántként ragyognak.

Szirmokkal dli a sok fa behavazva. Boldog derítvel néződi a gazda.

Mosoly völdzik minden, minden arcon. Sűrög-forog a lény körül az asszony.

Vidáman lónek húszeres ebédek. Gyerek kacag. Sietnek a csetédek.

S a kutyá mindent érzi, bölcsen tudja: ha köldös jó is, ma meg sem ugatja.

1926. március hó

Somlyó Zoltán

Éjféle sóhaj

— Oszt az adó! is.
— De meg az, hogy százfajta politikával rángassák szét a népet. Akár a rossz sasok a dögöt.
— Azok is vagyunk má aszondom.

— Urak dóga.
— De mondta is a Pista bácsi vagy harmincnek előtte. Hogy aszongya: meglássátok ötven év se kell, oszt minden sarkon két kocsmá nézi egymást. Mint a farkasok. Bót is akár a szemét, annyí lesz. Három irodán nyuzik meg az embört mire az üvé lősz a malac, akit megvőtt. De ugyan a felő járunk ma.

— A sarkon pedig... minden inci-finci szögletnél rendőr strázsál. Lopás? Ugy se fogi meg a tolvajt. Nem is tudja, hogy néz ki.

— Oszt ha az ember arra hajt, mint én is a multkor, hát kinyuccsa a kezit oszt mutatja, hogy erre. Hé-szen csak tudom möre akarok. Nem köll oda policáj. Ezér se kék, hogy éj-nap ott meredőzzön valaki egyhelyt!

— Mink fizessük, hogy mutogassanak!

Nevetnek. A kövér kis folyó arannyal öntözött rőzsét cipel a vállán. Savanykás sárgadinnyekarérj a hold. Hol mosolyog, hol meg elszontyolodik egy pillanatra. A barna síheder fölönkököl egy hideg fűszalat rácsál unalomból. Azt az ijedt fehér csillagot nézi. Távolcskán a tűz bokrájából. Az öregek szavából egy-kettő botlik csak a szívébe. Az is fölgrük, elszalad. Csak a felét kapja el mindnek, az mintha ott maradna. Mint a löporvillanás után a füstszag. Egyszerű ceremóniás szavak. El kell mondani őket és meg kell hallgatni. Szokás. De nincs bennük semmi serkentő. Ugyan hogy is volna, ha másképp fordulna valami!...

A csillag szinte ropog, úgy ég. A bőre hallja és érzi. Süt. És sir, mint egy nagy tiszta szem. A Boris eleven friss szemecskéje. Fura egy teremtés a Boris, a száján szinte énekel a pirosság. Nyers fehér combjai közt talán a tavasz születik. Sikongva, nevetve. Nagyon szereti a nótákat is. Majd holnap kiveri neki a cíterán azt a különös nótát, ami egy hét óta motoszkál a fülében. Az egyik tamburástól hallotta vasárnap a városban. Olyan sefüle-sefarka, mintha visszajáról olvasna el az ember valamit, de Boris nevetni fog, ha meghallja.

A hold az élire ágaskodik. Muzsikál. A vízre veri a tükörtancát. Akár egy fényes hajú asszony hajladozna bolond, ijedt szemekkel. A szoknyája is föllibeg olykor a vizen. Csillag, korom keríti a partot. Az ember nézi, mint a csudát.

— Szép éccaka van.
— Szép.
— Oszt olyan csöndes.
— No majd megsegít az Isten.
— Az Isten?... Vaj megsegít-e?
Az is az urak pártján van mindig.
— Maj csak megsegít. A szegény embert is köll, hogy megsegítse.
— Hát csak megsegít.
— De meg az új párt is, azt hiszöm, a néphűm huz.
— No abbul aligha lősz valami. Egyesülni köll. azt egyetérteni. A baj az, hogy nem egyesülünk.
— Meg az, hogy a fődeket ojan keservesen osztik.
— A drágaságot vennék le először. A többi gyünne magától.
— Az adót...

A csillag már nem süt. Kialudt a sárás. Valahol ezüstfuralva játszik magától, onnan csoroghatnak a muzsikáló sugarak. Meg az a cse-

des puha sötétség. Vajon a Boris alszik-e? Vagy hallgatja annak a nyápic Jósának a mesélgetését? Biztosabb, hogy alszik. A tanyán az eresz alatt. Kesernyész szájjal, feje alá tett fehér vastag karokkal. Ha fölébredne, selyemcukorra gondolna vagy csókra. Jó volna odaosonni. Szájába csusztatni a cukrot.

A csókot is...

Néha mintha nyöszörögne valami és a tűzben potyogva kettétörök egy erős parázs. Éjfékor meleg sóhaj suhog errefelé az erdőből. Vagy annak is csak az árnyéka. A tűz fölött porrá szakad, pernyéje lassan hulldogál a földre, mint a fekete hó.
Berényi János

A magzat

Irtó: Szini Gyula

A drágaköves gyűrűk, amelyek Oktáv ujjain sziporkáztak, valami hanyag, keleties jellemvonást adtak külsejének.

Az emberek, akik körülötte a kávéházban ültek és ismerték romlottsága hírét, kíváncsian nézegették tetőtől-talpig. Pillantásuk az arcáról egyenesen az ujjaira esett, amelyek kísértetiesen fehérek, puhák, pókszerűek voltak és alig láthatóan reszkettek.

Egy kis gyermeknek — aki mintegy négy éves lehetett és nagy, kíváncsi szemét nem akarta róla levenni — Oktáv arany pénzdarabot nyomott a kezébe. Az apróság — akibe már beleesett a pénzért sok mindent lehet kapni — vitte a tallért egyenesen az édesanyjához.

Az anyja a szomszéd asztalnál ült egy csomó más nő társaságában, akik a kávéháznak azt a zugát valóságos gyermekszobának alakították át.

Zajoson kifújták kis gyermekeik orrát vagy anyásan megpaskolták a kacsókat, ha piszkos dologhoz nyultak. Vagy négy-öt anya terpeszkedett ott el családiasan, lustán. Lomhán beszélgettek egymásközt a háztartás apró-cseprő dolgairól. Leplezetlenül hangosan megdorgálták. Néha felkelt egyik vagy másik anya és nagy robajjal, feltűnő sietséggel szaladt ki kis gyermekével, mintha csak otthon volna.

Amikor a kisgyermek, akit Oktáv megajándékozott, átadta az anyjának az aranypénzt, a fiatal asszony elpirult.

A gyermek valamit sugott neki és az anyja zavartan Oktávra nézett, aztán hangosan, hogy mindenki hallotta, így szólt a kis fiához:

— Vidd vissza a bácsinak a pénzt. Alighanem tévedésből adta neked az aranyat.

A gyermek meglehetősen savanyu arccal vitte vissza Oktávnak a pénzt.

— Tedd csak el, fiam — szólt Oktáv hangosan, hogy a gyermek anyja is meghallja — tedd a perselyedbe és adjon az Isten neked százezer anyit, hogy mire megnősz, gazdag ember legyél.

Erre visszaküldte a gyermeket és úgy tett, mintha újságolvasásba merülne.

A szomszédasztalnál az asszonyok között valóságos pánik támadt. Összedugták a fejüket, suttogtak, szemmel láthatólag tanácskoztak, amit Oktáv megfigyelt újságolvasás közben.

Tudta előre, hogy mi lesz a tanácskozás eredménye. Hiszen anyák ültek együtt, akikben az önzés hihetetlenül ki van fejlődve és akiknek a formai lelkiismeretét teljesen megnyugtatta az Isten nevének emlegetésével. Egyszerre csak hallotta Oktáv a határozatukat:

— Eredj Bandi a bácsihoz és mondj szépen, hangosan: «Köszönöm, bácsi...»

Kis idő múlva egy férfi érkezett az asszonyok táborába. Oktáv felé is köszönt. Valahonnan ismerhette, bár Oktáv egyáltalán nem emlékezett az arcára. Az anyák rögtön rácsaptak, hogy megtudják tőle, ki az, aki a gyermeknek aranyat adott.

Ugy látszik, Oktávnak a neve is elég volt arra, hogy kíváncsi borzongással nézzenek feléje. Nagy festő néhány vonással meg tudná rajzolni azokat az elképedt arcokat, tágranyított szemeket, amint Oktáv arcába tekintettek, mint mint egy idegen világba, a bűn sápadt, abszintzöld, ametisztzsejű maszkjába, amely vonzza őket, mint minden félig ismeretlen dolog.

És ezek alatt a pillantások alatt Oktáv úgy érezte magát, mint akit egészen befödnek jótékony titkok.

Ha ezek az asszonyok tudták volna, hogy gondolatban Oktáv a legjobb csa-

ládapa, a legkitűnőbb férj, a legmegrögzöttebb nyárspolgár. Mindez már nem lehetett és nem is volt soha. Épp azért izgatta mindez, mert a csendes örömeiket nem izlette még meg soha. Épp oly idegenül nézett rájuk, mint ezek az asszonyok az ő bűnös maszkjára.

Az az asszony, akinek a gyermekét Oktáv az arannyal megajándékozta, nem tudta levenni a szemét az Oktáv gyűrűiről.

Egyike volt azoknak a nőknek, akiket «hisztérikáknak» neveznek az emberek és akiket régi nyárspolgári recepte szerint korán férjhez szoktak adni, mielőtt még meg volna a »bai.«

Gondolták, hogy majd meggyógyul a férje oldalán. Azt hitték, idővel hozzátörődik hitese urához. És időről-időre csakugyan magzatokat adott, amik még születésük előtt gyorsan elpusztultak és csak egy maradt meg belőlük.

Egy négyéves, tőpörödött arcú kis fiúcska, aki csodálatos szívóssággal ragaszkodott az élethez és küzdött az angolkórral és egyéb gyermekreimmel. A kis fiú olthatatlan étvágyal szopogatta a szomszéd asztalnál egy citromos fagyaltot.

Az anyja eladdig a többi asszony közt csendesen, némán ült, mintha kőrözdne jó tejelő tehén módjára. Hallgatása csak most tűnt fel Oktávnak, amikor a szeme áruló tolvajfényvel, leplezetlen büszkösággal sütött az Oktávra.

Egy zöld szikra, egy titkos kérdés és üzenet kigyózott feléje a nő szeméből, aki farkas volt a bárányok közt, hetaira az anyák sorában.

És nem csodálkozott egy csöppet sem, amikor ennek az asszonynak a férje — aki az imént érkezett meg — egyszerre csak feléje közeledett.

Oktáv merő kíváncsiságból felbátorította arra, hogy melléje üljön.

— Bocsásson meg — szólt hozzá — hogy a köszöntését az imént alig fogadtam. Szórakozott voltam.

Az ember boldogan ült Oktáv mellett és látszott rajta, hogy mennyire figyelt az Oktávval való ismeretségét. Közömbös szavakat mondott, amikre Oktáv alig figyelt. Várt arra, amit el nem mondhatott. És el is hangzott:

— Gyönyörű lakásom van — szólt a férj. Magam butoroztam be. Szerencsétlenül meg egyszerű látogatásával. A feleségem is szívesen fogja látni.

— Eljövök — mondta Oktáv röviden és a férj csaknem leszédült a kitüntéstől. Mindjárt el is vitte a hírt az asszonyok közé, hogy Oktáv megígérte, hogy oklevélül meglátogatja.

Ezalatt Oktáv a gyermek anyját figyelte és eltűnődött.

— Mit akarhat ez az asszony tőlem? Nyilván a kis nyomorék magzatjára gondol, akinek egy gazdag ember barátsága semmiestre sem árthat. Azonkívül egész eltemetett szenvedélye, parázs hisztériája hirtelen lobbot vetett, feltámadt és felém süvít, mint egy ágyugolyó, vagy mint egy óriási, égő, sziporkázó seb.

Oktáv megjött tőle... Ez az asszony még le fogja leplezni. Hogy benne, a bűnök és romlások emberében még magja sincs annak a pokoli, boszorkányi lángnak, amely néha tejszagú gyermekszobák és kandallós békés házi tűzhegyek mellett lappangó mohósággal ég.

Oktáv fölkel az asztaltól... Menekült.

Oktáv mégis elment a találkozóra. Tavasz délelőtt volt és kikereszték azt a szigeteket, amely a legtávolabb van a fővárostól és ahol ismerősökkel és kék-mekkel alig találkozhattak.

Az asszony magával hozta a gyermekét, aki nélkül nem szabadulhatott volna hazulról. Bocsánatot kért Oktávtól, hogy másként nem tehetett, de azért ő maga is érezte, hogy könnyen nevetéssé válhatott volna. Találkára nem szokás gyermekét elvinni.

Oktáv meg volt lepve, de korántsem bosszankodott. Ha az asszony egyedül jön, akkor Oktáv talán a lehető leghamarabb lerázta volna a nyakáról ezt a könnyű olcsó kalandot.

De így kíváncsivá lett, hogy mennyire tud anyja lenni ez az asszony, aki kelleetlen-kénytelen házasságból való magzatát cipeli magával. Kezdt érdeklődni eziránt a nő iránt, akit már az első öt percben keresztnevéen Krisztinának szólított anélkül, hogy ezért rendreutasították volna.

Leheveredtek a földre és nézték, hogyan folyik a lábuk alatt a Duna. Az asszony keveset beszélt. Minden érzése és cselekvő képessége a szemébe gyűlt. Valahányszor Oktáv csak megérintette, összereszt és hideg-meleg egyszerre futott át a hátán.

A gyermek, csöndes, limfatikus cse-nevés apróság, kavicscsal látszott és gépiesen a vízbe dobott kis köveket anélkül, hogy valami nagyon gyönyörködött volna játékában.

Krisztina szeme lábban égett, az ajka forró vágyaktól kicserepesedett és se szó, se beszéd, ráborult Oktáv vállára.

Aztán hirtelen fölkel. Természetesen Oktáv is vele. Oktáv átfogta a csipőjét és hátrált. Krisztina gépiesen követte. Eltűntek egy fa mögött, aztán egy másik fa mögött és így egyre beljebb a fák sűrűjébe.

Keresték a helyet, ahol lélek sem jár. Az asszony félig örülten, eszeveszetten, a férfi pedig hidegen és kegyetlenül, mint egy gyilkos vagy orvos.

Az asszony csak kísérleti nyúl volt a karai között.

— Meddig? — kérdezte magában Oktáv. — Meddig mer ez az asszony velem elmenni?...

Egyszerre éles gyermekiköltés hallatszott és nyomban loccsanás, mint mikor valami a vízbe zuhan.

Oktáv meghallotta a sikoltást. Megállt. Mélyen az asszony szemébe nézett.

Az asszony visszanézett Oktávra, a haldoklók és öriöngők pillantásával és nem felelt egy szót sem.

Oktáv visszajött a Krisztina vér-szomjas tekintetétől.

— Hallotta? — kérdezte tőle. — Valami a vízbe zuhant. Talán csak nem a gyerek?

És az asszony lesütötte a szeme pilláját.

— Nem félti a gyereke életét? faggatta Oktáv.

És Krisztina tompán, dermedten, vacogó foggal felelt.

— Kérem, nézze meg...

Oktáv visszament a partra. A gyermek ott ült a víz szélén és épp oly kedv nélkül, értelem nélkül látszódott, mint az előbb.

Oktávnak kő esett le a szívéből.

— Kelj föl, pubi — szólt hozzá.

ASPIRIN
0,5

Ez Bayer

Aspirin
tablettáinak

Figyeljünk a kék-fehér-piros védjegyre!

Tárgyalás — bünjelekkel

A törvényszéki riporter álma

Átvirrasztott éjszaka után fáradtan és álmosan indultam riportra a törvényszékre. Titokban reménykedtem, hogy hátha nem tartanak tárgyalást és én ahelyett aludhatok pár óracska. Anál nagyobb volt a bosszúságom, amikor benyitva a főtárgyalási terembe, tömve találtam emberekkel.

— No, szépen vagyunk — szóltam egyik kollégámnak.

— Miért?
— Tetszik tudni, kedves keltega, én ma nem munkára, hanem alvásra rendezkedtem be, amíg itt, mint a mellékelt ábra mutatja, alapos kilátások vannak több órák unalmas tárgyalásra.

Közben a tömegem átveregedve odaértünk az újságírói asztalhoz és — bár nagyon nehéz szívvel és nagyon álmosan — hozzáfogtam a munkához.

A tárgyalásvezető éppen a terjedelmes vádiratot olvasta fel, amelyből kiderült, hogy a bünügynök hat vádlottja van, akik egy falusi bál egész közönységet kivetkék a korcsmából. A sikeres hadított keresztülvétel szokás szerint bicskák, botokkal és széklábakkal történt és számos könnyű és súlyos sebesülést eredményezett.

A hosszú és meglehetősen szürke vádirat véget érni nem akaró felolvasása közben mindjobban éreztem, hogy itt ma nagy bajok lesznek: menthetetlenül elaluszom a nyílt tárgyaláson. Próbáltam úgy védekezni az elalvás ellen, hogy ujjaimmal zongoráztam az asztalon. Ilyen módon átzongoráztam a vádirat felolvasását, valamint a vádlottak személyi adatainak felvételét. Amikor megkezdődött a vádlottak kihallgatása és elkezdtek monoton, halk, zsongó hangon elreccsíteni a már olyan jól ismeret mondókáikat, hogy »Kérem, én teljesen részeg voltam, szidalmaztak, megtámadtak, nem tudom, mi történt...« — akkor már biztosra vettem, hogy itt alvász lesz. A harmadik vádlottig vitézül álltam a sarat és leküzdöttem az egyre erősebben föllépő álmoságot, de a negyedik vádlottnál már mélyen aludtam, úgy ahogy az asztalnál ültem: zongorázó ujjakkal, könyökömre hajtott fejjel... Aludtam és álmodtam...

Tárgyalás bünjelekkel

Álmodban egy alacsony, ablaktalan teremben találtam magamat. Ajtó nem volt sehhol. Négy zárt fal, minden kizárta nélkül.

Egyszerre különös sístérgés hallatszot és ugyanabban a percben megjelent egy villogó pengéjű tör, mintha rejtett súlyszövből ugrott volna elő. A tör pengéjének hegyén vér...

A hang: Mi a bünöd?

A tör: Egy ember szívét szurtam át... Mély csend, majd utabb sístérgő zaj és utána egy fanyelű, közönséges bicska gurult be a terembe. Széles, ormótlan piszkos pengéje csupa vér.

A hang: Mi a te bünöd?

A bicska: Megölttem egy embert...

Véres hullák árnyéka suhan végig a sötét falakon, majd hangos csattogással tömegesen gurulnak be a terembe bicskák, kések, vasdarabok, mind véres...

A hang: A ti bünötök? ...

A bicskák kara: Emberölés!

Most erős dobbanás hallatszot és egy két és fél méter hosszúságú vastag dorong robogott elő. A mezőn egyetlen sújtással agyonvágott egy embert...

A dorong után ugrándozva jötték botok, majd törnyaku borosüvegek, poharak, szódásflaskók. A díszes sor bezárták háromlábos bicgő, megsántult székek...

A bicskák egymásnak mennek

Amikor a fantasztikus bevonulás véget ért, fojtogató csend lett a teremben. Egyszerre dumáló, rekedt, mély hangon megszólalt az egyik fanyelű bicska:

— Szeretném tudni, hogy mi az ördögnek hoztak minket ide?

— Ne lármázzon kend, nincsen korcsmában — sziszegte a finom pengéjű tör.

— Fogja be a száját — mordult vissza a bicska. — Mit parancsoltat itt? Maga éppen olyan közönséges gyilkos, mint jómagam...

— Goromba paraszt — sziszegte a tör.

— Hallja törurfi, ne parasztoszon itt, mert csunyan megjárhatja — mordult fel egy nagy szurókés.

— Nem félek maguktól mindnyájától, szószátyár bicskacsöcselék!...

A csöcselék szóra egyszerre megcsörrentek a tömegben álló bicskák, szurókésék és rohamra indultak:

— Micsoda? Csöcselék?... — zúgták egyszerre valamennyien.

— No, nézzük hát, ki a legény a csárdában, törurfi — és már mentek is neki a keményen helytálló, villogó törnek.

Ebben a pillanatban dörgő hangon zúgott fel a dorong.

— Csend! Jönnék a vádlottak.

A vádlottak

Három barna színű, széles hasú, szűk nyaku kulacs kullgott be a terembe. A kulacsok terjedelmes hasán fehér cédula ékeskedett, amelyen nagy ákombákom betűkkel rá volt írva, hogy milyen börtönjüket képviselnek.

Az első: *Rizling*. A második: *Mézes*. A harmadik: *Vinkó*.

A »vádlottak« egymás mellett megállottak a terem közepén, míg a dorong mögöttük állott őrségnek.

A bicskák, botok és egyéb »jelenvoltak« csendben figyelték, hogy mi fog történni!

A tárgyalás

A hang: Ismeritek a vádat, amivel terhelve vagytok. Ti vagytok a bünös mámor okozói, amely embervért ont és emberéletet olt ki. Mit tudtok felhozni védelmetekre?

A Rizling: Ismeretes előttem a vád. Tudom, hogy ha az emberek valami nevezetesebb gyalázatosságot követnek el, rendszeren azzal állanak elő, hogy mi vagyunk a bünösök: a bor, a szesz, míg ők olyan ártatlanok, mint a ma született bárány.

A bicska: Szép kis ártatlan báránykák...

Egy görbebot: Ismerem ezeket a báránykákat...

A dorong: Csend, mert ütök.

A Rizling (folytatja): Igen örvendek, hogy végre idehoztak bennünket. Most legalább tisztázzuk egyszer a kérdést, hogy ki hát a bünös: az emberek vagy a szesz?

A bünjelek (kórusban): Csakis az emberek. Éljen a szesz!

A Rizling: Ünnepelesen kijelentem, hogy a bornak valóban az a hivatása, hogy mámorba ringassa az embereket, de nem romboló, pusztító, erőszakoskodó mámorba, hanem édes mámorba, bufeleítésbe, virágos kedvbe, csókos szerelembe, táncba és vidám dalolásba!

A hang: Ez mind nagyon szépen van mondva, de védekezésnek annyi, mint a semmi. Üres frazisek és ha más előadni valója nincs...

A Rizling: Van. Egy háziáldás van. Azt mondja: »Bort, buzát, békességet!« Ha mi annyira veszedelmes bünszerzők lennénk, mint az emberek ránk fogják, bizonyosan nem foglalnának bennünket háziáldásokba. Nohát,

A hang: Háziáldások idézésével nem bizonyíthatják be ártatlanságukat. Ha ennél egyebet nem tud felhozni...

A Rizling: Tudok. Egy versikét tudok: »Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang b'eib: ein Narr sein Lebelang...«

A hang: Elég! Azt hiszi maga, hogy versikék deklamálásával menekülhetnek a büntetéstől? Mást mondjon!

A Rizling: Kérem, egy híres bordal azt mondja: »Igyál, igyál, igyál, a világ örökké úgy sem áll. Eloszlik, mint a buborék és marad, mint a pusztá lég. Igyál, igyál, igyál.«

A bicskák és a többi jelenvoltak kórusban zengik:

— Igyál, igyál, igyál!

A dorong: Miféle pokoli dalárda ez itt? Egy mukkanást se akarok hallani, mert ütök.

Egy törött szék: Ez a dorong mindig üt, mint a bolondóra.

A dorong (fenyegetően): Mi? Ki mondja ezt?

(Senki se jelenik meg.)

A dorong: Rizling, beszélj tovább.

Rizling: Kérem, ha mindaz nem számomra, amit eddig mondtam, hát akkor

még csak egy klasszikus mondást idézek: In vino veritas! Ez mindent megmagyaráz.

A hang: Semmit se magyaráz meg. Borközl állapotban is dörögtek már el szépszámu hazugságok. Ha más előadni valója nincs...

A Rizling (végső kétségbeesésében): Hát kérem... van. Egy világhírű íróm van még tartalékban.

A hang: Ki az az író?

A Rizling: Anatol France.

A hang: Mit akar maga Anatol France-től?

A Rizling: Védelmet. Ez a jeles férfiú írt egy kiváló regényt, amelynek a címe: Az Istenek szomjaznak. Az Istenek, ha szomjaznak, akkor bizonyára nem vízzel van szó...

A hang: Vigyázzon a szavaira!

A Rizling: Távol van tőlem a gyanúsítás, de a víz nem Isteneknek való

ital, hanem legalább is Nektár!

A hang: Nem engedem, hogy folytassa. Ha ennél jobbat nem tud...

A Rizling: Ennél jobbat már igazán nem tudok, de mielőtt itélkeznek felettem, szeretnék kérdezni valamit, ha szabad.

A hang: Tessék!

A Rizling: Amikor az emberek ittas állapotban vannak, ölik egymást, viszont, amikor felhörpintik a bort, akkor azt mondják: Iszom az egészségedre. Isten éltessen sokáig! Előbb éltetlek, azután agyonütik egymást! Kérem: így van vagy nincs így?

Ebben a pillanatban éreztem, hogy valaki erősen ráz és a fülemben sugja:

— Ne aludjon! Alljon fel azonnal. Itéletet hirdetnek...

*

Vége volt a szép álmomnak!

—rth.

ORVOSI DOLGOK

Idegen testek a légcsőben, vagy a nyelőcsőben

A Bácsmegeyi Napló néhány nappal ezelőtt rövidke hírt közölt: Egy vajdasági uriaszony alvás közben lenyelte műfogsort, amely megakadt a nyelőcsőben, úgy, hogy az asszonyon súlyos műtétet kellett elvégezni. A műtét nem sikerült; a szerencsétlen asszony kiszendetett. Ez a tizsoros újsághír készített minket arra, hogy egy kis lementetést adjunk oly különféle tárgyak sorsáról, amelyek valamilyen okból megakadtak a nyelőcsőben, vagy pedig cigányuttra jutottak és ahelyett, hogy egy erőszakos köhögés következtében kikerültek volna a szervezetből, a gégebe és onnan tovább a hörgőkbe szívódtak be.

Ezek a tárgyak nem mindig érdemlik ki az »idegen« jelzőt, mert hát egy műfogsort, vagy pl. egy falat húst nem nagyon lehet idegennek nevezni, de az ilyeneken kívül akad közöttük mindenféle más is: pénzdarab, gomb, halszálka, csont, szeg, ceruza, biztostű, fűtyülő. E sorok írója harmadéve egy becsel asszonykának a bal tüdőhöz vezető hörgőből egy kis porcellánbábát vett ki egy csepp vér kiontása nélkül.

Lássuk csak, miért is akadnak meg egyes tárgyak a nyelőcsőben, mikor köztudomású, hogy máskor meg minden fennakadás nélkül a gyomorba és onnan tovább jutnak? Ennek az oka legtöbbször az, hogy a lenyelt tárgy kemény, hegyes vagy élesszélű és a hegyével vagy az élével beleakad a nyálkahártyába. Az ilyen fennakadás éles fájdalmat vált ki, ami ellen a nyelőcső görcsös összehúzódással védekezik, nehogy a beléje furódott éles csues hosszabban felhasítsa. A másik leggyakoribb ok az, hogy a lenyelt tárgy nagyobb átmérőjű, mint a nyelőcső a legszűkebb helyén. Legtöbbször evés közben szokott az ilyen fennakadás megtörténni, gyermekeknek játékközben. Előfordul munka közben kárptosoknál, cipészeknél, hogy a szájukban tartott szöveget hirtelen lenyelik.

A lenyelt tárgyak a nyelőcsőben különbözően viselkednek. A nagy tértogatnak a nyelést teljesen lehetetlenné tehetik, de ha nem kemények, nagy fájdalmakat ritkán okoznak, inkább az éhség, vagy méginkább a szomjuság kergeti a betegeket az orvoshoz. Ezeknél megtörténhetik, hogy a szervezet melegeben rothadás következtében annyira megpuhulnak, hogy végre maguktól is elhagyják helyüket és a gyomorba jutnak. Ez csak szerencsés kivétel. Sima kemény dolgok, pénzdarabok, gombok, ha nem tulságos nagyok, hónapokig is bent maradhatnak, anélkül, hogy a nyelőcső falát beteggé tennék. Előfordul többször, hogy a beteg nem is tud a lenyelt tárgyról, csak a látogatók ok nélkül felhívott nyelési zavarok miatt megeített Röntgenvizsgálattal, vagy a nyelőcső vizsgálata alkalmával derül ki

a baj oka: az idegen test. Annál súlyosabb következményekkel járnak a hegyes vagy éles dolgok. Ezek hamar belefuródnak a nyelőcső falába vagy az állandó nyomás következtében kicsebesítik a nyálkahártyát. Néha már pár óra alatt rendkívül súlyos gennyedések, mellüregbeli gyulladások lépnek fel, amelyek akkor is lehetetlenné teszik a beteg megmentését, ha a bajt okozó tárgyat sikerül is eltávolítani. E sorok írójának volt alkalma egy részeg csendőrt észlelnie, aki részegségében lenyelte éles kámpóban végződő fogsort, amely a főverőér magasságában akadt meg. Még mielőtt a szerencsétlen kialudta volna mámorát, a hatalmasan lüktető főverőér átfürészlődött és csak a boncolás mutatta meg a halál és az azt megelőző vérhányás okát.

Valamivel ritkábbak, de nem kevésbé veszedelmesek a légcsőbe jutott idegen testek. Ezek, ha elég nagyok, rögtönli fulladást okoznak, különben pedig csak egy kisebb-nagyobb tüdőle-benyhez vezető hörgőt zárnak el. Az eldugult hörgő mögött fekvő tüdőle-beny majdnem kivétel nélkül gyulladással kerül, ami a helyzetet nagyon nagy mértékben súlyosbíthatja. Termézetesen itt is sok függ a belehelt tárgy alakjától és anyagjától. Félelmes hírességre emelkedtek itt az oly testek, amelyek a tüdő meleg és nedves környezetében megduzzadnak és megpuhulnak. E tárgyak közül a legveszedelmesebb a babszem, mert ez néhány óra alatt megduzzad és erősen szorul a hörgő falához, ugyanakkor a bekövetkező megpuhulás lehetetlenné teszi a babszem egészben való kivételét. Az ilyen szerencsétlenül járt betegek megmentésénél a főelv az, hogy a baj okozója ugyanazon az uton kell eltávolítani, amelyen a szervezetbe került. Semmiképpen sem szabad például a lenyelt testet, mint már az szokás, kenyérvéssel a gyomorba juttatni, vagy pedig a lemakadt falatot szondával, vagy más műszerrel vaktában a gyomorba lökni. Mi sem valószínűbb, mint hogy mondjuk a megakadt hegyes csont az ily kísérletek következtében a nyálkahártyát átfurja a mellüregbe jut, és ott helyrehozhatatlan károkat okoz.

Még rövid tizenöt évvel ezelőtt nagyon tehetetlenül állottunk az ilyen esetekkel szemben, mert nem állott módunkban a szervezetbe jutott idegen testet felkeresni és a látó szem ellenőrzése alatt eltávolítani.

A fiztán sebészki mttétek azonban a nyelőcső mélyebb részében oly súlyosak és kockázatosak, hogy kevés beteg él túl a beavatkozást. Ma azonban, hála a német gégeorvosok és sebészek zsenilírásának, sikerült oly készülékeket szerkeszteni, amelyekkel egy csepp vér

kiontása nélkül az egész nyelöcsövet és a nagyobb hörgöket szabad szemmel meg lehet vizsgálni, az ott levő idegen testeket, azoknak alakját, helyzetét és a körülvevő nyálkahártya állapotát pusztaszemmel, vagy ha jobban tetszik, nagyítóval meg lehet itélni. Különböző, lehetetlen leleményességgel megszerkesztett fogók, — amelyek minden erősségük mellett is karcsuak — tetszik lehetővé, hogy a legnagyobb kimélettel lebeszen egy ilyen idegen testet megragadni, ha kell, bent, mélyen a mellüregben minden veszély nélkül feldarabolni, sőt elégetni, megsemmisíteni.

Mint minden speciális találmány, úgy ez is roppant egyszerű. Az egész a vásári kardnyelők példáján alapszik. Úgy szólván minden embernek hátra lehet hajtani a fejt annyira, hogy a felső fog-sora, a nyelvgyöke és a gégeje vagy a nyelvöcsöve egy egyenes vonalba kerüljön. Nyugodt, értelmes betegnél nincs is többre szükség, mint a normális öklendési és köhögési reflexzet kokainecseteléssel megszüntetni, mikor már minden fájdalom nélkül le lehet tolni egy 10—15 milliméter átmérőjű acélsövet. Természetes, hogy gyermekeknél és ideges betegeknek narkózist kell alkalmazni. A bevezetett cső felső vége egy igen erős markolatban végződik, amelybe többek között a világításra való villanylámpa valamint a fény vetítésére szolgáló berendezés bele van építve. A csőbe vetített fény mellett a legpontosabban lehet a cső végén mutatkozó idegen testet látni és a látás ellenőrzése mellett operálni.

A műtét kivétel azonban már koránt sem oly egyszerű, mint ez a rövid leírás mutatja. Ezer titka, esinyja-binja van a brochozophagoszkópiának, amit mind ismerni kell annak, aki végzi, ismernie kell a fenyegető komplikációkat, hogy eredményesen tudja őket kiparizolni. Ezekkel a műtétekkel külön erre a célra képzett orvosok, gégéspecialisták szoktak foglalkozni és a műszereket nem csupán az idegen testek eltávolítására használják, hanem a légcső és nyelvöcső összes megbetegedéseinél, főképp a mostanában oly gyakori zsirszódamérgezések után fellépő szűkületek kezelésénél is sikeresen alkalmazzák.

Dr. Müller H. Károly (Beograd).

Kétezer kiló chinin a malária leküzdésére Jugoszláviában

Egy német tudós cikke Jugoszlávia egészségügyi állapotairól

Prof. Dr. C. M. Hasselmann, az ismert frankfurti orvos tanár röviddel ezelőtt beutazta egész Jugoszláviát, hogy az itteni egészségügyi állapotokról közvetlen és személyes benyomást szerezzen.

Hasselmann tanár tapasztalatairól a legtekintélyesebb német orvosi szaklapban, a Deutsche Medizinische Wochenschrift utolsó számában számol be és meleg elismeréssel adózik a Jugoszláviában létesült egészségügyi intézményekről és az egészségügyi viszonyok erős javulásáról.

„Alig léptem át a határt Kaproncánál — írja a tudós — szemembe ötlött, hogy ez a fiatal, új állam mennyire szakított a régi idők keleti hányavettségével és minden téren a közep európai kulturát iparkodik megvalósítani.”

Zagrebről, mint rohamosan fejlődő kulturaközpontról ír.

Hasselmann cikkében természetesen főleg közegészségügyi kérdésekkel foglalkozik. Jugoszlávia benépesített területét összehasonlítja a németországi helyzettel és megállapítja, hogy amíg Németországban 59.858.284 lakost alapul véve, 123 lakos jut egy négyzetkilométerre, addig az 1921. január 31-iki állapot szerint Jugoszláviában 284.987 négyzetkilométer területen 12.017.323 lakos él és 48,3 lakos jut minden négyzetkilométerre.

Jugoszlávia — írja tovább — a világháborúban és a megelőző két Balkánhá-

boruban egymillió embert veszített, de ennek nagyobbik fele betegség következtében halt meg. Ez az elijesztő nagy szám arra ösztökélte a jugoszláv orvosokat, hogy az itteni egészségügyi állapotokat gyökeresen megjavítani iparkodjanak.

Elismeréssel említi, hogy ezen a téren sok történt. A népnevelés, a nép egészségügyi felvilágosítása eredményesen halad előre. A hatóságok megértéssel működnek közre és belátják, hogy a közegészségügyi viszonyok megjavításánál a gazdasági szempontok erősebbek a humanitárius szempontoknál.

Az utóbbi öt évben 250 szociálegészségügyi intézmény létesült Jugoszláviában. Ezek közt van a beográdi központi egészségügyi intézet, 6 epidemiológiai, 19 bakterológiai, 23 egészségügyi intézet, 1 tropikus betegségek leküzdésére szolgáló intézet Szkopliében, 3 malária elleni állomás 42 fiókkal, 50 venerás betegség leküzdésére szolgáló poliklinika, 34 tüdőbeteg gondozó, 14 anya- és csecsemőtanácsadó, 18 trachoma ambulatorium, 17 iskolai poliklinika, 2 szociálegészségügyi intézet és 19 egyéb létesítmény. Az egészség-

ügyminiszterium ezen öt év alatt 170 épületet létesített 1783 helyiséggel. 7292 népegészségügyi felolvasást tartottak 1,2 millió főnyi hallgatóság előtt. Másfélmillió felvilágosító röpirat és füzet került ezen idő alatt szétosztásra. 1921—1924. években 22480 beteget kezelték a Pasteur-intézetekben.

1924-ben Jugoszláviában 35.181 venerás beteg volt a venerás betegek számára való poliklinikán kezelés alatt. Fokozott figyelemmel tanulmányozta a maláriás betegség leküzdésére irányult akciót. A jugoszláv maláriaállomásokon 1924-ben 220.561 maláriás beteget kezelték, akik 2100 kiló chinint kaptak. 1924-ben 16.453 tüdőbeteg vette igénybe a gondozókat, azonkívül 14.433 tüdőbeteget kerestek fel lakásukon a hatósági orvosok.

Az utolsó öt év alatt százhetvenmillió dinár volt a költségvetésekben közegészségügyi kiadásokra felvéve, amelyhez még a Rockefeller alapítvány huszmillió dinári hozzájárulása járult.

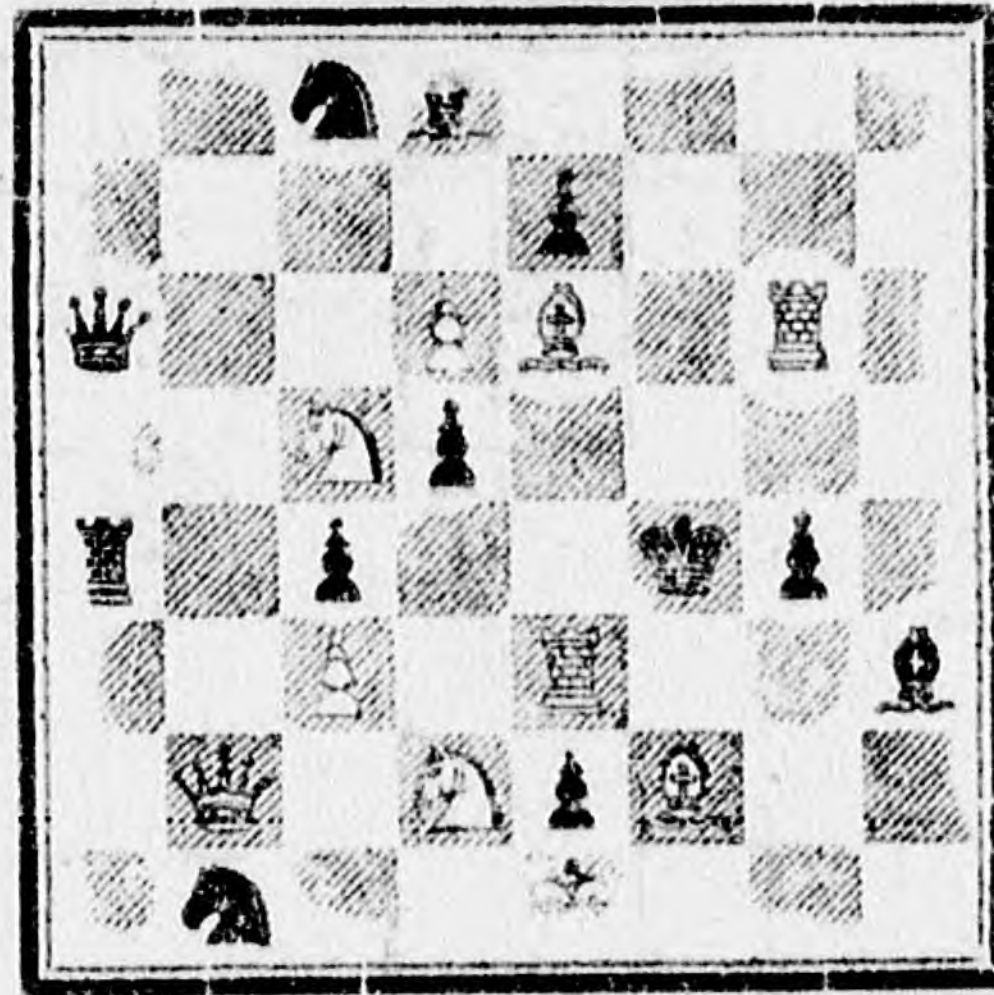
A legtekintélyesebb maláriamegfigyelő a dalmáciai Frogirban (Split mellett) van és 22 mellékállomás tartozik hozzá. A legtöbb maláriamegbetegedés Dalmáciában fordult elő.

SAKK

8. számú feladvány.

Opitz Em.l. Dresden.

Sötét: Kf4, Va6, Ba4, Fd8, h3, Hb1, c8, gy: c4, d5, e2, e7, g4 (12).

Világos: Ke1, Vb2, Be3, g6, Fe6, f2, Hc5, d2, gy: c3, d6.

Világos indul és 3 lépésben mattot ad.

15. számú látzma.

Játszották Drezddban 1926 április hónapban. Világos: Beckert A. Sötét: Carls C.

- 1. d2—d4 Hg8—f6
- 2. c2—c4 g7—g6
- 3. g2—g3 Ff8—g7
- 4. Ff1—g2 c7—c5
- 5. d4—d5 d7—d6
- 6. Hb1—c3 0—0
- 7. e2—e4 e7—e6
- 8. Hg1—e2!

Ha sötét e6—e5 ejtár, úgy gyorsabban következhet f2—f4 és a g2 futó utja is szabad marad.

- 8. ... e6×d5
- 9. c4×d5 a7—a6
- 10. a2—a4 Hb8—d7
- 11. 0—0 h7—h6
- 12. b2—b3 Bf8—e8
- 13. Fc1—b2 Vd8—a5
- 14. Vd1—c2 Hd7—f8
- 15. Hc3—d1 Fc8—d7
- 16. Hd1—e3 Va5—c7
- 17. a4—a5
- b7—b5 lépés akadályozására.
- 17. ... Fd7—b5
- 18. Hc3—c4 Hf8—d7
- 19. Bf1—e1 Ba8—d8
- 20. He2—f4 Hd7—e5
- 21. Hc4×e5 d6×c5
- 22. Hf4—d3 Hf6—d7
- 23. Be1—c1 Fg7—f8

- Bc8 után Fh3 veszélyes.
- 24. Vc2—c3 Ff8—d6
- 25. Fg2—h3 Fb5×d3
- 26. Vc3×d3 Bd8—a8
- 27. h3—b4 c5—c4
- 28. Bc1×c4 Vc7—d8
- 29. Ba1—c1 b7—b5
- 30. a5×b6 Hd7×b6
- 31. Bc4—c6 Fd6×b4
- 32. Vd3—e3! Ba8—b8
- 33. Ve3×h6 Fb4—d6
- 34. Fb2—c3 Hb6—a4
- 35. Fc3—d2 Fd6—f8
- 36. Bc6×g6+ f7×g6
- 37. Vh6×g6+ Ff8—g7
- 38. Fh3—e6+ Be8×e6
- 39. Vg6—e6+ Kc8—b8

- 40. Ve6—h3+ Kh8—g8
- 41. Vh3—e6+ Kg8—h8
- 42. Fd2—h6! Vd8—f6
- 43. Fh6×g7+ Vf6×g7
- 44. d5—d6! Bb8—b7
- 45. Bc1—c8+ Kh8—h7
- 46. Ve6—f5 Kh7—h6
- 47. g3—g4 Vg7—g6
- 48. Bc8—h8+

és sötét feladja, mer Kg7-re következne Bg8+; Bh7-re pedig cseré és d6—d7 nyer.

16. számú látzma.

Játszották Semmeringben 1926 március hó 28-án.

Réti	Gilg
1. d2—d4 Hg8—f6	
2. c2—c4 e7—e6	
3. Hb1—c3 Ff8—b4	
4. e2—e3 b7—b6	
5. Fc1—d2 Fc8—b7	
6. Hg1—f3 c7—c5	
7. d4×c5 Fb4×c5	
8. Ff1—d3 0—0	
9. 0—0 d7—d5	
10. Vd1—e2 d5×c4	
11. Fd3×c4 Hb8—c6	
12. a2—a3 Vd8—e7	
13. b2—b4 Fc5—d6	
14. Hc3—b5 Fd6—b8	

Sötét nem akarja a két futófényt világosnak átengedni.

- 15. Fd2—c3 a7—a6
- 16. Hb5—d4 Hc6×d4
- 17. Fc3×d4

Világos provokálni akarja az azonnali b7—b5 lépést és így c5 pont elfoglalását, sötét ezt igen ügyesen védi.

17. ... e6—e5! A b6 nem üthető, mert sötét e4 és Vd6-al tisztet nyer.

- 18. Fd4—b2 b6—b5
- 19. Fc4—b3 e5—e4
- 20. Hf3—d4 Ve7—d6
- 21. g2—g3 Vd6—d7
- 22. Bf1—d1 Vd7—h3
- 23. Ve2—f1 Vh3—h5
- 24. Vf1—e2 Vh5—h3
- 25. Ve2—f1 Vh3—h5
- 26. Ba1—c1! Hf6—g4
- 27. Vf1—g2 Hg4—e5
- 28. Bc1—c5 Fb8—d6
- 29. g3—g4 Vh5×g4
- 30. Vg2×g4 Hc5×g4
- 31. Bc5—g5 Hg4—e5
- 32. f2—f4! Hc5—d3
- 33. Bd1×d3 h7—h6
- 34. Bg5—g3

Sötét feladja, mert e×d 35. Hf5, g5, 36. Bh3 és Bh6 nyer.

HIREK

Kosztics Jugoszláv sakkmeister világhírű utáiban Szovjetországra érkezett és az ottani szaklapok jelentése szerint több városban igen szép eredménnyel tartott szimultán előadásokat Moszkvából Tifliszbe utazott.

A Vrsac—Pancevo városok közötti mérkőzésen Markovics (Vrsac) nyert Velickovity (Pancevo), Tót (Vrsac) Reisz (Pancevo), Marianovics (Pancevo) Weidner (Vrsac), Pavlovics (Pancevo) Cvejics (Vrsac), Gerdec (Vrsac) Stivacki (Pancevo), Lobanov (Pan-

cevo) Barbulov (Vrsac), Vaina (Vrsac) Neuhaus (Pancevo), Seich (Vrsac) Kohn (Pancevo), Ivkov (Vrsac) Nikolics (Pancevo), Merzenbach (Vrsac) Reichenfeld (Pancevo) és Marjanovics (Pancevo) Frankity (Vrsac) ellen. Döntetlen lett a Heidecker—Nikolics játszma. Végeredmény 7½—4½ Vrsac javára.

Szerkesztői üzenetek

K. A. Sztaribecsej. Költeményei egy elmúlt korszak érzelmi világát tükrözik vissza. 1848-ban bizonyára irodalmi szenzáció lett volna ezekből a versekből, de ma — igazán sajnáljuk, hogy fel kell önt ébreszteni — már ezerkilencszázhuszonhatot trunk...

K. K. G. Bród. A novella bizony gyengécske, még csak azzal se biztathatjuk, amivel a kezdőket szokták: ír még kedved jobbat is. Ambár ennél tényleg csak jobbat lehetne írni.

B. Vei-Kikinda. Ugy érzelmes, mint humoros lírája parin alul áll.

Cs. I. A tavasz az gyönyörű, de az ön verse méltatlan hozzá.

I. Balázs. Bóka. Nem közölhető.

K. I. Padej. Szép és bensőséges költemények, de a szubjektivitásuk nem mindig tudja lebillencselni az olvasót. Bizonyára akadnak önnek jobb versei is.

B. I-né. Bogojovo. Alexievics Mita beogradi kerületi főispán, B. B. B. ügyosztályfőnöknek a Bácsmegyei Naplóban megjelent nyilatkozata szerint az egész Vajdaságra vonatkozik az a rendelkezés, hogy utlevélkérvényhez nem kell adóbizonyságot mellékelni, kivéve, ha ezt az óvatosságot speciális körülmények teszik szükségessé.

Rajongó. Ha olyan a viszony önök közt, hogy szigorúan ragaszkodnak a társadalmi formákhoz, akkor elvárhatja, hogy az illető önt meglátogassa. Ha azonban felettelen barátságban élnek, akkor bizonyára nem néznek az etiketre és ön is, ép úgy, mint a barátja azon lesznek, hogy mielőbb találkozzanak.

Topolai olvasó. A munkásadót köteles befizetni.

F. I. Szentá. Forduljon sorsolási jegyzékért a szubotica Lepadat i Jovanovics céghez.

Hü olvasó. Beograd. 1. A munkásadóért a munkaadó felelős arra az időre, amíg az illető munkás nála dolgozik. 2. A filadelfiai kiállítás ügyében a kereskedelmi és iparkamaránál kaphat felvilágosítást.

B. B. Becskerek. Ha jó, felhasználjuk. Hü olvasó. A rekontra érvényes és külön kell fizetni a szászért.

Vrsaci olvasó. Azt a tanoncot, akinek négy középiskolája van, felmentik a tanonckola látogatásától.

G. O. Sorsjegye nem nyert

Rendes olvasó. A budapesti rendőrfőkapitányi állással a méltóságos cím jár. A levelet az ucca és házszám megjelölése nélkül is kézbesíti az illetőnek a posta.

I. Eta. Hölgyfodrászati szaktanfolyam nincs az országban. A mesterlétezt bármely hölgyfodrásznál kitanulhatja. Kosmetikai kiképzést a Végő nővérek becskerei kozmetikai cégénél nyerhet.

S. A. Petrovaradin. Az idegen légióban uralkodó állapotokról szerzett információit teljesen helytálló. A klíma ott rendkívül egészségtelen, az ellátás silány és a bánásmód embertelen. Semmi esetre sem ajánljuk, hogy oda menjen.

S. I. Becskerek. Magyarországon Magyaróvárott van gazdasági akadémia.

T. P. Szubotica. A földművespartnak Szubotican nincs szervezete. A parlament földműves párt elnöke Jovanovics Joca, Zemljoradnička Stranka Beograd Narodna Skupština.

P. J. Szentá. Az optálás határideje már lejárt. Azok, akik annak idején optáltak és már most, a meghosszabbított ittartózkodás ideje előtt, el akarják hagyni az országot, a magyar követségtől utlevelet kérnek és megszerzik a Magyarországon való letelepedésre szóló engedélyt. A békeszerződés értelmében az optáltak ingóeszközöiket magukkal vihetik. A feleség elmehet a butorral, podgyásszal előbb. A magyar követség minden további nélkül kiadja előbb az asz szonynak később a férjnek az utlevelet.

V. I. Sztaribecsei. A berlini jugoszláv konzulátus valószínűleg nem vállalkozik arra, hogy az ön hozzátartozójának hol-létét kiküldés. A beogradi német konzulátus utján adjon be kérvényt a berlini bejelentő hivatalhoz.

F. A 30%-os kamatra való kikötés csak kereskedővel szemben érvényes és érvényesíthető. Amennyiben az adós a váltót kifizette és ön a váltót kiszolgáltatta neki, ön csak a kötelezvényre meg-

állapítható 8% kamatot követelheti levele alapján. Azonban tényleg fennáll az a lehetőség, hogy úzsora miatt ön ellen megindul az eljárás.

P. O., Branjin-Vrh. A postatakarék-pénzüri betétek valorizálására nézve a két állam között még nincs meg a megegyezés, valószínű azonban, hogy az egy koronát 75 parában fogják valorizálni. Ha a megegyezés megiesz, a Bács-megyei Napló közölni fogja. Ma ön nem

kaphat többet, mint 4.000 koronát és természetesen a kamatokat.

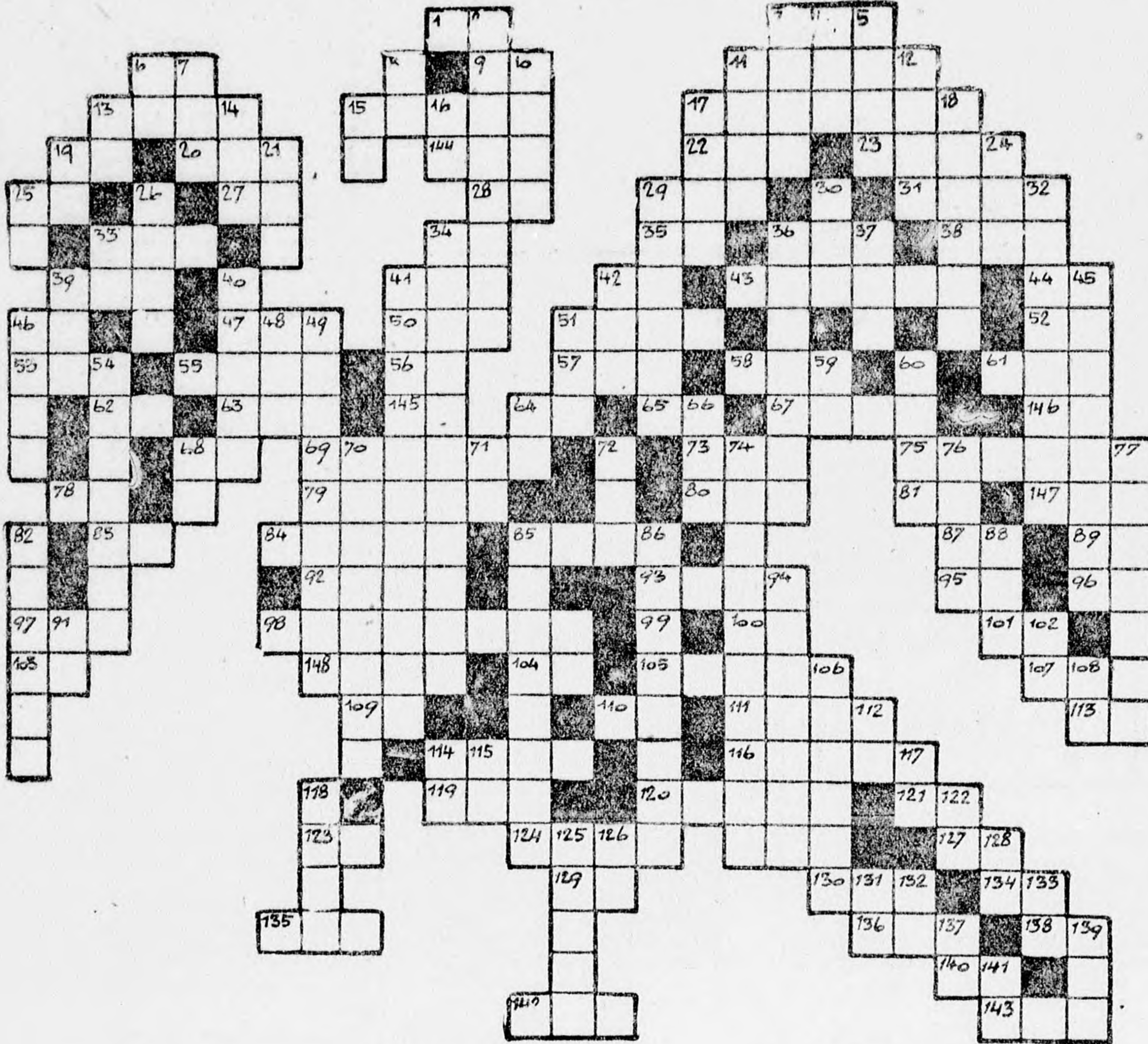
G. K., Vrsac. Minthogy nem rendes iparág üzéséről van szó, nem kell hozzá iparongedély.

M. E., Padel. Ha kottát akar kiadni, forduljon Budapesten vagy Rózsavölgyi és Társa vagy Bárd Ferenc és Piaihoz vagy pedig Temesváron Moravetz zeneműkereskedő céghez. Közlebbi cím egyiknél sem szükséges.

29. Altszti rang
30. Talál szinonimája
32. Hires sarkutazó
33. Két egyforma mássalhangzó
34. Kedvelt magyar dalköltő
36. Kinából származó játék
37. Rohne mellékfolyója
39. U. a. mint vizszt. 50
40. A jobbágy idejében volt
41. Katolikus szlávok
42. Női név beczeve
45. A volt monarchia kinal gyarmata
46. Itél
48. Acsád fia, a honfoglaláskor földet kapott Árpádtól
49. Régi arabok
51. Szent István veje
54. A legtöbb film ilyen Suiet-ü darab
59. Korhatározó rövidítés
60. U. a. mint vizszt. 114
64. Kérdőnévmás
66. Török tiszték címe
68. 12 hónap
70. Mérnöki mérőlé, amelyen számolni is lehet
71. Visszafelé aláírások alatt látható rövidítés
72. U. a. mint 39. függ.
74. Olasz hercegi család (fonet.)
76. A nőszírom latin neve
77. Nagyközség
82. A szabadság lánglelkü költője
85. Meséről hires
86. Szentencianak is mondják
88. Versben van
91. U. a. mint vizszt. 68.
94. Másszóval, haditerv, fortély
99. Állati lakás
102. U. a. mint vizszt. 27
106. Férfi név
108. U. a. függ. 27
112. U. a. mint vizszt. 81
114. Rangfokozat
115. Kétszer véve női név
117. Névelő
118. Magyarországon volt ilyen kor-szak is
122. Tagadószó
125. A legmagasabb fejlettségű élő szerves lény
126. U. a. 101 vizszt.
128. Személyes névmás
131. U. a. mint 117 függ.
132. Indulatszó
133. Kettős mássalhangzó
137. Rag
139. Mint vizszt. 3
141. Két egyforma mássalhangzó

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Összeállította: Wissinger Ius Nov szad

Függőleges:

1. Visszafelé: nem rossz
2. Madár, az ábra ezt ábrázolja
5. Tagadószó
7. Helyhatározó (hibásan)
11. Ezen jár az ember
13. A büntető és megtorló igazság istennője
15. Elhunyt magyar író
17. Volt magyar arckép és genre festő
19. Igekötő
20. Im, ime — szerbül
22. Mutató névmás
23. Az elektromosáram pozitív sarka
25. Népies megszólítás
27. A jószívű teszi
28. Oldallap rövidítése
29. Kérdőnévmás tárgyesete
31. Eszme, közhasználatu szóval
33. Vízben él
34. Visszafelé orosz folyó
35. Földműves teszi
36. = istennő
38. Karszt földalatti vizeiben élő hüllő
39. Hirtelen német folyóirat címe
41. Mulaszék
42. Visszafelé görög betű
43. Virág, illata bódító
44. Ezen is jár az ember
46. Nemrég elhunyt magyar színész név monogramja
47. Friz sziget
50. Napoleon itt fogta el Mack osztrák tábornokot
51. Visszafelé görög betű
52. A függ. 12 alatti két utolsó betűje
53. Mutatószó (utolsó betűje ékezettel)
55. Spanyol folyó
56. A függ. 12 alatti két első betűje
57. Nagyközség Pestmegyében
58. Hol, ahol — hol nyelvem

61. Férfi név
62. Házállat
63. Szellemi munkás evvel dolgozik
64. Kicsinyítőképző
65. Rag
67. Leghíresebb szájviz
68. Van ütő is
69. Város Déloroszországban
73. Futball szó
75. Visszafelé, van ilyen ugorka is
78. Kötőszó idegen nyelven
79. Ősi írásmód
80. Nem szívesen fizetjük
81. Fül idegen nyelven (fonet.)
83. Kicsinyítő képző
84. Ábrahám szolgálója
85. Gyümölcs
87. Szabadságáért harcoló nép
89. Kötőszó
92. U. a. mint függ. 118, de a végén »p« betűvel
93. Égési termék
95. Sporteszköz
96. Hires magyar jogtudós monogramja
97. Másszóval szakít
98. Zenei műszó
100. Visszafelé névelő
101. Nem tegnap
103. Vigyáz
104. Igekötő
105. Öreganyáink még dolgoztak rajta
107. Személyesnévmás idegen nyelven
109. Magyar író monogramja
110. U. a. mint vizsz. 95
111. Mértani kifejezés
113. Rag
114. Kártya figura
116. Spanyol kereskedelmi súlymérték
118. Bánatszinonimája
119. Elhunyt norvég költő
120. Szunyog idegen nyelven
121. Kettős mássalhangzó

123. Római pénzegység
124. Nincs — szerbül
127. Mint vizsz. 78
129. Mint vizsz. 101
130. Ilyen felügyelő is van
134. Mutatónévmás
135. Mint vizsz. 39.
136. Kalászos
138. Két egyforma mássalhangzó
140. Mint 123 vizsz.
142. Tej melléktermék
143. Állam rövidítés
144. Pénzüri állományban készpénz-jelentő írás
145. Az abc két utolsó betűje
146. Egy betű közéje, ezen jár a vonat
147. Pesti elsőosztályu fu ballcsapat
148. Farrere francia író keresztnéve (fonet.)

Vízszintes:

2. Fertőtlenítő
3. Női név
4. Régi magyar királynév
5. Arabiai tartomány
6. Mutatószó
7. Gazdasági eszköz
8. Nem paraszt
10. Ökör lesz
11. Régi huroshangszer
12. Régi népszimű címe
13. Kötőszó
14. Női név
15. Igekötő
16. Orosz folyó
17. Kert idegen nyelven
18. Bibliai város
19. Vagy másszóval folytaték
21. Költői műfaj
24. Napszak
25. Csapadék
26. Erdők, mezők istene

TÜKRÖT szancis mellett legjobb minőségben
 Kirakatüveget minden mértben legolcsóbban
ALBA tüköráruháznál Noviszad Zeljeznicka ulica 53.

ENGLISKI MAGAZIN
 fiókja Beograd, Vuka Karadzica 18.
 Mértékosztály logfinomabb férfiruhákra
 Fémornomú mérték után
 Különlegesség: kész angol uisterek, raglanok, eredeti „Burberry's” esőköpeny.
 Sportruházati különlegességek 3310

Dr. FÖLDES
MARGIT-CRÉM
PUDER, SZAPPAN csodaszéppé teszi. Ujból mindenit kapható.
 Vezérképviselet: Heller, Vel.-Kikinda

Megnyit VIKTORIA gramafon és lemezárház. Állandó hangverseny Paje Kujundzicza u. 4. (Már vendég 6 mellet.) 10729

MŰLABAK, MŰKAROK
 EGYENESTARTÓ FŰZŐK, RETEGFOLÓ KÖCSIK, EGYEDŰLI KÉSZÍTŐJE
SCHÖNBRUNN VÁLLALAT
SUBOTICA, PAJE KUJUNDZICA, ULICA 20.

LEGSZÉBB MODELLEKALAPON
„VULKAN”
BRAJER és MÜLLER
 NŐI KALAPGYÁRBAN 10877
 SUBOTICA, HALPIAC

ÉRTESÍTÉS
 Érttesitem a n. é. közönséget, hogy a Lika Bioskop mellett borpincét átvágtam és azt tovább fogom vezetni. Kaphatók a legfinább asztali borok kimerve literenként és 7 dinárról Nagyban aranydíjnyal. Zagrebi export és Jelacic szörök angro árban kimerve. Szives pártfogást kér
KOVÁCS 2850

Cipészetemet
 Paja Kajundž čava ulica 4
 Szám alá helyeztem át, melyről igen tisztelt vendőmet értesítem.
PETRO KÁROLY
 cipészmeister, Subotica.

Legalkalmasabb ajándék a világhírű
„TOBLER“
 kár. udvari szállító 10435
CSOKOLÓDÉ, CUKORKA és KAKAÓGYÁR
 gyártmányai. Kérje mindenűt!
 Vezérképviselőt és levelet az SHS-re „Oborot“ Beograd, Knj. Ljubice 15. Tel. 31-89

Vendéglőmegnyitás!
 Szombaton este, május 1-én, nyolc órai kezdettel, társasvacsorával megnyílik a volt Ivanics-féle vendéglő Adán, Szabó Ferenc vezetése alatt.
 3906

Autótulajdonosok
 figyelmébe!
 Autókoffereket komplett felszereléssel a legjobban és legutáncsabbban készít
Hamburg Géza
 bőrdandós, Sombor
 Kérjen árajánlatot!
 3908

Pilaszírozás
 legszerebben
Gombhevonás
 leggyorsabban
Gépafor
 legolcsóbban készíti
S. A. D. ENGL
 varrógépgyártó
 Rudics-utca sarok

Eladó
 egy teljesen felszerelt fotoszaküzlet amateur és szakfényképezési cikkekkel és átványokkal. Érdeklődők szabadon megtekinthetik Novi-Bečejen a leltározott raktárt és a vételre írásbeli ajánlatot adhatnak
 3907

Reuma, isiasz, neuralgia ellen
 az egyetlen védszer, amelyet sok létségbeosztott beteg vár és amely pótolja a fürdők és egyéb szerek hatását a
„SPASITELJ“ radiumkötszer
 Kapható a „SANITAS“ DROGERIÁBAN, Beograd Terazija 13.
 Az állami vegyvizsgáló intézet analízise alapján a legjobb radioaktív kötszer.
 3912

Chamotte-tégla és liszt
 Keramit-tégla és Lapok
 Gáz-, fűtő- és forcsővek
 Gyári raktár, gyári árak
Findelsen Gustav I Úrüg
 Novisad
 Hotel Orient épület
 Telefon 439.
 1960

Beraktározók
 száraz, tágas raktárhelyiségbe butort fakszerezést és minden más árut
KÁICS asztalos
 71. k., Ostojić ulica (volt Jakab uca) 8.
 3909

KÉKKŐ
 99%
 a legolcsóbban nagyban és kicsinyben
Sugár Manóhá

Naponta érkeznek egyszerű, olcsó és legelőgansabb
modellalakok
„ESZTERKA“
 a apszalonba
 Aleksandrova ulica 9., mely látogatottságát szolid áraknak köszönheti. 435

Elsőrendű olasz 99%
KÉKKŐ
 legolcsóbban kapható
Nofcsék Géza
 fűszerkereskedőcégnél
 Subotica

Saját készítésű
divatcipők
 legolcsóbban nagyarányú forrás
Róka
 divatcipészete
 Subotica, Zrinjski trg 2.
 1062

Hogy a termése minél bővebb legyen

ki kell használnia a legjobb időt a legalkalmasabb pillanatot, amely pedig hamar elmúlik. Ha egy Fordson traktorral rendelkezik nem fogja elszalasztani a kellő pillanatot mert a Fordson könnyű szerrel a legrövidebb idő alatt is pontosan elvégzi a legnehezebb munkát.

Az a gazda aki a Fordson traktorral dolgozik nyugodtan alhatik, mert minden évszakban a legkedvezőbb időpontban fogja a mezőgazdasági munkáit elvégezni. Amellett időt, pénzt és fáradságot is fog megtakarítani.

Hogy bő termése legyen feltétlen szüksége van a

a Fordson traktor

Fordson

Traktora, melynek ára mindössze Din. 37.500 franco Rakek.

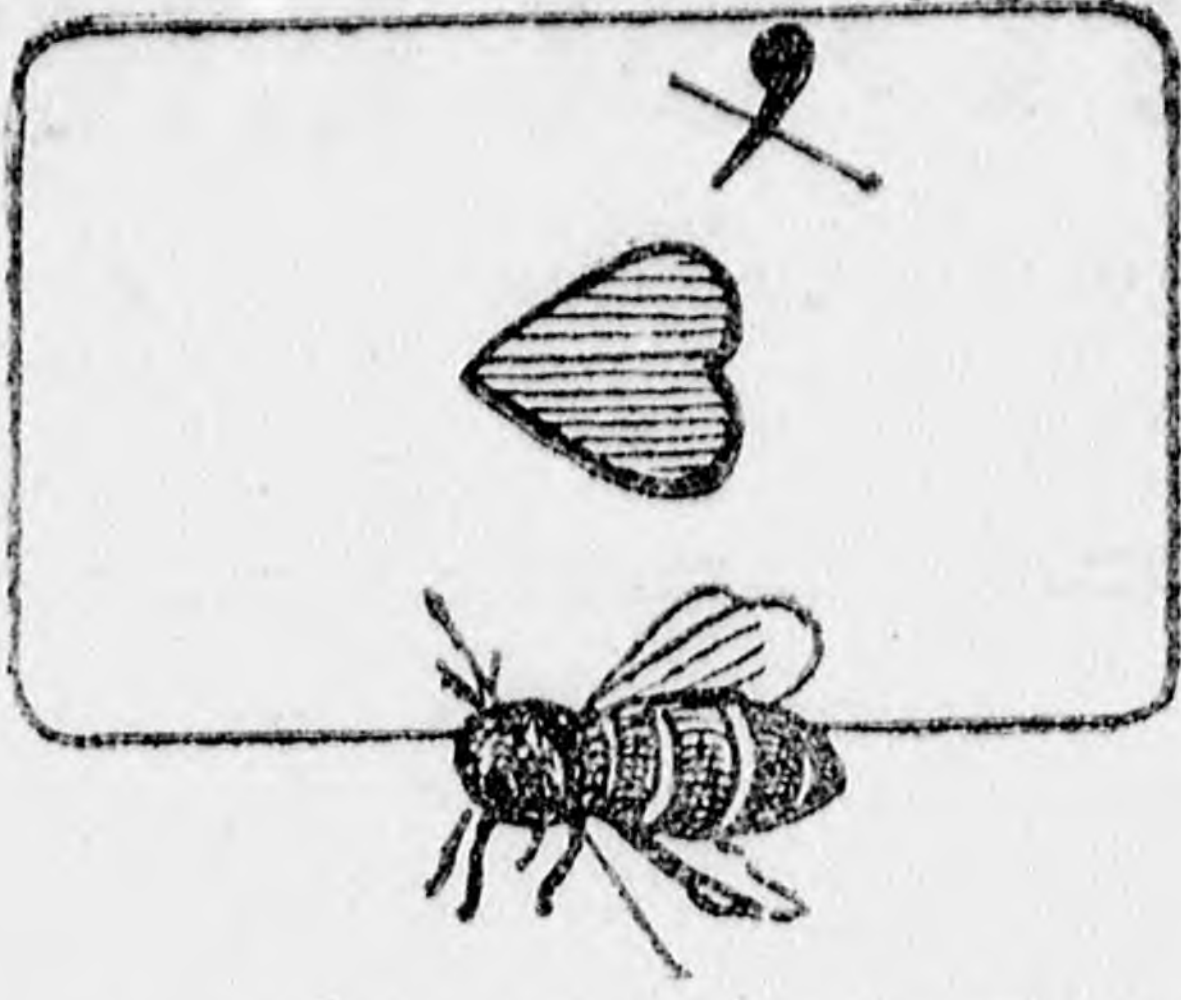
Ford

Ford Motor Company

Keresse fel még ma számos képviselőink egyikét.

a Fordson traktor szijtárcsával mint stabil erőforrás is kiváló szolgálatot tesz.

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Tökrészeg“

Helyesen megfejtették 32-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Gráf Laci Senta, Vajvoda Putnika ulica. 2. Tóth Jenő gépész St. Moravica Szeitz malom. 3. Balázs Etus Bács-Petrovoszeló.

Keresztsoros rejtvény

A múlt vasárnapi számban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 1 Re. 4 Mi. 5 Sarki. 6 És. 7 Nó. 8 Ro. 9 Ég. 11 Ép. 12 Nr. 13 Szolnoki. 14 Er. 15 Im. 16 Lt. 17 Am. 18 Ét. 19 Al. 22 Ku. 23 Gá. 24 Tilda. 25 Év. 26 Só. 27 Iv. 28 Er. 30 Hadbíró. 31 As. 32 Ek. 33 Yn. 34 Na. 35 Andrásy. 38 Ri. 40 Vreme. 41 Ok. 43 Lányi. 45 János. 48 Merv. 49 Endre. 50 Vá. 52 Premier. 54 Ba. 56 Remete. 58 Kimono. 61 Árpa. 62 Árva. 63 Ut. 64 Ól. 66 Endre. 69 Valór. 72 Cir. 73 Durva. 74 Óra. 75 Sima. 77 Csere. 79 Naš. 80 Are. 81 Ár. 82 Und. 83 És. 84 Ke. 85 Ék. 86 Ont. 88 Rét. 89 Iv. 90 Te.

Függőleges: 2 Esse oportet ut vivas non vivere ut edas. 3 Irredenta. 40 Mindenki a maga szerencsésének kovácsa. 8 Reszel. 10 Grimm. 18 Ék. 20 Délibáb. 21 La. 27 Ihaj. 29 Róka. 36 Dr. 37 Am. 39 Inri. 41 Onda. 42 Kor. 43 Lm. 44 Ye(-s). 46 An. 47 Se. 50 Versec. 51 Amp. 52 Pt. 53 Ri. 54 Bor. 55 Anvers. 56 Rá. 57 Ea. 59 Ma. 60. Óa. 63 Ur. 65 La. 67 Nis. 68 Drina. 70 Lóres. 71 Óre. 76 Markoni. 78 Ereklje. 86 Or. 87 T. t. 91 Szeretném, ha szeretnének.

Helyesen megfejtették 24-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Josip Baan Novisad, 2. Szép Vilma Vel.-Beckerek. 3. Czobor Erzszi Szubotica.

Rejtettkép.

Házörzö?

A múlt vasárnapi számban közölt rejtettképen a kulcsárt megtalálták 53-an.

Az első díjat, egy monogrammot 10 különböző fazonban a hozzávaló dörzsölővel Leopold Samuel sentai üzletéből Roza Mamuzić Bajmok, Preradovićeva ul. 12.

A második díjat, egy dohoz való Astra körömlakkot Nagy Bertalan szubotikai gyógyszerárából Majdan Erzszi Vel.-Kikinda nyerte meg, aki köldjön be tíz dinár portóköltséget a kiadóba.

Szaporesa községben (Siklósi Járásban) körülbelül **30 holdas 1-a kisbirtok ház és melléképületekkel szabadkézből eladó.**

Érdeklődni lehet: **Friedmann Lipótnál, Pécs, Papnövelde utca 4. sz.**

Házasság!

Intelligens, komoly, 25 éves, jömegelemesű izr. fiám részére, ki 25 év óta Budapesten fennálló nagykereskedésben társ és circa 20.000 dollár értékű kőllő vagyonnal rendelkezik, esines 18-19 éves intelligens izr. urifányt keres ek. Feltétlen diszkreció biztosítva. Közvetiök mellőzzenek. Rokonok leveleit „B. F.” jellegével Leopold Corné hrdetítőroda Budapest, Teréz körút 3. továbbít. 3833

Gazdák figyelmébe!

A jégkár biztosító szövetkezet mint alkalmi egyesület megalakult.

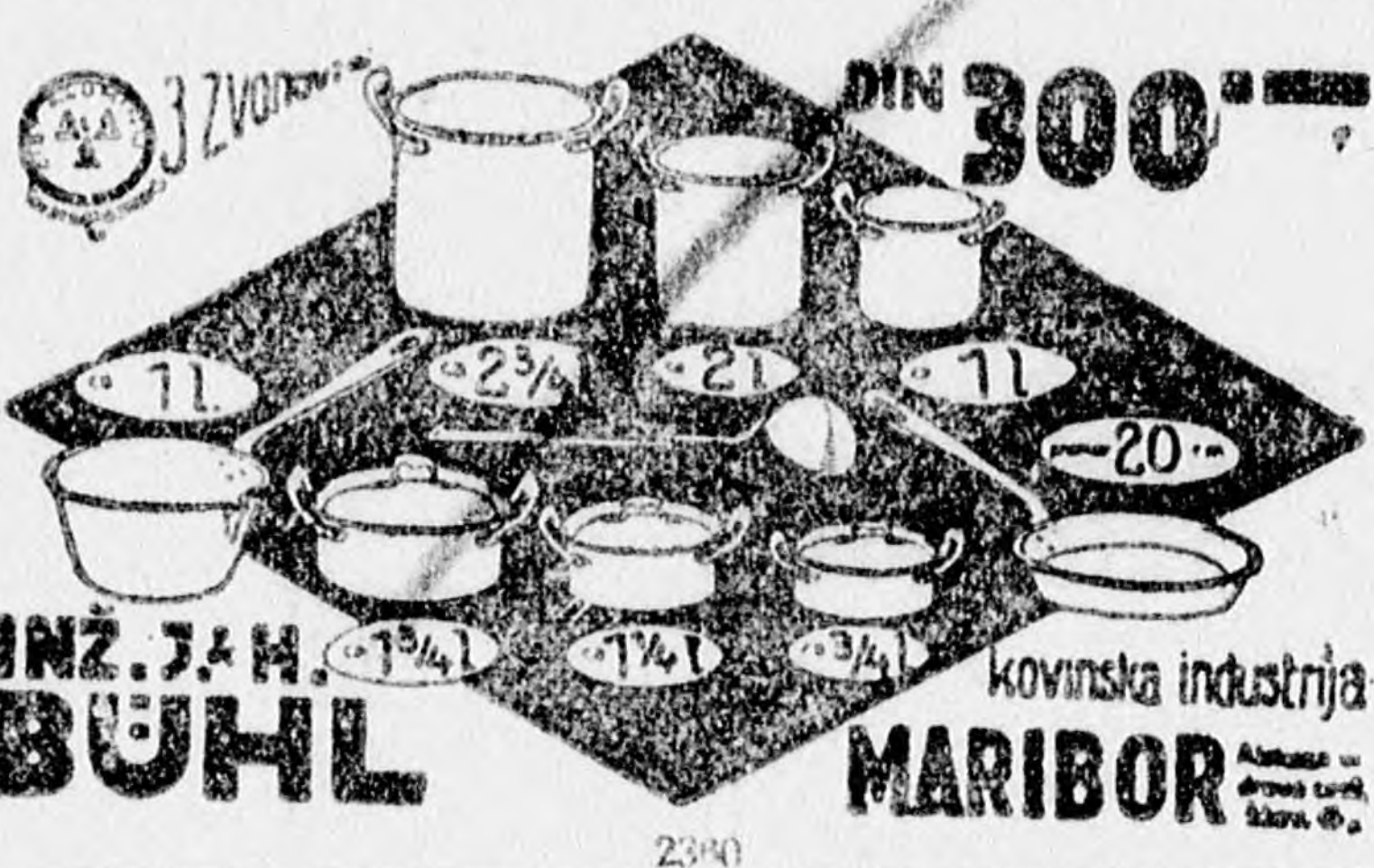
Elnök: Malogurazky József
Alelnökök: Crnković Iván, dr. Vojnits Gyula.

Minden gazda érdeke, hogy biztosítsa termését jég ellen.

A biztosítások felvétele május 1-én kezdődik. Felvili gositás

a Közgazdasági Banknál Subotica kapható.

ALUMINIUM komp ett garnitúra, 12db franco vagy a pénz előzetes beküldése mellett

INZ. J. H. BÜHL kovinska industrija MARIBOR

680 Kg TISZTA BUZASZEM

voit az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, betétsines géppel szakítottó bizottság előtt utáncsépeltettünk. **PÉNY, IDŐT ÉS MUNKÁT** takarítanak meg a

DOBKOSÁR - BETÉTLÉC

alkalmazásával. Kérdezők öködre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást

BÁRDOS és BRACHFELD NOVISAD Zeljuznička ulica 108. — Telefon 286.

Szives tudomására adjuk az

összes ügyfelünknek, valamint ügynökeinknek, hogy irodánkat Sokolska ulica 7-ről

Vilsonova ulica 25.

(póstával szemben) helyeztük át

Vardar Biztosító Intézet

fiókgazgatósága Subotica 3831

Első szerb magán sófőző-iskola

Beograd, Kosovska ul. 37.

Szakszerűen kiképez sófőzőket minden rendszerű autómobilok vezetésére. Egy kurzus ára 2000 dinár. Feltételek ingyen küldetnek. 3836

Beogradban keresse fel Hotel Takovo-t

a Terazián, vajdaságiak találkozó helye. A legjobb és legizletesebb vajdasági konyha. Tiszta szobák. Magyar és németül beszélő pincérek. Utleveleket láttamoztatunk és megszerzünk, vendégeink igazságos ügyeit jó összeköttetéseink folytán elintéztetjük. 3834

Eddig nem létezett OLCSÓ ARAKON készit férfiruhákat

a legújabb divat szorint. Nagy választék raktáron lévő angol szövetekből

SZÉKELY A. FÉRFI SZABÓ SUBOTICA Halpinc

Tungsram-Western RÁDIÓ

a legtökéletesebb vevőkészülék

Gyári sflerakat:

a „VOLTA“ R. T.-nál Veliki-Bečkerek

Szalmaszálat

málnához és egyéb italokhoz

higienikusan csomagolva, előrendű nemesen fehérített csodaszép, hófehér árú, reklám vagy cégnyomással vagy nyomás nélkül, kávéházaknak, baroknak, cukrászoknak olcsón szállit

JOSIP BELAK, CELJE 43.

Minta és katalógus ingyen. 3517

A subotikai Kovács-féle gőztéglagyár

ismét üzemben van.

Ajánl előrendű géptéglát, kézitéglát, rohbau téglát stb.

Raktáron tart normal chamotte téglát. Megrendelésre elkészit az előirt formában is.

Felvilágosítással szolgál

HERMANN VILMOS SUBOTICA Karadžićeva ul. 12. — Telefon 315.

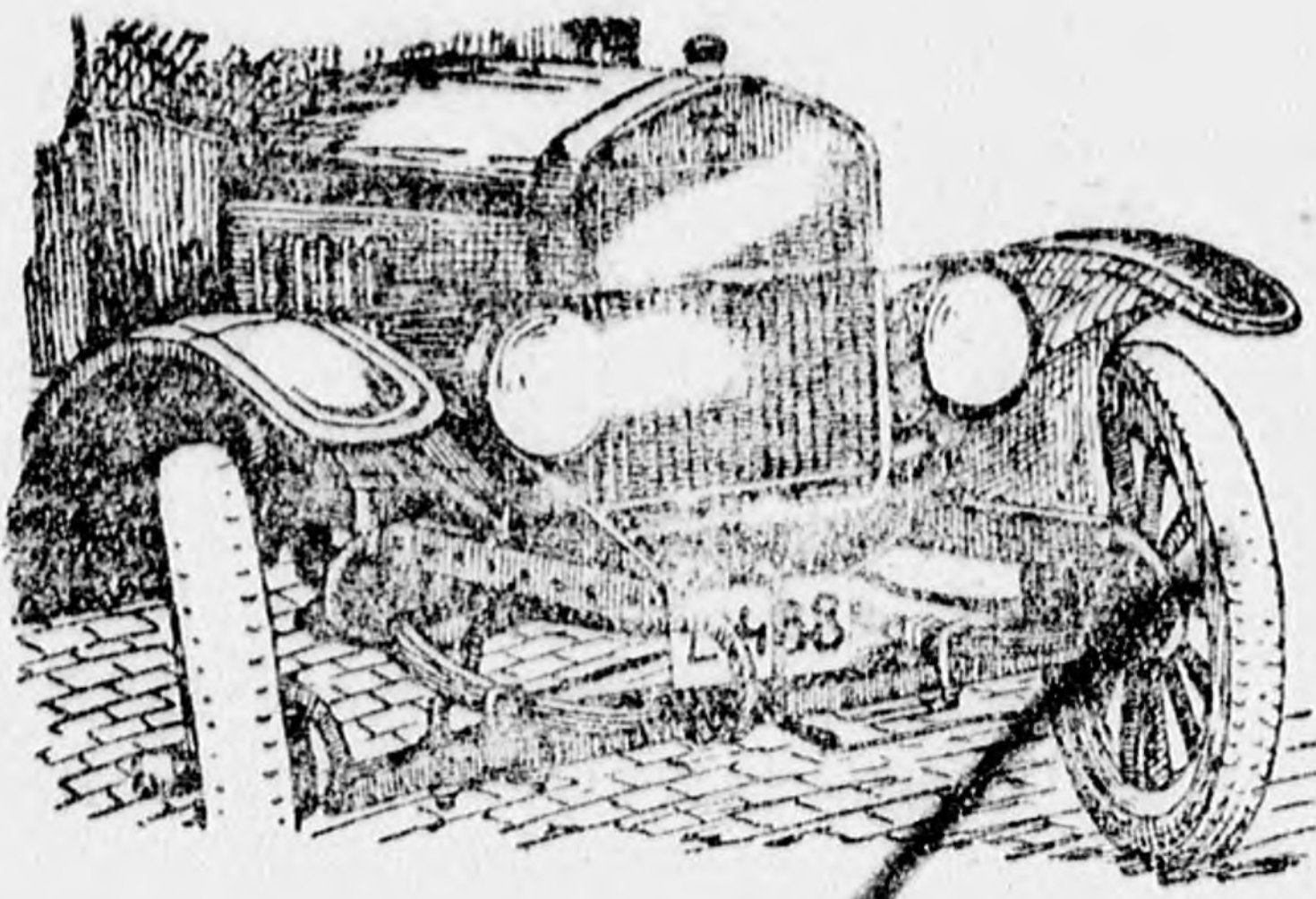
Tíz métermázsavalyi akác- és virágméz

ezer hektoliter kifogástalan transport és lager hordó legjutányosab árban készpénz, vagy bankgarancia allésében eladó.

Hirschl Oszkár, Potiszksizvetinikola

3833

Ford
THE UNIVERSAL CAR.

tu'ajdonosok figyelmébe!

Ha idegeit, motorját, kocsi-
ját kimélni akarja, úgy
alakitassa át haladéktalanul
autójának rugózását

Szabadságom 4451. sz. alatt bejelentve.

Polich és Varga cégnél

Telefon 19. Kulán Telef n 19.

A LÉDINCEI TÉGLAGYÁR R.-T.
felsz. a. eladja a következő, jó állapotban
levő gépeket és berendezési tárgyakat
egészben vagy darabonként olcsó áron:

egy 85 HP félstabil gőzgép,
egy 155 HP háromfázisú elektromotor,
komplett berendezett lakatosműhely vas
esztergapaddal, stb.
egy feivonókészülék végnélküli láncsal,
törő és simító hengermű, sárkeverő, Riffel-
hengermű, falitégla és tetőcsereprés levá-
gó asztalokkal, transzmissziók és vorgelegek,
szijtárcsák, rezervoár csővezetékekkel és
pumpákkal, cca 4.000 folyóméter 5 kg sú-
lya, cca 40 különböző billenő és platókocsival
500 mm nyomtávolsággal, fordítóköröngök,
váltók és apró anyagok.

A fenti tárgyak elszállítása olcsón és
könnyen eszközölhető, minthogy a téglagyár
közvetlen a vasútállomás és a Duna mellett
fekszik.

Esetleg a téglagyár telekkel együtt is
eladó.

Közelebbi felvilágosítással szolgál Braća
Schwarz fakereskedés Novisad, Ribni trg 11.

Csak
BROADCASTING RÁDIÓ

készül két vegyes mert
ez a legjobb és legolcsóbb!

Kapható: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 lánpcs készülék
felső és szoba antennákkal

AMATEURÖK részére adók olcsó, de kitűnő
alkatrészeket, összeállítást, furrott elonit lemezekkel
és sémákkal. — Kérjenek ajánlatot

SCHUMACHER REZSŐ cégtől, ST. BEČEJ

Kereskedőknek bármily ügyekben szük-
séges intézkedéseket és
közbenjárásokat vállalja **RAŠKO LAJOS** ke-
reskedelem-trodája Subotica IV., Haramba-
šićeva ul. 23., a bel- és külföld bármely részében.
Jelenleg üzletileg külföldre utazik s megbízásokat
a hó végéig elfogad. 3765

Dr. SZEGO SZANATORIUMA
ABBZIA (a zország)
Lagelsöranu intézet. Saját strandfürdő.
Edző-, hő-, erősítőkurák.
A gyógytend valamennyi formái.
Minden modern physikális gyógyeszköz.
Gyermekek 7 évtől ke dve kíséret nélkül is. 336

TÜKRÖK

TÜKRÖK
MINDEN MINŐSÉG
ÉS NAGYSÁGBAN

TEKINTSE MEG BEOGRADI RAKTÁRUNKAT
SPLIHAL-JAROLIMEK
KRALJA MILANA UL. 97. — TEL. 25-92 és 39-70.
TEHNIKAI ÉS KEMIAI ÜVEGEK
MINDENNE Ő ABLAK ÉS KIRAKAT ÜVEGEK RAKTÁRON

Telefon 123.

Telefon 124.

EREDETI DICK-FÉLE

Védjegy —> F. DICK

mészáros és hentes

kések, fenőacélak, bárdok

állandó raktára

BARZEL VASKERESKEDÉS
SUBOTICA

Utánzatoktól

ősszkodjunk

Velődi francia

LION NOIR CIPÓKRÉM

Főraktár:

Kaufmann Hermann hőrkereskedőnél

Subotica, új helyiség volt „Narod” kávéház helyén

Nagy raktár

mindenremű buter bőrök'en

Sorvadás, tüdő-és gégefő-bajok

ellen legjobbnak bizonyult a kórházakban, klini-
kákön használt és számos specialista által ajánlott

„Hudovscyn”

Kapható:

Hudovsky István „Jézus Szent Szíve” gyógyszerház
Subotica, Bano Sadrževičeva ulica 3.
1 dohoz din. 25—, 3 dohoz franko din. 75—

ELISMEPT TERMÉSZETES MÁLNA

„PRVA ZAJECSARKA”
Termelő MILIJA LUKIĆ

ALAPITTAOTY 1938.

Mintán kizárólag csak málnát termel, az ár és
minőség kizár minden konkurenciát. Elismert
legjobb minőség a S. H. S. királyságban. Kiál-
lításokon kitüntette. Kapható minden szálloda,
csomage és gyarmatáru üzletben, valamint
vasúti éttermekben.

Kivánatra mintát és ár egyzékot ingyen küldi

BEOGRAD

BOSANSKA 23., KAMENIČKA 7.

GANZ-féle

BENZIN,

PETROLEUM,

SZIVÓGÁZ

nyersolajmotorok

bánáti kizárólagos képviselö
és gyári lerakata

a **„VOLTA” R. T.-nál**

VELIKI-BEČKEREK

Bükkhasáb és másfajta

TÜZIFA

ELADÓ

nagyban, minden mennyiség hajórakományonként

Zastupstvo R. Turčiča Snovi

Beograd, Ulica Cara Uroša 76. Tel. 19-02.

BUTORT

LEFIZETÉSRE

LESZÁLLITOTT ÁRAKON CSAKIS

ERDELYI ANTAL

BUTORÜZLETÉBEN VÁSÁROLHAT

SUBOTICÁN, SUDAREVIČEVA 4.

A régi zálogház helyén. — Klein Géza mellett 1106

TANATON eredeti
dohánykivonat

gyümölcs, szőlő és komlóbetegségek ellen, továbbá
különbö-ző állatok rühessége ellen. Állandóan
kapható bármily mennyiségben.

BRAĆA TODOROVIĆ
nagyfőzsdéjében Subotica, Aleksandrova ulica 8.

Jegygyűrűk, órák, ékszerek legolcsóbban, -észletfizetésre, Szombati Saroltánál, Subotica, Vilsonova ul. 20. A főpostával szemben

Diszonteladóknek versenyképes és legfőkéle'esebb mérleget ajánl J. Sebestyén mérleggyár Subotica

Gőzlokomobilok

R. Wolf, Magdeburg-Buckau
120, 150, 170 HP és 22, 31, 36 HP

R. Wolf kompresszor nélküli

Dieselmotor 14 HP

továbbá
Langen & Wolf

tekyőbenzinmotorok

1 drb 8 HP, 2 drb 12 HP

szállítja azonnal és a legolcsóbban raktárról

VILIM STEINER STAR.

Matićna 2 **ZAGREB** Akademikoni trg 4

3583

CERTUS HIDEGENYVIPAR

Berlin-Hamburg-Drezda

Vajdasági vezérképviselője:

PRANDELL RUDOLF ES FIA

Veliki-Bečkerek, Aleksandrova (56) ucca

Certus hideg enyvpor a jelenkor legjobb enyve, minden tekintetben felülmúlja a többienyvet.

Certus kötőereje a legnagyobb és abszolút vízálló.

Certus nem szárad idő előtt, nagy felületeket csak ezzel lehet jól enyvezni.

Certus hideg vízben oldható, a fát sem kell enyvezéshez megáztatni. Fűtésanyagot takarít meg.

Certus minden kultúrallamban kizárja a táblaenyvet, mert előnyeit a modern ipar felismerte.

Certus asztalos-, esztorgályos-, hu'orüzemekben, vagongyárakban nélkülözhetetlen.

Certus az egyetlen enyv, melyet repülőgépek, folyami és tengeri hajók építésénél használnak.

Certus mint erős és vízálló enyv a legjobb minden épület- és bútorkészítés enyvezésénél is.

Certus használata a leg gazdaságosabb, — 1 kg porból 3 kg enyvmassza! Futóanyag nem kell.

Saját érdekében próbálja meg és mindig CERTUS-t fog használni.

447

BUTORT

HÁLÓSZÖRŐ, EBÉDLŐ ÉS IRÓDBERENDEZÉST stb. elsőrendű, — a legegyszerűbbtől a legfinomabb — kivitelben

NAGYBAN ÉS KICSINYBEN mindenkor előnyben vásárolhat, mint bárhol a legkedvezőbb ártételt megkaphatja.

ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD

955

ELADÓ

egy 4 HP Cormick-féle Benzinmotor 4.000 dinárért, továbbá 8 HP cséplőgarnitúra, huzatos 45.000 dinárért, esetleg külön a cséplőszerszám és külön a lokomobil. Érdeklődni lehet Roder Dezsőnél, Sombor. Érdeklődőkkel csakis személyesek tárgyalok

3270

ELEKTRO-LUX

a legmodernebb villamos általános tisztító készülék lakások részére. — Kérjen azonnal a gyárat vagy díjtalan és kötelezettség nélkül bemutatót

az Ön lakásában

Eladási helyek a Vojvodina és Szerémségre:

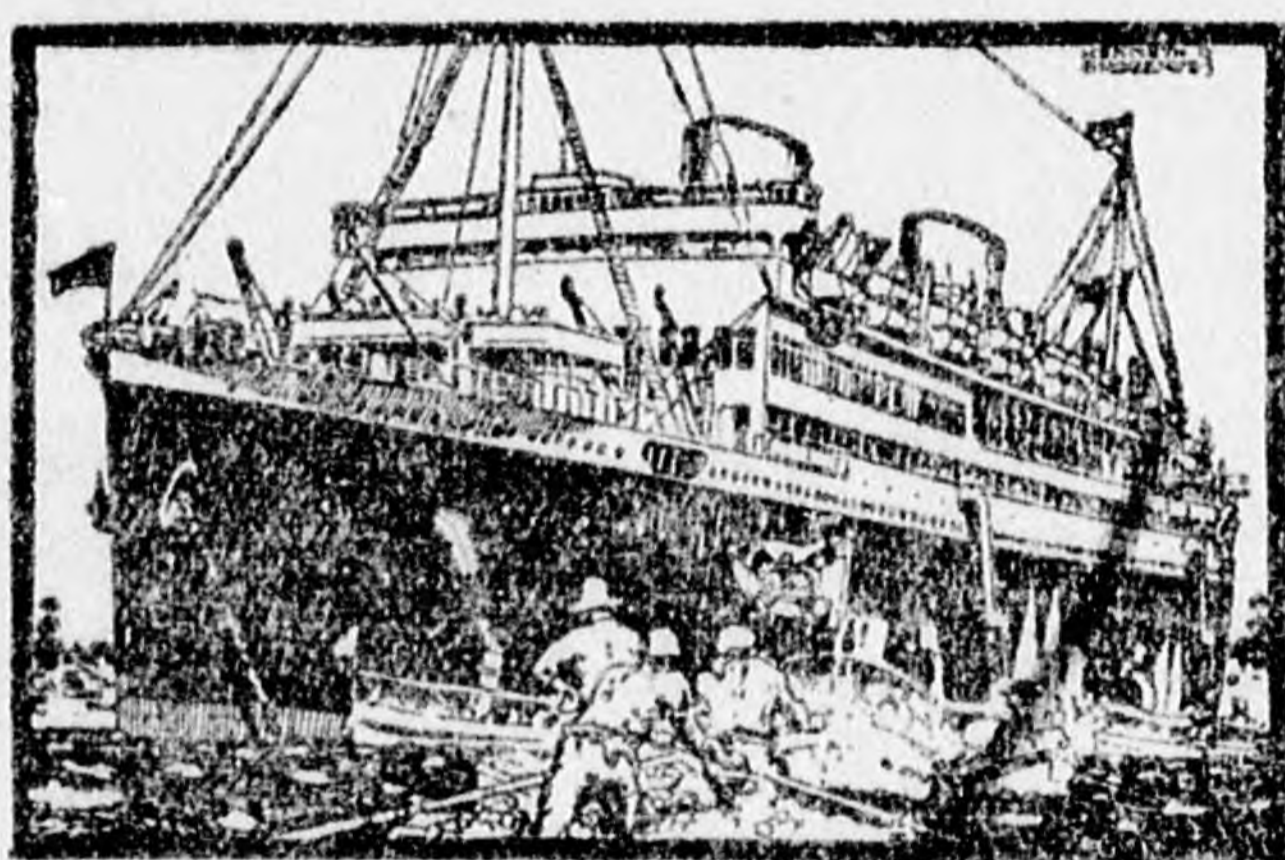
Elektro-Lux képviselet: IVAN MILOŠEVIĆ Subotica Paja Dobanovač.og 5.

ELEKTRO-LUX, Novisad, Jevrejska ulica 4/1

3271

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom Hamburg—Cherbourg—Southampton-ból Newyorkba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Southampton-ból Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires, Senpaulo ill. osz. fülkék 2 és 4 ágygal Kényelem! Gyorsasági Biztonsági

Jugoszláviai vezérképviselő:

Zagreb, trg i. Sz. 17.

Alképviseltek: Beograd: Karađorđjeva ul. 91. Ujb'java. Kolodvorska 26. Vel. Bečkerek: Princese Jelena Obala br. 7. Sörgöncim: „Royalmailpac“. Boszara, Hercegovina és Dalmácia részére: Bračka Prometna Banka Sa ajeve és Gružban. Sörgöncim: „Prometna Banka“. Split: Diklecijanova obala 8. Metković: Ivo Vezaja.

Jég! Jég! Jég!

Értesítjük a jégvásárló közönséget, hogy a jég-gyártást megkezdtük és az minden mennyiségben kapható

Hamburger jéggyár

Telefon 566.

10031

MODELLKALAPJAIM

melyeket külföldi vásárlásom alkalmával vásároltam

MEGÉRKEZTEK

Virágkalapokat, szalmakalapokat a legolcsóbban árusítom és alakításokat modelleim után vállalom

UJHÁZI RÓZSI KALAPSZALONJA

VOJNOVIČEVA ULICA 7.

3292

Intelligens urnó

perfekt háziasszony nyelvismereettel elvállalja nagyobb háztartás önálló vezetését vagy anyátlan leánygyerekek nevelésének irányítását és az anyahettes szerepét. Ajánlatok a „BEGA“ hirdetőhöz nézendők Vel-Bečkerek 3648

Molykár ellen

megőriz

garancia mellett

GOLDSTEIN

szőrmeárház Subotica (Huspiac)

Tűz és betörés ellen biztosítva.

3292

Gőzgép

280 HP Brünn-Königsfeld gyártmány, majdnem új, nagyon jó állapotban, Tischbeinkazánnal, továbbá egy 68 HP elektromotor, Siemens és chুক্তer gyártmány, 3000 voltos, 50 voltos periodos váltóáram, üzemeltetőkészítés végett olcsón

eladó.

PIVOVARA, SREMSKA MITROVICA.

38 5

RAKETHUROKAT fehér és piros színben legolcsóbban a D. D. za Izradu Črevánál kaphat, Suboticán

KOMLÓZSINEGEK, SISAL MANILLA KÉVEKÖTŐZŐ, ÚJ ZSAKOK ÉS KÉSZ PONYVAK
 ÚJ ÉS HASZNALT ZSAKOK a legjutányosabb árban szerezhetők be:

Avram Schiff, Novisad

Zsák, ponyva és zsinog nagykereskedés
 Zsák és ponyvakölesüzés intézet
 Fiók: BEOGRAD, Karadjó-djeva 21.

Telefon 403.
 Sürgőseim:
 JUTE SÍP.

Amerikai manillát
 és
 kenderkéveket
 ajánl a

FONÓ-és KÖTÉLVERŐGYÁR RT., ODŽACI

Manilla 1 kg. 320 folyóméter din. 22.—
 Kenderkéveket 500 " " 24.—

Garantáltan valódi zamatos
MÁLNÁSZÖRPE

boszniai málnából, minden mennyiségben,
 horvátban és csinos palackokban a legolcsóbb
 napi áron. Kereskedőknek és vendéglátóknak
 előnyök. Mintákat és árjegyzéket ingyen

PERKOVÁČ JÓZSEF
 VELIKIBEČKEREK

323

Vulkan Garage, Sombor

Ajánlja

amerikai fényezőgéppel modernül berendezett fényezőműhelyét és amerikai ducolakkal ellátott munkálatait.

Első lal előnyös ár mellett mindenfajta autófényezést és lakkozást, mely munkák a legpontosabban és leggyorsabban lesznek elkészítve. Kérjen árajánlatot!

3390

Most nyílt meg! Most nyílt meg!

DUSSING MIKLÓS UTÓDAI
BUTORÜZLETE

Novisad, Pašičeva ul. 20.

Mindenemü butor állandó kiállítása!

3831

Csak május 20-ig

LEGNAGYOBB RÉSZÖLTÖNY RAKTÁR

Csak május 20-ig

Milovan A. Spasojević

BEOGRAD, KOLARČEVA 9. (TERAZIJA) — TELEFON 14—21.

Értesíti a t. közönséget, hogy csak **MÁJUS 2-IG GYÁRI ÁRAKON OKKASIÓT** rendez beszerzési árak mellett csak készpénzért.

Munkásságom sok sikere után elhatároztam, hogy május 2-ig haszon nélkül dolgozom, hogy a közönségen jó és olcsó áruval segísek és pedig:

Kisgyermek ruhák
 Gyermek öltönyök
 Uri öltönyök divallap szerint
 Felöltők
 Gabarder kabátok — Köpenyek
 Csikos nadrágok
 Női kabátok

Szövetek méterre
 Színes mellények
 Smokingok
 Jakettöltönyök
 Gummi köpenyek
 Diák pelerinek

szövetből nagy választékban

120 dinár darabonként

Közlökösen felhívom a közönség figyelmét, hogy ünnep- és vasárnapokon nézze meg árukiállításomat az üzletben.

Aki kiadásával törődik, annak nem szabad másutt vásárolnia, míg nem látta árumat és árait.

VIDÉKRE UTÁNVÉTEL SZÁLLITOK.
NEMTETSZŐ ÁRUKAT KICSERÉLEM.

Haszon nélkül — Gyári árak

Ennyi siker után jogos, hogy a közönség 20 napon át olcsó árúkat kapjon.

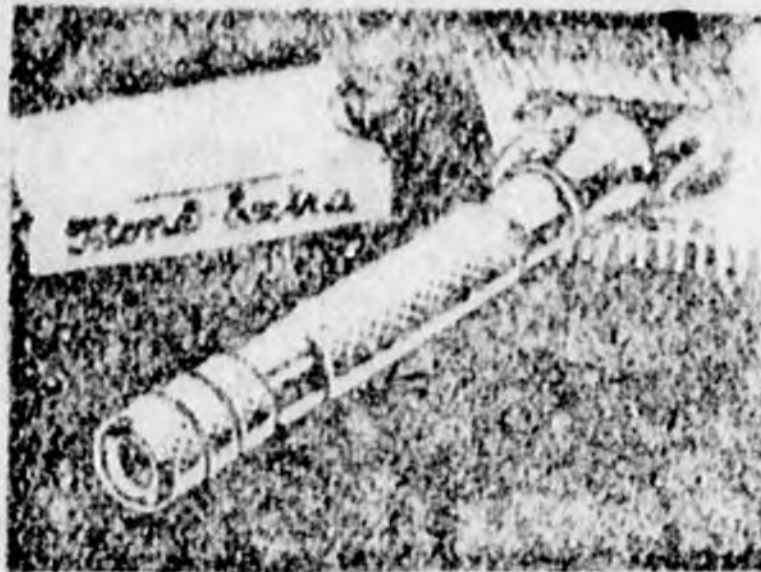
Csak május 20-ig

Csak május 20-ig

KARPITOS MÜHELYEMET
 május 1-től
 Sokolska ulica 7 sz. alól 16 szám
 alá helyezem át

a hol t. Üzletfeleimet a a legpontosabb és
 leglelküsmerevesebb munkámmal szolgálom ki.
 B. pártfogásukat kéri

Nagy Gyula kárpitos

KÉSZÜLÉK

Jól nikkelezett borotvakészülék 15 dinár, finomabb 38 és 110 P. Legjobb borotvakész. 10 din. Kitűnő Soling 20, hajvágógép 35 din. továbbá ollók, késlek, kanalak.

Szétváldi:
R. STERMECKI
 nagyvárnáz, Celje 27.
 (Slovenija)

Több mint 1000 abrárt tartalmazó nagy képes árjegyzék birtokos nyel. — Rózsáru mintákat megtekintésre küldök. — Minden rendeléshez ajándékcsomagot csatolok. — 500 dináron felüli rendelések bérmentve. Kereskedőknek nagybani árak Képviseletet felveszek.
 1374

Nagy parti férfiruha szövetet sikerült beszerezni, melyet gyári áron alul bocsájtok eladásra

A t. vevőközönségnek az áru olcsóságáról és jó minőségéről módjában van üzletemben meggyőződni. Ragadja meg mindenki az alkalmat, hogy szükségletét most beszerezhesse

PRESSBURGER SÁNDOR
 Subotica, Trg Sloboda (zenede alatt)

MAGÁN ORVOS-SEBÉSZETI KLINIKA (SANATORIUM)

Skopljanska ul. 20. Beograd, a város közepén, a Terazia közelében
 Telefon 23—93.

30 ágy, 2 műtőterem, Röntgen készülék, kémikai és serobakteriológiai laboratorium Endoszkopia (cisteskopia) stb. Diétkus konyha.

A klinikára általános és különleges sebészeti műtétekre, valamint belbajok gyógyítására felvétetnek betegek, ragályos esetek és lelki bajok kivételével különleges műtét és gyógyméd.

NŐI BAJOK és HASSZERVI MEGBETEGEDÉSEK.

(Gyomor, epehólyag, bél, vese és vizelettel szervek.) Mindennemű orvosi analízis készítése. A magán orvos-sebészeti klinikán állandóan néhány elismert beogradi specialista működik, de a beteg kívánatára más orvosok is meghívataknak.

Betegek vizsgálata reggel 8-tól este 7-ig. Különleges vizsgálatok megállapított időben. — Betegek felvétele a nap és éj minden szakában.

Panzió árak: Külön szoba Din. 220.—, Egy ágy, kétágyas szobában 140.—, Egy ágy, háromágyas szobában 90.—, Állami tisztviselők és kisebb egyéb tisztviselők részére 20% engedmény panzióban és külső műtét és gyógyítási árak.

PONTOSAN SZABOTT ÁRAK.

A klinikán állandó ügyeltes orvosok vannak, akik meghívásra a nap és éj bármely szakában házhoz jönnek.

Zsira és boros
HORDÓK
 állandó raktára
KRIK LAJOS
 géni óre berendezett ká-
 laktáriumában, Subotica,
 Mazuranovičeva ul. 19

A legszebb tavaszi kalapudonságok nagy választékban raktáron és rendelés szerint
„DAME“
 női kalapszalónban
KARADŽICEVA ULICA 14
 (Bárany-köz)
 Javítások, átalakítások legolcsóbban
 1195

KRAJČOVIĆ
 (Dr. SPITZER)
 UJ VUKOVARI
 POMADE, SZAPPAN
 PUDER és ARCKRÉM
 a legjobb szépség és szepio elleni szerek. Kapható
 gyógyszerárakban és drogeriákban
 Postai számlakódás 1393
 Apoteka Krajičović Vukovar

SIREMLÉKKÉ KÉSZÍTÉSEK
 SZT. HARMONIA KÉSZÍTÉSE
 javítása, beállítás, aranyozás, szakszerűen.
 Stars Kanizsan lerakat
 Kiraly Sándor-téle házban.
OVARI JANOS
 kőfaragó és márványipari telepe
 Senta

S. KREKUS
 óras szakszabó üzletét
 május 4-én
 Radó ul. (gyógyintézet) 4. szám alá helyezte át, ahol
pünkösdig
 minden bevásárló egy értékes ajándék tárgyat kap. 3822

Szolid árak
 Nyári szezon ruhát
festesse vagy tisztítsassa
Szudarevits
Albertnál
 Subotica, Skolas Vlatov ul. 34. (Főposta során.)
 3407

JOSIP PEIĆ
 Urovačka Komandovanja
 Agentura, Subotica
 ideig. Viaska ul. 8.
 Elvállalja bármely szakma képviseletét. Folyósít törlesztéses kölcsönöket 3 1/2 és 20 óvre. Foglalkozik a kereskedelem minden ágazatával. Mindenki bizalommal forduljon a fenti céghez.

RADEIN FÜRDŐ - SLATINA RADENCI SLOVENIJA
 Különleges gyógyfürdő szív-, vese- és csúszos betegek részére
JAVALVA:
 véredényelmeszesedésnél, hólyag (homok, kavics) reuma, cukorbeteg, epe- és vesekőnél. Természetes szénsavas fürdők. Külön diétkus konyha. Modern gyógyberendezések. Olcsó árak.
Idény: május 15-től szeptember 30-ig
 Május 15-től június 30-ig, augusztus 20-tól szeptember 30-ig engedmény a szobaárakból. Sok köszönőlevél. Kérjen prospektust.
 3731

Önálló címfestőgépet keresek
BEHRIG GYÖRGY
 V. Bečkerek
 Križ Miliceva 2
 3897

PATRÁNS-EGÉRI!
 Bármekeknek ugyanazon
„RATINMORT“
 irtószert, melyet mi jótállás mellett biztos eredményességét magunk irtások t. végzünk. 1 doboz 40 din., duplanagy 60 din.
 „Wartbeim“ Főregisztró Vállalat
 Zagreb, Marovska 16.
 3017

Nemzetközi szállítási és forgalmi iroda
Carina V. és Társa, Pancsevo
 Állítja szolgálatait
 úgy a nemzetközi forgalomban, mint a pancsevoi transitó forgalomban, legjutányosabb feltételek mellett.
 3622

MAGAZINK'JEFTINOĆI SUŠAK
 Ivo Hero i Drug k. d. Zvonimirova 97
 Nagy raktár munkaruhákban, kabátokban, bluzokban, alsónadrágokban, mellényekben, ingekben, pátisszákokban stb.
 Nagyban! Kicsinyben!
 Kérjen árjegyzéket!

M. MITROVIĆ
 ÓRAS és ÉKSZERÉSZ

Ajánlja nagyon szép választékát eljegyzési és ajándék ékszerekben, svájci legmodernebb fazonu óra minőségű uri és női óráit. Saját óra javító és ékszerátolgozó műhely.
NAGYON SZOLID REKLÁMARAK

BEOGRAD
 TERAZIJA 28.
MOSZKVA szálloda mellett

Stenlein a legfokéletebb poloskai tó. Nem pisáht, kezelése egyszerű! Kapható: Landauer-drogeria Subotica

LUX
 Mosakodik vele és kimos minden — mosó-selymet, cipket és mindennemű finom kelmét.
 Minden kereskedésben és drogeriában kapható
 LEVER BROS. LTD.,
 Port Sunlight,
 ENGLAND.

LX. 70-325

BAUER SÁNDOR

STANIČNA UL. 3 BEOGRAD TELEFON 25-99

Ajánl állandóan raktárról:

TENGELYEK, CSAPÁGYAK,
 SZIJTÁRCSÁK stb.

Verseny nélküli árak!

vasgerendákat,
 U-vasakat, betonvasat

valamint mindenféle
 összekötő darabokat
 (Fitting) és
 forreső-karimákat
 (Flansni)

továbbá az összes
 sineket kisvasutakhoz

éppgy mint
 rendes vágányokhoz
 a hozzátartozó
 kisvasuti anyagok és
 vagonettek

Reservoírok, szíjtárcsák, csapágyak,
 tengelyek és az összes technikai cikkek
 Nagy szortírozott raktár
 armaturákból 3604

Roder Dezső
Sombor

a Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth r. t.
 egyed irusító helye, valamint a Mc. Cormick Inter-
 national Harvester Company of America gyár
 aratógépeinek képviselője

Raktárról szállíthat:

Hofherr-Schranz gyártmányu go-
 lyós csapágyakkal ellátott csép-
 lőszekekrényeket, valamint az ösz-
 szes többi Hofherr-Schranz gyárt-
 mányu mezőgazdasági gépeket.
 Cormick-féle kévekötő-, marok-
 rakó- és fűkaszáló gépeket és
 eredeti Cormick-féle manillát.

Figyelem!

Figyelem!

Parcellázás

370 ház felépítésére Beeskereken a Berberszki-féle (vlt Daun-féle) téglagyár
 telepén, szemben a Dugyverszki-féle szőnyeggyárral, megkezdődött április 22-én.
 A tervek és feltételek Berberszki Gyurica Irodájában, Cara Dušana
 (Váraljai-) ucca 6. szám alatt megtekinthetők. — Az egész telep megépítését

Tomic Testvérek építési vállalkozók Pancsevórol

vállalták. A háztípusokat, építési költségeket, fixetési feltételeket és az
 amortizáció időtartamát illetőleg pontos felvilágosítást adnak az építési
 vállalkozók Beeskereken, Cara Dušana (Váraljai-) ucca 6. (Berberszki-ház),
 ahol a vállalkozók fiókirodát nyitottak és mindennemű építési és tervezési
 munkálatokat elvállalnak.

A Berberszki-telepítésre — ugy a telekre, mint az építkezésre — vonat-
 kozólag felvilágosítást nyújtanak fentjelzett irodában naponta reggel 8—12-ig
 és délután 2—5-ig.

A telkeket a helyszínén bemutatják és műszaki felvilágosítást nyújtanak
 naponta reggel 9 óráig, déli 12—2-ig és délután 5-től késő estig.

Kizárólagos vezérképviselőt és állandó nagy raktár
Julius Abeles & Co. Markt-Triebendorf szövőgyára

Franz M. Rhomberg Dornhira

az ismert kéknymógyár cikkeiből, amelyek

FISCHGRUND A.-NÁL PANČEVO (BANAT)

kaphatók, ahol a két gyár cikkek eredeti gyári áron eladásra kerülnek.
 Szállításokat ab gyár valutában, vagy ab pančevo raktárból dinárban.
 Kéjen mintákat és ajánlatokat.

Alképviselőt: Weinfeld Izsó Novisad, Jevrejska ul. 18.

Gyárunkat és üzletünket felosztatjuk
BUTORAINKAT

minden elfogadható áron kiárusítjuk

Czigler, Kálcs és Társa butorgyárosok, Subotica

REUMA

Isiás, neuralgikus betegségek, közsvény, ízületi csúsz ellen egyedüli gyógyszer a kipróbált:

„Spasitelj” radium

melynek emanációja és hatása öveket terjed.

Az állami vegyszertári laboratórium vegyelemzése szerint a „Spasitelj” radium 50-szer több radiumot tartalmaz, mint a legújabb híres magfűző. Vegyelemzési méréseket kívánatra bármikor küldünk.

Hagyja abba minden palliatív gyógyszert, mert egyedül csak a „Spasitelj” radium-gőzgyűjtő és fogja hosszú és visszafordíthatatlan fájdalom meggyógyítani anélkül, hogy elvonnáOUTHÁZTÓL és minden teendőjét. E önkéntes személyes közszolgálati tiszteletdíj a legújabb bizonyíték a „Spasitelj” radium-gőzgyűjtő hatásától. Használatát egyszerre és sikeresen biztos. A találmány szabadalmazva van. Kizárólagos árusítás Jugoszláviában „SANTAS” DROGERIA Beograd, Tera dje 13. 3857

Felszámolás következtében

a Pongrácz Berencféle gyapjúparválatat Stari-Bečejen

teljes berendezése, u. m. gyapjúfogó, mely áll: tépőfarkas, szövőgép, fonógép, cernázógépek és villanymotorok. Szövőde, mely áll: kézi gyors- és fél-zerelésből. Kötőde, mely áll: különféle kabát- és harisnyakötőgépekből és a festőde, valamint a nyersanyagok és készárak május hó 10-én d. e. 8 órákor önkéntes nyilvános árverés útján eladandó vagy darabonként

eladottnak

A vállalat különösen alkalmas társas üzemhez. Feltehetőleg megtekinthető dr. Havas Lajos ügyvédi irodájában Stari-Bečejen 3885

No. 20

Valódi Pollárt fűzők, 27, 28; valódi Pollárt borotvák a legolcsóbban kaphatók

Molnar István

borotva-, mű- és homorú-készítményekben

Subotica

Bene Sudarevićeva 26

Minden szakmába vágó kőszűrési munkát a legjobban és legolcsóbban készítik. Póztán befejezett munkákat 8 napon belül a legpontosabban elkészítve küldöm vissza

Biztos szer tetők, apró (vad) tetők és sűrűk ellen a

SALUS

elégtes két év óta ymasután a haját megvédheti, ahol a tetők betesztek magukat és az eredmény biztos.

SALUS valódi és megváltás a tetőkkel szembeni teljes védelem részére

SALUS kapható gyógy- és illatszertárakban,

Főraktár:

Zdravlje Gyógyszertár Beograd

3790 Balkanska 40.

Egy üveg ára 10 dinár.

SPORTAUTÓ

két üléses, teljesen jókában

LA ZEBRE

gyártmány, igen hatékony áron stás

PROGRESS, NOVISAD

Try Oslobodjenja 6. szoba (Apoló-udvar)

Madava
dobije
svaka dama - svaki gospodin
kada kupi 2 para čarapa i kožnate cipele, jednu elegantu tašku iz pomodne kolekcije.

350-

- Ženske lak cipele sa spandom 250-
- Ženske polinacipele, siljaste 300-
- Muške polinacipele, siljaste 28-
- Muške pomodne čarape 28-
- Ženske pomodne čarape 28-

Del-ka

Peštanska otkrepa pouzdetom. — Neodgovarajuća roba se izmjenjuje.
ZAGREB - OSIJEK - SOMBOR - BJELOVAR.

ÁPRILIS 20-TÓL KEZDVE
A Szuboticei Villanygyár városi elektrotechnikai iktzetében
KOSTINA ULICA 1. SZÁM
az összes iuszterek
beszerzési áron alul kiárusításra
kerülnek

Használja fel az alkalmat, míg a készlet tart!

Szubotička Električna Željeznica i Osvetljenje D. D.

REUMÁSOK!

Garantált és kipróbált szer:
Reuma, isiász és ízületi megbetegedések ellen

Két-három üveggel kigyógyíthatja hosszadalmas, bántó és türelhetetlen reumáját

Risírelje meg — meg fog győződni!
Harcosok, rokkantak 10% engedményt kapnak minden gyógy- és illatszertárban.

Vidékre utárvéttel. — Gyártás és főraktár:
ORVOSI SZEREK LABORATORIUMA
Ph. Mr. BRANKO P. PAUNOVIĆ
BEOGRAD, KOLARČEVA 5.

Analgetin
1 ÜVEG 50 dinár

LOROMOBILOK

WOLF-LANZ
600 HP-ig teljesen újak vagy generáljavitva, gyári garanciával

BÉRE IS.

KERETFŐRÉSZEK, FŐRÉSZEKÉPEK, Pini & Kay Wien vezérképviselete.
SZIVÓGÁZMOTOROK, kompresszornélküli DIESELMOTOROK, NYERSZAJMOTOROK
Motor-fabrik Darmstadt képviselete.
KALOMGÉPEK, ÖRLŐJÁRATOK 32—48 coll. Kezvesi fizetést feltételek. Szállítás kompl. felszerelve

BRACA FISCHER D. D.
Zagreb, Pantovčnik 16. 106

UJDONSÁG!

„Patent szőnyegjagy”
matrac nem kell, bárki elbírja, minden házban, szállodában, fürdőben és hajón nélkülözhetetlen. Ára csak **390 DINÁR**
Szétküldés utóvvétellel

JOSIP BROZOVIĆ
ZAGREB
Boškovičeva ulica 18. 3890

TELEFON 868.
SIPOS SÁNDOR
SUBOTICA

Örletemet Sokolska ul. 2. szám alól 6 szám alól (Iszpanovió Iszpanovió) saját házámba helyeztem st. engedéllyel a közérdekben árusításra nyitottam és készítem saját gyártású hóféhér **FELSŐ MÉSZEZ** **PORTLAND CEMENTET** **ROSTAL FASZENET** **Pécel kétszer mosott KOVÁCSZENET** **Prim: belöldi KOVÁCSZENET** **TÖZIFÁT** felvágva is **As árut díjmentesen rendelvétel helyére szállítom**

Schweinfurtergrün
100%
ROVAKPOR
legolcsóbban
KEMIKALIJA
Kovisad, Fužinski put 27. 3108

Műgyekek (nyelvművelés)
Tavaszi és nyári szezonnyalakat a legújabb módok szerinti legolcsóbban készítek

Macs-szalón
Subotica
Citi Motod tér 7.